

1

1987

STYCZEŃ
LUTY

ENGLISH
FRANCAIS
DEUTSCH
LATINA
ENGLISH
FRANÇAIS

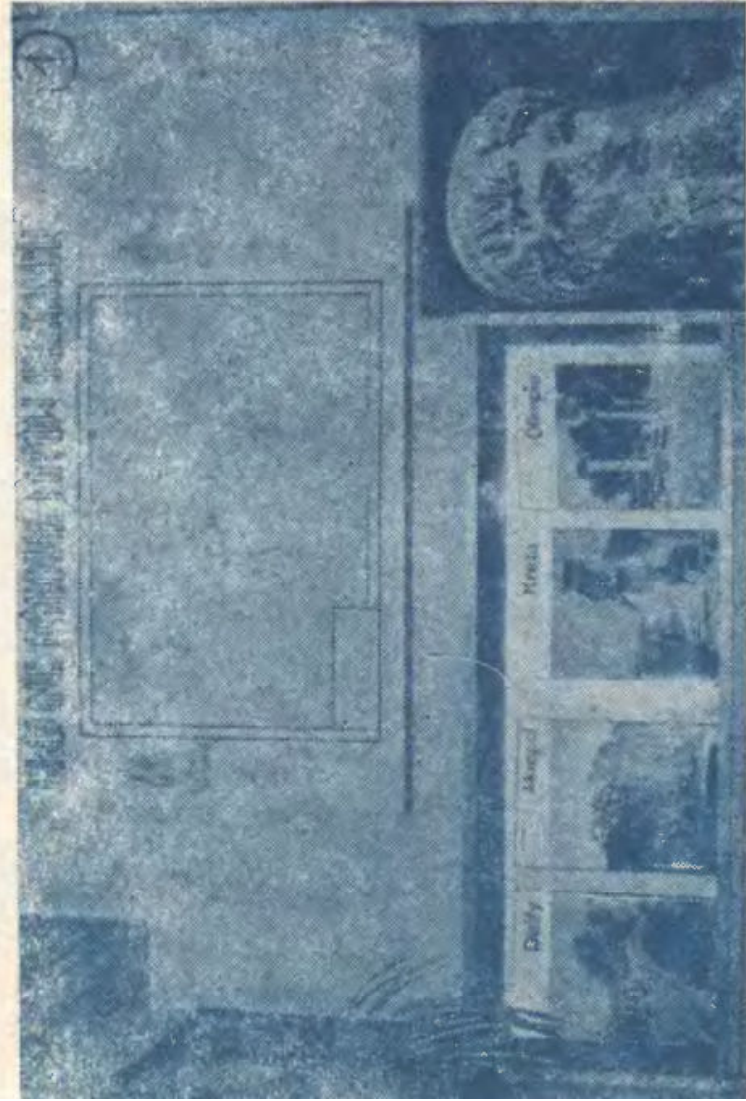

PL ISSN-0446-7965

Jezyki obce w szkole

ENGLISH
FRANÇAIS
DEUTSCH
LATINA
ENGLISH
FRANÇAIS
DEUTSCH
LATINA
ENGLISH
FRANÇAIS
DEUTSCH
LATINA
ENGLISH
FRANÇAIS
DEUTSCH
LATINA
ENGLISH
FRANÇAIS
DEUTSCH
LATINA
ENGLISH
FRANÇAIS
DEUTSCH
LATINA
ENGLISH
FRANÇAIS
DEUTSCH
LATINA
ENGLISH
FRANÇAIS
DEUTSCH
LATINA

FRANÇAIS
DEUTSCH
LATINA
ENGLISH
FRANÇAIS
DEUTSCH
LATINA
ENGLISH
FRANÇAIS
DEUTSCH
LATINA
ENGLISH
FRANÇAIS
DEUTSCH
LATINA
ENGLISH
FRANÇAIS
DEUTSCH
LATINA

III DEKLINACJA - TYP SPOŁGŁOSKOWY

Nominativus	orator	N. singularis	orator	N. pluralis	orator - es
Genetivus	orator - is		orator - is		orator - um
Dativus	orator - i		orator - i		orator - ibus
Accusativus	orator - em		orator - em		orator - es
Ablativus	orator - e		orator - e		orator - ibus
Vocativus	orator		orator		orator - es

Języki obce w szkole

Czasopismo dla nauczycieli

DWUMIESIĘCZNIK
MINISTERSTWA
OŚWIATY
I WYCHOWANIA

angielski • francuski • niemiecki • łaciński

STYCZEŃ— LUTY 1987

ROK XXXI
1 (151)

METODYKA	Maria Danel — Metoda wprowadzenia bajki „Die Bremer Stadtmusikanten” na lekcjach języka niemieckiego	3
	Adam Sumera — Wykorzystanie rozrywek umysłowych podczas lekcji języka obcego	9
Z DOŚWIADCZEŃ NAUCZYCIELI	Anna Garmulewicz-Polińska — „Dornröschen” — lektura na wakacje	15
MATERIAŁY PRAKTYCZNE	Ewa Dorota Żółkiewska — Rozkład materiału nauczania języka francuskiego w klasie II LO	21
	Maria Gorzelak — Rozkład materiału nauczania języka angielskiego w klasie III LO	58
	Anna Herman — Rozkład materiału nauczania języka niemieckiego w klasie II LO	73
CZYTELNICY PISZĄ	Tadeusz Grabowski — Nauczanie języka angielskiego w kursie 6-letnim — uwagi ogólne	80
SPRAWOZDANIA	Wanda Poplak — Wakacyjne kursy przedmiotowo-metodyczne dla nauczycieli języka łacińskiego	83
	Władysław Pokrywka — Konferencja metodyczna nauczycieli języka łacińskiego	83
	Ewa Kawała-Bernhard, Anna Petrasz — IX Olimpiada Języka Francuskiego, XVI Ogólnopolski Konkurs Języka Francuskiego	84
	Henryk Krzyżanowski — Dziesięć lat olimpiady języka angielskiego	95

**UWAGA
CZYTELNICY**

Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne uprzejmie informują, że książki WSiP można nabywać we wszystkich księgarniach PP „Dom Książki”. W przypadku napotkania trudności w ich nabywaniu — należy przesłać pisemne zamówienie pod adresem: Księgarnia PP „Dom Książki” „Oświata”, 00-056 Warszawa, ul. Kredytowa 9.

NA OKŁADCE

**WYDAWNICTWA
SZKOLNE
i PEDAGOGICZNE**

**ZAKŁAD
CZASOPISM
PEDAGOGICZNYCH**

**KOMITET
REDAKCYJNY**

**ZESPÓŁ
REDAKCYJNY**

**ADRES
REDAKCJI**

Redakcja zwraca się do wszystkich Koleżanek i Kolegów z prośbą o nadsyłanie ciekawych materiałów fotograficznych obrazujących wydarzenia z życia szkoły, a wiążących się z nauczaniem języków obcych, do ewentualnego wykorzystania w naszym czasopiśmie. Szczególnie prosimy autorów nadsyłanych materiałów o zdjęcia z wieczornic, konkursów, spotkań, pracy kół zainteresowań, wystaw i gazetek ściennych.

Fragmenty pracowni języka łacińskiego i jej użytkownicy z II Liceum Ogólnokształcącego im. S. Staszica w Starachowicach, w którym odbyła się konferencja metodyczna opisana przez nauczyciela języka łacińskiego tego liceum, Władysława Pokrywkę, na s. 83. Zdjęcie 2 (fot. Marek Holzman) przedstawia kącik prof. K. Kumanieckiego w tej pracowni, zdjęcie 1 (fot. Marek Tomczyński) — wystawę książek i pomocy naukowych, którą obejrzelі nauczyciele uczestniczący w konferencji, zdjęcie 3 (fot. Marek Tomczyński) — grupę młodzieży z klasy IVa prezentującą gościom montaż poezji łacińskiej.

Mieczysław Brożek, Jerzy Brzeziński, Maria Cyłowska, Lucjan Grobelak, Zofia Magnuszewska (sekretarz), Waldemar Marton (zastępca przewodniczącego), Wiktoria Melech, Bogdan Michalak, Mirosława Piekarska, Elżbieta Raciborska, Władysława Roszczynowa, Jan Rusiecki, Mieczysław Struczyński, Grażyna Szczupakowska, Aleksander Szulc (przewodniczący), Maria Wesółowska, Tadeusz Woźnicki.

Maria Gorzelak (redaktor naczelny), Zbigniew Sabilło, Irena Weber, Ewa Dorota Żółkiewska (redaktorzy działów), Małgorzata Polak (sekretarz redakcji), Ewa J. Kamińska (redaktor techniczny).

00-511 Warszawa, ul. Nowogrodzka 31, skr. p. 480
pokój 415, tel. 28-24-01 w. 223

Redakcja nie zwraca nadesłanych materiałów i zastrzega sobie prawo do dokonywania formalnych zmian w tekstach artykułów.

MARIA DANIEL

Elektroniczno-Mechaniczne Zakłady Naukowe
im. M. Kasprzaka w Warszawie

METODA WPROWADZENIA BAJKI „DIE BREMER STADTMUSIKANTEN” NA LEKCJACH JĘZYKA NIEMIECKIEGO

W podręczniku dla klasy II technikum *Ich lerne Deutsch* Hanny Szarmach-Skazy znajduje się tekst bajki *Die Bremer Stadtmusikanten*. Pracuję właśnie w technikum i wiem, że młodzież ma tam do czynienia na co dzień z zagadnieniami technicznymi, więc wprowadzenie bajek na lekcjach języka niemieckiego jest dla uczniów dużą atrakcją. Postanowiłam wykorzystać wspomnianą bajkę jako temat kilku jednostek lekcyjnych. Aby zawarte w treści bajki trudne słownictwo mogło być łatwo przyswojone przez uczniów, przygotowałam liczne pomoce naukowe. Bajka z podręcznika posłużyła mi jako treść nagrania ilustrującego przezrocza (z serii bajek braci Grimm, dostępnych w sklepach w NRD i w Ośrodku Kultury i Informacji NRD w Warszawie). Opracowałam również zestaw folii, za pomocą których wprowadziłam nowe słownictwo. W ramach korelacji z lekcjami języka polskiego, na których uczniowie poznają definicję bajki, podaję wiadomości o bajkach w języku niemieckim.

Die Märchen sind eine Quelle reinster Freude für die Kinder und die Erwachsenen geworden. In diesem Sinne spielen die Märchen eine wichtige erzieherische Rolle. Sie zeigen das Böse und Gute, Treue und Falsche, Fleißige oder Faule. Das Märchen kann viele Gestalten zeigen, auch solche die es im wirklichen Leben nicht gibt. Die Märchenhelden sehen und erfahren viel Phantastisches. Sie haben die Möglichkeit zu großen Taten. Im Märchen finden wir Gewöhnliches neben Wunderbaren. Tiere, Vögel, Fische, Bären beginnen plötzlich zu sprechen. Das Wunderbare kam aus tiefsten Glauben, daß es einmal ein schönes glückliches Leben für alle Menschen der Erde geben werde¹⁾.

Tekst bajki w podręczniku zawiera 21 słów nie znanych do tej pory uczniom. Bajka pisana jest w czasie *Imperfekt*. Jednakże dwanaście zdań jest napisanych w czasie *Präsens*, jedno w *Perfekt* i jedno w *Futur I*. Siedem zdań tekstu ma konstrukcję złożoną. Występujące w tekście czasowniki są złożone rozdzielnie i nierozdzielnie. Tekst bajki stawia zatem uczniom stosunkowo wysokie wymagania leksykalno-gramatyczne. Z tych też względów na wprowadzenie tej bajki przeznaczam 3 godziny lekcyjne. W niektórych wypadkach, w zależności od zainteresowań uczniów, realizuję ten temat ponownie w klasie czwartej w ramach powtórzenia i utrwalenia słownictwa z wykorzystaniem trudniejszego fragmentu nagrania bajki na płycie²⁾.

¹⁾ Vorwort zur Schallplatte „*Ins Märchenland mit den Brüdern Grimm*”. VEB Deutsche Schallplatte Berlin.

²⁾ Schallplatte *Ins Märchenland mit den Brüdern Grimm*.

Tekst bajki z podręcznika można wykorzystać do ćwiczenia czytania ze zrozumieniem, rozumienia ze słuchu, czytania z podziałem na role oraz do rozwijania umiejętności tłumaczenia na język polski i utrwalania wiadomości gramatycznych zdobytych na poprzednich lekcjach.

Konspekt pierwszej lekcji

Temat: Bajka *Die Bremer Stadtmusikanten* — część I.

Wprowadzenie nowego słownictwa.

Celem poznawczym pierwszej lekcji jest wprowadzenie słownictwa z zakresu nazw zwierząt występujących w bajce oraz nowego słownictwa z pierwszej części tekstu.

Celem kształcącym jest wyrobienie sprawności mówienia z zastosowaniem tego słownictwa oraz powtórzenie trzech form podstawowych czasowników mocnych.

Cel wychowawczy to rozwijanie uczuć miłości do zwierząt.

Pomoce dydaktyczne wykorzystane na pierwszej lekcji są wymienione w przedstawionym konspekcie.

Pierwsza część tekstu zawiera 9 nieznanymi słów. Nowe słownictwo jest wprowadzane za pomocą folii. Słówka na folii są wypisane w takiej kolejności, w jakiej występują w tekście. Słówka: *Bremen, fortlaufen, totschiagen, abgemacht i ertränken* mają być przetłumaczone z języka niemieckiego na polski. Pozostałe słówka: *vorschlagen, vorbeikommen, die Köchin, die Stimme* nauczyciel wyjaśnia uczniom na podstawie zdań z tekstu.

Na początku pierwszej lekcji nauczyciel podaje jej temat i cel. Temat zostaje zapisany na tablicy. Za pomocą 4 folii przedstawiających rysunki zwierząt (osła, psa, kota i koguta) nauczyciel zadaje uczniom pytania dotyczące treści rysunków i opowiada krótko historię bohaterów bajki.

Wer ist das?

Das ist der Esel.

Das ist der Hund.

Das ist die Katze.

Das ist der Hahn.

Uczniowie powtarzają odpowiedzi dwa razy chórem i indywidualnie. Nauczyciel opowiada dalej.

Das sind Haustiere. Sie leben im Haus mit den Menschen. Der Esel hilft den Menschen schwere Sachen tragen. Die Tiere sind freundlich zu den Menschen. Sie arbeiten für sie. Die Menschen geben ihnen das Essen. In den Märchen können die Tiere sprechen. Im normalen Leben sprechen die Tiere nicht, aber sie haben ihre Stimme.

Der Esel schreit — i, a,

Der Hund bellt — wau, wau (hau, hau)

Der Hahn kräht — ki, keri, ki

Die Katze miaut — miau

Was macht der Esel?

Was macht der Hund?

Was macht der Hahn?

Was macht die Katze?

Uczniowie powtarzają pytania i odpowiadają samodzielnie. Nauczyciel opowiada dalej.

Im Märchen *Die Bremer Stadtmusikanten* sind der Esel, der Hund und die Katze schon sehr alt. Sie können nicht mehr arbeiten. Ihre Herren wollen ihnen deshalb kein Essen mehr geben. Sie müssen fortgehen, um das Essen zu suchen. Also gehen sie nach Bremen und dort wollen sie Stadtmusikanten werden. Bremen liegt nicht weit von Hamburg.

Fragen	Mögliche Antwort
Warum können die Tiere nicht mehr arbeiten?	Sie sind schon sehr alt.
Bekommen sie von ihren Herren das Essen?	Nein, sie wollen ihnen kein Essen mehr geben.
Wie sind die Menschen zu den Tieren?	Sie sind unfreundlich zu den Tieren.
Warum müssen die Tiere fortgehen?	Sie müssen fortgehen um das Essen zu suchen.
Wohin wollen die Tiere gehen?	Sie wollen nach Bremen gehen.
Was wollen sie dort machen?	Sie wollen dort Stadtmusikanten werden.

Pytania występujące podczas lekcji uczniowie zapisują w zeszytach.

Następnie nauczyciel powtarza z uczniami 3 formy podstawowe czasowników mocnych, które występują w tekście. Są to następujące czasowniki: *denken, essen, fliegen, geben, gehen, kommen, sehen, sein, sitzen, sprechen, trinken und werden*. Nauczyciel wymienia pierwszą formę (*Infinitiv*), a uczniowie uzupełniają chórem z pamięci formę drugą i trzecią. Potem następuje słuchanie tekstu nagranego na taśmie magnetofonowej i oglądanie przezroczy.

Nr des Bildes	Hörtext
1	Der Titel Die Bremer Stadtmusikanten
2	Es hatte ein Mann einen Esel, der schon alt war und nicht mehr arbeiten konnte. Da dachte der Mann: „Ich gebe ihm kein Essen mehr“. Aber der Esel merkte, daß kein guter Wind weht, lief fort und machte sich auf den Weg nach Bremen. Dort wollte er Stadtmusikant werden.
3	Bald sah er auf dem Weg einen Jagdhund. „Nun, was bellst du so, Packan?“ fragte der Esel. „Ach“, sagte der Hund, „weil ich alt bin, wollte mich mein Herr totschlagen.“ Weißt du was, sprach der Esel, „Ich gehe nach Bremen und werde dort Stadtmusikant. Komm mit.“
4	„Abgemacht“, sagte der Hund, und sie gingen weiter.
5	Es dauerte nicht lange, da saß eine Katze an dem Weg und machte ein Gesicht wie drei Tage Regenwetter. „Nun was ist los?“ fragte der Esel. „Wer kann da lustig sein?“ antwortete die Katze. „Weil ich alt bin, wollte mich meine Frau ertränken.“ „Komm mit uns nach Bremen. Du hast ja die Nachtmusik gern.“ schlug der Esel vor. Die Katze ging mit.
6	Da kamen die drei an einem Hof vorbei. Da saß auf dem Tor Haushahn und schrie: „Weil morgen Gäste kommen, so hat die Hausfrau der Köchin gesagt, daß sie mich in der Suppe essen will.“
7	„Ei was, du Rotkopf“, sagte der Esel. „Komm lieber mit uns. Wir gehen nach Bremen. Du hast eine gute Stimme und kannst mit uns musizieren.“

Pytania, na które uczniowie mają przygotować odpowiedzi ustnie w domu.

Was macht der Esel?

Was macht der Hund?

Was macht die Katze?

Was macht der Hahn?

Warum können die Tiere nicht mehr arbeiten?

Wie sind die Menschen zu den Tieren?

Warum müssen die Tiere fortgehen?

Wohin wollen die Tiere fortgehen?

Was wollen sie dort machen?

Konspekt drugiej lekcji

Temat: Bajka *Die Bremer Stadtmusikanten* — część II.

Wprowadzenie nowego słownictwa.

Cel poznawczy: wprowadzenie słownictwa z drugiej części tekstu.

Cel kształcący: WYROBIENIE umiejętności posługiwania się tym słownictwem oraz utrwalenie zdań ze spójnikiem *weil*.

Cel wychowawczy: Rozwinięcie powiedzenia o wzajemnym pomaganiu sobie przyjaciół — „Prawdziwych przyjaciół poznajemy w biedzie”.

Pomoce dydaktyczne: taśma z nagraniem tekstu, przezrocza 1—7, 8—16, folia z nowym słownictwem, folia z czasownikami rozdzielnie złożonymi.

Druga lekcja zaczyna się od sprawdzenia pracy domowej. Nauczyciel stawia uczniom pytania, na które oni odpowiadają. Jest to jednocześnie przygotowanie do rozmowy, którą ma przeprowadzić dwóch uczniów. Za przeprowadzoną rozmowę uczniowie otrzymują stopnie.

Następnie uczniowie słuchają jeszcze raz nagranego tekstu — jest to powtórzenie pierwszej części tekstu z książki i oglądają przezrocza od numeru 1 do 7. Tak jak w pierwszej lekcji, nowe słownictwo jest wprowadzone za pomocą folii.

Nowe wyrazy: *übernachten, hinauffliegen, hineinspringen, anfangen, der Zweig, der Räuber, der Rücken* są wyjaśnione na podstawie kontekstu. Przez tłumaczenie z języka niemieckiego na język polski są wyjaśnione słówka: *fortjagen, erreichen, Angst haben*.

Czasowniki rozdzielnie złożone są również wprowadzane i wyjaśniane za pomocą folii. Po wyjaśnieniu uczniowie szukają ich w tekście, a zdania, w których one występują, zapisują w zeszytach. Nauczyciel wyjaśnia uczniom budowę zdań podrzędnie złożonych. Zdania z *weil* są ćwiczone za pomocą pytań i odpowiedzi, które są związane z tekstem.

Warum wollte der Herr den Hund totschiagen?

Er wollte den Hund totschiagen, weil er alt war.

Weil der Hund alt war, wollte ihn der Herr totschiagen.

Warum wollte die Frau die Katze ertränken?

Sie wollte die Katze ertränken, weil sie alt war.

Weil die Katze alt war, wollte die Frau sie ertränken.

Po tych ćwiczeniach uczniowie mają wyszukać w tekście bajki zdania ze spójnikiem *weil* i zapisać je w zeszytach.

Z kolei następuje słuchanie i oglądanie 9 przezroczy z drugiej części bajki. *Einteilung des Textes zu bestimmten Bildern.*

Nr des Bildes	Hörtext
8	Und so gingen alle vier zusammen weiter. Sie konnten aber die Stadt Bremen in einem Tag nicht erreichen, und abends kamen sie in einen Wald, wo sie übernachten wollten.
9	Der Esel und der Hund legten sich unter einen großen Baum. Die Katze und der Hahn setzten sich in die Zweige. Der Hahn flog aber sehr hoch und schrie: „Ich sehe Licht in einem Haus.“
10	Nun machten sich alle wieder auf den Weg. Bald kamen sie an ein Räuberhaus.
11	Hier wohnten Räuber. Der Esel schaute in das Fenster hinein und sagte: „Ich sehe einen Tisch, auf dem es schönes Essen und Trinken gibt, Räuber sitzen daran.“

Nr des Bildes	Hörtext
12	Die Tiere wollten die Räuber fortjagen.
13	Der Esel mußte sich mit den Vorderfüßen auf das Fensterbrett stellen, der Hund auf des Esels Rücken springen, die Katze auf den Hund klettern, und der Hahn flog hinauf. Dann fingen sie an zu musizieren: der Esel schrie, der Hund bellte, die Katze miaute und der Hahn krächte.
14	Dann sprangen sie durch das Fenster in die Stube hinein.
15	Die Räuber liefen in großer Angst fort.
16	Nun setzten sie die vier Freunde an den Tisch und aßen, tranken und blieben dort und leben noch bis heute.

Jako zadanie domowe uczniowie mają nauczyć się czytać tekst i odpowiedzieć pisemnie na następujące pytania:

Konnten die Tiere in einem Tag die Stadt Bremen erreichen?

Wo wollten sie übernachten?

Was sah der Hahn?

Wer wohnte in dem Haus?

Was machte der Esel?

Was machten die Tiere, um die Räuber fortzujagen?

Was machten die Räuber?

Pięciu wybranych przez nauczyciela uczniów ma przygotować w domu czytanie z podziałem na role.

Konspekt trzeciej lekcji

Temat lekcji: *Die Bremer Stadtmusikanten* — opowiadanie ustne i pisemne.

Cel poznawczy: zapoznanie uczniów z planem opowiadania treści tekstu bajki.

Cel kształcący: wyrobienie umiejętności posługiwania się słownictwem poznanyim na dwóch ostatnich lekcjach z podziałem na role oraz opowiadanie tekstu.

Cel wychowawczy: zwrócenie szczególnej uwagi na poprawną wymowę i modulację głosu w trakcie czytania z podziałem na role.

Pomoce dydaktyczne: taśma magnetofonowa z nagranyim tekstem, podręcznik.

Na początku trzeciej lekcji uczniowie słuchają jeszcze raz całego tekstu z książki a następnie czytają ten tekst głośno z taśmą. Później nauczyciel stawia pytania dotyczące całego tekstu. Jest to zarazem kontrola pracy domowej i rozumienia tekstu. Oto pytania:

Wie heißen die Tiere, die im Märchen auftreten?

Warum können die Tiere nicht mehr arbeiten?

Warum müssen die Tiere nach Bremen gehen?

Was wollen sie dort machen?

Wo wollten sie übernachten?

Was entdeckte der Hahn?

Wer wohnte in diesem Haus?

Was machten die Tiere, um die Räuber fortzujagen?

Następuje teraz czytanie z podziałem na role. Pięciu uczniów przygotowało w domu role psa, osła, kota, koguta i narratora. Narratorem powinien być

dobry uczeń, ponieważ jego tekst jest dosyć długi i trudny. Wszyscy uczniowie powinni uważnie słuchać, aby na końcu ocenić, kto najlepiej czytał. Na koniec lekcji dwóch lub trzech uczniów ma spróbować krótko opowiedzieć treść bajki.

Zadanie domowe: Krótkie pisemne opowiadanie bajki na podstawie pytań.

Czwarta lekcja

Czwartą lekcję przeprowadza się po dwóch latach w klasie czwartej. W ciągu tych dwóch lat uczniowie rozszerzyli swoje wiadomości językowe i rozwinęli umiejętności ich lepszemu wykorzystania. Uczniowie są już teraz w stanie rozpoznać w tekście wiadomości leksykalno-gramatyczne i zrozumieć jego treść. Podczas tej lekcji są ćwiczone zatem głównie umiejętności czytania ze zrozumieniem dłuższych fragmentów tekstu.

Celem lekcji jest doprowadzenie do zrozumienia przez uczniów treści tekstu bajki. Podczas lekcji są wykorzystane przezrocza. Każdy uczeń otrzymuje tekst płytowy bajki. Tekst nagrany na płycie jest dłuższy i trudniejszy niż tekst w książce dla klasy drugiej. Bajka w książce kończy się uctą zwierząt po wypędzeniu rozbójników. Na płycie bajka ma dalszy ciąg. Tekst z płyty uzupełnia 9 przezroczy.

Na początku lekcji jeden z uczniów przypomina treść bajki w języku ojczystym. Uczniowie odpowiadają (po niemiecku) na pytania nauczyciela dotyczące treści bajki zamieszczonej w książce (te same pytania były na trzeciej lekcji w klasie drugiej).

Następnie uczniowie słuchają tekstu bajki z płyty. Ze względu na to, że tekst jest długi i stosunkowo trudny, jest on podzielony na trzy części, a każdą z nich tłumaczy inna grupa.

Erster Abschnitt: Das Gespräch des Müllers mit dem Lehrling über das Schicksal des Esels.

Zweiter Abschnitt: Die Gedanken des Esels nach dem Fortlaufen aus der Mühle.

Dritter Abschnitt: Das Lied.

Poszczególne części tekstu uczniowie tłumaczą w grupach, korzystając ze słowników niemiecko-polskich. Następnie przedstawiciele poszczególnych grup przedstawiają pozostałym tłumaczenie swojej części. Po tłumaczeniu uczniowie słuchają dalszego ciągu tekstu z płyty i oglądają przezrocza, od numeru 3 do 25, które są jego ilustracją.

Na zakończenie lekcji nauczyciel, zadając uczniom pytania, sprawdza, czy uczniowie dobrze zrozumieli tekst bajki. Oto pytania:

Wie heißen die Tiere, die in Märchen auftreten?

Warum müssen die Tiere nach Bremen gehen?

Was sollen sie dort machen?

Wo wollten sie übernachten?

Wohin flog der Hahn?

Was sah er?

Wer wohnte in diesem Haus?

Was machten die Tiere, um die Räuber fortzujagen?

Was machen die Räuber?

W domu uczniowie mają przygotować ustnie opowiadanie korzystając z pytań.

Przedstawiając dość dokładny opis czterech lekcji chciałam pokazać, jak wyglądały przeprowadzone przeze mnie lekcje, których tematem była bajka. Lekcje takie można oczywiście przeprowadzić i w inny sposób. Istnieje wiele możliwości, a wybór należy do samych nauczycieli.

(czerwiec 1985)

WYKORZYSTANIE ROZRYWEK UMYSŁOWYCH PODCZAS LEKCJI JĘZYKA OBCEGO

Krzyżówki, logogryfy i inne zadania tego typu zbyt rzadko jeszcze bywają wykorzystywane podczas lekcji języków obcych. A przecież umiejętnie zastosowane mogą stać się cenną pomocą w procesie nauczania. Stanowią odmianę w tradycyjnym przebiegu lekcji, wprowadzają pewne urozmaicenie, a jednocześnie pozwalają na realizowanie określonych celów metodycznych w atrakcyjnej dla uczniów formie. Mogą być pomocne w utrwalaniu słownictwa, a także w sprawdzaniu znajomości pisowni lub nawet, do pewnego stopnia, w jej nauce. Zmuszają do znalezienia słowa na podstawie definicji w języku obcym. Mogą zastąpić sztapkowe pytania kontrolujące zrozumienie tekstu. Można je również wykorzystać do organizacji pracy w grupach, tworząc w sposób w miarę naturalny sytuację wymagającą porozumiewania się w języku obcym.

Niestety polska literatura dotycząca tej dziedziny jest dość uboga. Jedy-
nym zbiorem rozrywek umysłowych przeznaczonym do wykorzystania w szko-
le jest *250 logogryfów i zagadek w języku rosyjskim*¹⁾. Jest to jednak pozycja zre-
dagowana w sposób schematyczny i nieciekawym. Niemal wszystkie zadania
diagramowe sprowadzają się do przetłumaczenia podanych słów, a jedyne uroz-
maicenie ogranicza się do tego, że raz jest to tłumaczenie na rosyjski, a raz na
polski. Na palcach jednej ręki można policzyć zadania odbiegające od tego
szablonu: dwa logogryfy zbudowane z antonimów, jeden poświęcony przy-
imkom i jeden rzeczownikom określającym potomstwo zwierząt. Częściowo
wypełniają lukę publikacje w „Językach Obcych w Szkole”²⁾, lecz i one zawie-
rają tylko konkretne zadania i nie podejmują próby uogólnienia. Nadal brak
systematycznego opracowania omawianego tu zagadnienia.

Celem niniejszego artykułu jest krótka prezentacja praktycznych możli-
wości wykorzystania rozrywek umysłowych w szkole. Dla ilustracji podany
jest dość obszerny zestaw przykładowych zadań. Zostały one przygotowane
z myślą o nauczających i uczących się języka angielskiego; nauczyciele innych
języków mogą opracować własne zadania opierając się na przedstawionych
wzorach.

Można wyróżnić dwa typy aktywności uczniów związanej z zagadkami
umysłowymi: rozwiązywanie zadań przygotowanych (ułożonych, adaptowa-
nych) wcześniej przez nauczyciela i samodzielne układanie zadań według za-
sad podanych przez nauczyciela.

¹⁾ Stanisław Fiedorowicz: *250 logogryfów i zagadek w języku rosyjskim*. Warszawa 1970
Wiedza Powszechna.

²⁾ Np. Donn Byrne: *Cut Out and Keep*, „Języki Obce w Szkole” 3/1983; Anna Zawadzka:
Rozrywki umysłowe do podręcznika „We Learn English” dla klasy I, „Języki Obce w Szkole”
5/1983, 1/1984.

Zajmijmy się najpierw zadaniami do rozwiązywania. Zdecydowanie najpopularniejsza wśród rozwiązyjących jest krzyżówka (przykład I). Konstrukcja tego zadania (konieczność kilkakrotnego skrzyżowania wyrazów) powoduje jednak, że jest ono niezbyt łatwe do ułożenia, często też dobór słów bywa przypadkowy. Dużo prostszy do ułożenia jest logogryf (przykład II): odgadywane słowa wpisuje się do kolejnych rzędów poziomych, a w oznaczonej kolumnie pionowej odczytuje się rozwiązanie. Logogryf pozwala na zaszyfrowanie aktualnego hasła (np. *Christmas*) lub słowa o trudnej pisowni (np. *pneumonia*). Można również ułożyć logogryf tematyczny (przykład III), utrwalający słownictwo związane z danym zagadnieniem. Inny rodzaj zadania tematycznego stanowi wyszukiwanka (przykład IV). Zadania z szyfrem, np. ciągówka z szyfrem (przykład V), pozwalają na wykorzystanie przysłów lub słynnych cytatów.

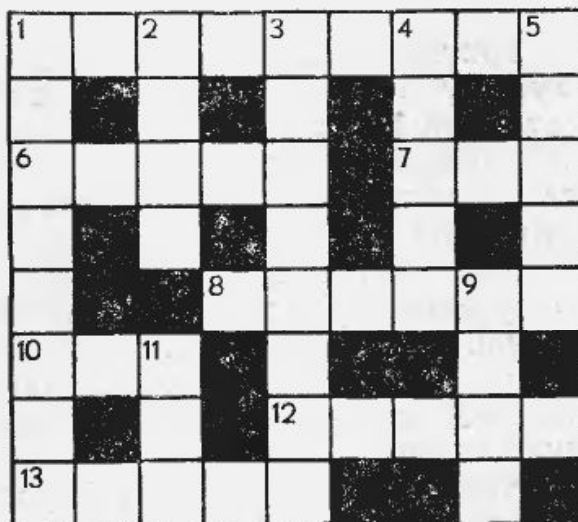
I. CROSSWORD

ACROSS:

1. Not the same.
6. Brother of your mother or father.
7. We have a cat and a dog. ... cat is white and ... dog is black.
8. In Autumn the leaves ... from green to brown.
10. The highest part.
12. The opposite of "always".
13. The opposite of "left".

DOWN:

1. Your sister for your father.
2. The front part of the head.
3. The largest 4-footed animal now living.
4. Have you ... your dinner yet?

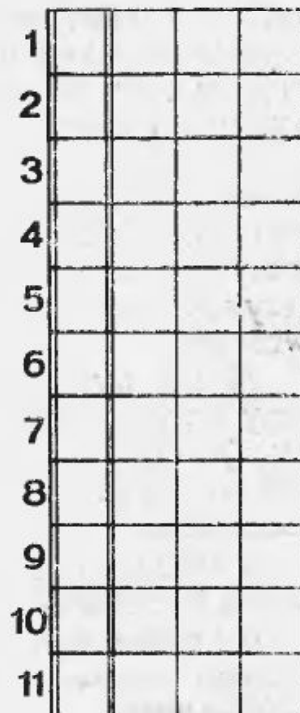

5. ... is a book on the table.
9. Grow, ..., grown.
11. One of animals kept on farms for food.

II. CROSSWORD

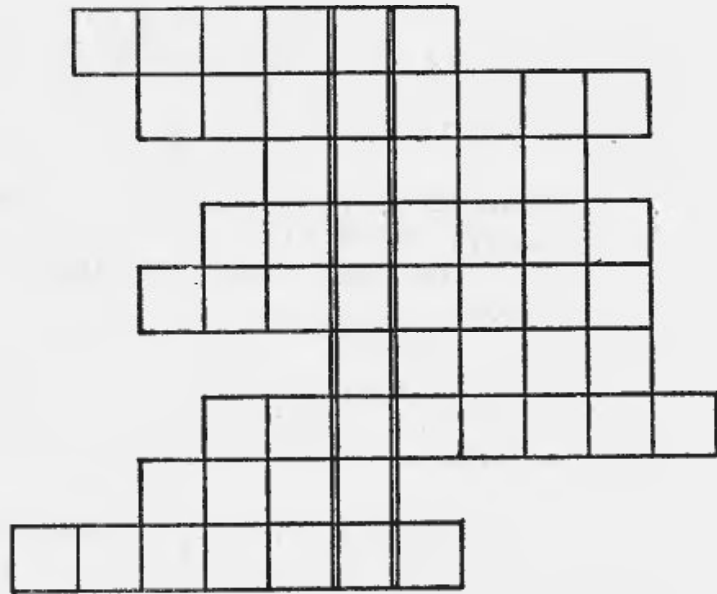
Arrange the letters in each group to get eleven words. The first letters of the words will form the name of a famous man.

1. HOPS
2. AHIR
3. YAWA
4. WONK
5. VENE
6. ASTY
7. SAPS
8. YESA
9. TUNA
10. EDRI
11. HACE

III. CROSSWORD

If you choose correctly the names of nine months and write them across, the letters in the marked column will form the name of another month.

IV. WORD FRAME

There are eleven articles of clothing hidden in this box. The words may be written vertically or horizontally. See how many you can find.

S	J	A	C	K	E	T	O
C	U	L	S	H	I	R	T
A	B	E	R	A	B	O	S
R	L	O	C	T	R	U	K
F	O	S	H	O	E	S	I
P	U	L	L	O	V	E	R
R	S	O	C	K	S	R	T
A	E	D	R	E	S	S	T

V. SPIRAL CROSSWORD

The end of the first word is the beginning of the second, and so on. The letters arranged from 1 to 30 will form a famous quotation.

A	23	F	30	2	9	3	
	18		5	J	17	I	21
13		K	14	12			27
B	7		N		M	11	4
				L			
	29			10		28	
	24	G		26	8	H	D
19		16		C	6		15

- A. The wife of a king.
- B. For example, "The Times".
- C. Not wrong.
- D. Passes quickly.
- E. A public show of objects.
- F. A person living next door.
- G. A holiday place.
- H. A building for performance of plays.
- I. ..., ate, eaten.
- J. One of the 32 objects in your mouth.
- K. The organ which controls the flow of blood.
- L. Not thick.
- M. One of the months.
- N. Answer.

Przy układaniu lub adaptowaniu zadań diagramowych wiele uwagi należy poświęcić właściwemu sformułowaniu określeń. Zdecydowanie należy unikać sztampy. Zależnie od założonych celów można zastosować określenia:

- tradycyjne, np. HAND: **A part of your body** lub **You've got two of them**;
- frazeologiczne, np. HAND: **I need help. Could you give me a ...**;
- kontrolujące znajomość form, np. BEST: **good, better, ...**;
- anagramowe, np. HAND: **DANH** (por. zadanie 2);
- obrazkowe (ilustracje wycięte z czasopism lub rysunki wykonane *ad hoc* na tablicy);
- tłumaczeniowe (podaje się polskie odpowiedniki odgadywanych słów).

Można oczywiście łączyć ze sobą określenia różnych typów, choć należy raczej unikać łączenia w jednym zadaniu określeń anagramowych z definicjami innego rodzaju.

Do wykorzystania w klasie nadają się też wszelkiego rodzaju zadania logiczne (przykład VI). Można posłużyć się nawet różnicami rysunkowymi (np. wyciętymi z „Przekroju”), jeżeli uczniowie będą pracować w grupach, porozumiewając się ze sobą wyłącznie w języku obcym.

VI. READING PROBLEM

When I asked a farmer how many cows he had, he told me, "I've got as many sheep as ducks and cows together. All my animals have 26 heads and 90 legs."

How many cows did he have?

W przypadku zadań do ułożenia należy zawsze brać pod uwagę poziom językowy uczniów. Na najniższym stopniu nauczania można wykorzystywać najprostszą formę logogryfu:

Nauczyciel pisze na tablicy pionowo wybrane słowo (przynajmniej 8-literowe) i poleca uczniom wpisać poziomo dowolne wyrazy tak, żeby każdy z nich zawierał kolejną literę słowa-hasła. Oto przykład, słowo podane przez nauczyciela złożono wersalikami:

rEd
niNe
seVen
cinEma
villAge
clOck
Pot
brEak

Gdy uczniowie są bardziej zaawansowani, można wprowadzić zastrzeżenie, że podane litery muszą znajdować się na tym samym miejscu, np. muszą być zawsze trzecimi literami tych słów:

reFuse
stOp
caR
brEad
chIld
leG
seNtence
clEan
puRe

Następnym krokiem może być polecenie używania wyłącznie słów tej samej długości. Wreszcie można wprowadzić ograniczenie do słów z wybranej dziedziny:

monkEy
woLf
shEep
Pig
Horse
rAbbit
lioN
caT

Innym rodzajem aktywności może być układanie ciągów literowych, w których ostatnia litera poprzedniego wyrazu jest zarazem pierwszą literą następnego. Uczniowie — lub lepiej grupy uczniów — mogą układać taką ciągówkę w podanym diagramie (por. przykład V). Ciekawsze jest jednak wykorzystanie tego pomysłu do zorganizowania gry z udziałem 2—4 grup uczniów. Nauczyciel pisze na tablicy pierwsze słowo, a następnie grupy kolejno dopisują znalezione przez siebie wyrazy. Oto przykład (dla przejrzystości litery wspólne dla dwóch słów można wyróżnić):

BLACKEYEAROADAYOUNDERSTANDECEMBER

Można wprowadzić punktację: za każde słowo przyznawać tyle punktów, ile ma ono liter.

Zabawą z pewnością znaną uczniom — tyle że wyłącznie z obszaru języka ojczystego — jest układanie słów ze słowa. Możliwe są dwa warianty rozgrywki. W pierwszym zespoły starają się ułożyć jak najwięcej słów (np. ze słowa CHARM wyrazy ARM, CAR, HAM, HARM, MARCH, RAM). Za znalezione wyrazy przyznaje się punkty — po jednym punkcie za każdy wyraz względnie za każdą literę ułożonych wyrazów (w ten sposób premiuje się umiejętność budowania dłuższych słów). Jeżeli zespół nie potrafi wyjaśnić w języku obcym któregoś ze znalezionych przez siebie słów, zamiast punktów dodatnich otrzymuje punkty ujemne. W drugim wariantcie rozgrywki należy ułożyć tylko jedno — możliwie najdłuższe — słowo (np. z wyrazu STAIRCASE wyraz ACTRESS). Również w tym wypadku drużyny muszą być gotowe do wyjaśnienia znaczenia podanego przez siebie wyrazu. Wyjściowe słowo, z którego układa się wyrazy, można zastąpić zestawem liter odpowiednio dobranych przez nauczyciela. Jeżeli uczniowie są zaawansowani, można podać kilkanaście liter i punktować tylko słowa z określonego kręgu tematycznego (np. *Plants and Animals*).

Na zakończenie propozycja najatrakcyjniejsza, choć niestety nadająca się do realizacji tylko w klasach o dość dużej sprawności językowej. Nauczyciel dzieli klasę na trzy grupy. Każda z nich dostaje diagram innej krzyżówki (ew. logogryfu) z wpisanymi wyrazami (przykład VII). Zadaniem uczniów jest ułożenie określeń do danej krzyżówki. Ze względów technicznych każda grupa powinna przygotować zestaw określeń w dwóch egzemplarzach. Następnie

¹ N	E	² W	S	P	³ A	P	⁴ E	R
O	X	A	X	G	X	A	X	
R	X	I	X	⁵ S	O	⁶ U	⁷ T	H
⁸ M	A	T	C	H	X	S	X	A
A	X	E	X	⁹ O	N	E	X	R
¹⁰ L	A	R	G	E	X	¹¹ R	E	D

VII. FIND OUT THE CLUES

¹ S	P	² A	C	E	³ S	H	⁴ I	P
H	X	L	X	H	X	T	X	
A	X	M	X	⁵ W	⁶ E	⁷ L	S	H
⁸ D	R	O	V	E	X	I	X	O
O	X	S	X	⁹ A	S	K	X	U
¹⁰ W	A	T	E	R	X	¹¹ E	A	R

¹ C	H	² O	C	O	³ L	A	⁴ T	E
O	X	R	X	I	X	I	X	
F	X	A	X	⁵ S	⁶ E	⁷ V	E	N
⁸ F	E	N	C	E	X	I	X	E
E	X	G	X	⁹ A	R	E	X	
¹⁰ E	V	E	N	T	X	¹¹ W	E	T

określenia przygotowane przez grupę A przekazuje się grupom B i C, określenia grupy B — grupom A i C, a określenia grupy C — grupom A i B. Oczywiście wszystkie określenia powinny być skorygowane przez nauczyciela — najlepiej na bieżąco w trakcie ich układania. Każda grupa dostaje też czyste diagramy odpowiadające definicjom ułożonym przez pozostałe grupy (najlepiej przygotować wszystkie trzy zadania na takim samym diagramie — jest to utrudnieniem konstrukcyjnym, ale chroni przed zamieszaniem i ewentualnymi pomysłkami). Można teraz rozpocząć drugą część rozgrywki — uczniowie rozwiązują krzyżówki na podstawie określeń ułożonych przez ich kolegów. Zabawa będzie tym lepsza, im ciekawsze i dowcipniejsze będą określenia. Dlatego już na początku należy powiedzieć uczniom, że układają definicje dla swoich kolegów, a nie tylko po to, żeby wykonać polecenie nauczyciela. Warto też uświadomić im, że to samo słowo można zdefiniować na kilka różnych sposobów.

Należy pamiętać o tym, że w przypadku zadań układanych przez uczniów możliwe są różne wersje. Nauczyciel nie powinien forsować swojej propozycji, nawet jeżeli jest nieco lepsza. Nie chodzi tu przecież o konkretne rozwiązanie, lecz o aktywizację uczniów.

Rozwiązywanie zadań może odbywać się indywidualnie lub w grupach. Przy układaniu zadań zdecydowanie lepszą formą jest praca grupowa. Umożliwia ona współpracę między uczniami, wymianę informacji wzbogacającą jednostki o niższym poziomie znajomości języka, a poczucie wspólnoty w obrębie danej grupy sprawia, że nawet najslabsi uczniowie mogą uzyskać pozytywne wzmocnienie wynikające z sukcesu swojego zespołu. Rywalizacja między jednostkami lub między grupami stanowi bodziec do efektywnej pracy uczniów, a jednocześnie uatrakcyjnia lekcję.

(grudzień 1984)

ODPOWIEDZI:

I. ACROSS: 1. different, 6. uncle, 7. the, 8. change, 10. top, 12. never, 13. right. **DOWN:** 1. daughter, 2. face, 3. elephant, 4. eaten, 5. there, 9. grew, 11. pig.

II. shop, hair, away, know, even, stay, pass, easy, aunt, ride, each, Shakespeare.

III. ACROSS: August, November, April, October, December, March, February, June, January. **DOWN:** September.

IV. jacket, shirt, shoes, pullover, socks, dress, scarf, blouse, hat, trousers, skirt.

V. queen, newspaper, right, time, exhibition, neighbour, resort, theatre, eat, tooth, heart, thin, November, reply. Quotation: To be, or not to be: that is the question.

VI. six cows (seven ducks and thirteen sheep)

INFORMACJA O PUBLIKACJI PROPOZYCJI ROZKŁADÓW MATERIAŁÓW NAUCZANIA JĘZYKÓW ZACHODNIOEUROPEJSKICH I ŁACINY

- język angielski
kl. I LO — nr 4/86, kl. II — nr 5/86, kl. III — nr 1/87, kl. IV — nr 2/87
 - język francuski
kl. I LO — nr 5/86, kl. II — nr 1/87, kl. III — nr 2/87
 - język łaciński
kl. I LO — nr 3/86
 - język niemiecki
kl. I LO — nr 5/86, kl. II — nr 1/87, kl. III — 2/87, kl. IV — nr 3/87
-

ANNA GARMULEWICZ-POLIŃSKA
VIII LO im. A. Asnyka w Łodzi

„DORNRÖSCHEN” LEKTURA NA WAKACJE

Wszystkim wiadomo, że konieczne jest wprowadzenie lektur przeznaczonych do samodzielnego przeczytania i opracowania przez ucznia. O korzyściach stąd płynących nie trzeba nikogo przekonywać. Niestety, na rynku brakuje stosownych opracowań, a książeczki z serii *Lies noch was heute* są zupełnie nieosiągalne. Poradziłam więc sobie w inny sposób. Ze zbioru *Kinder- und Hausmärchen* (wyd. Reclam Verlag 1976) wybrałam ogólnie znaną baśń o śpiącej królewnie. Każdy z uczniów otrzymał maszynopis z tekstem. Lektura przeznaczona była dla uczniów klasy I o rozszerzonym programie nauczania języka niemieckiego. Około 60% uczniów tej klasy uczyło się tego języka w szkole podstawowej, dlatego mogłam sobie pozwolić na stosunkowo nie najłatwiejszy tekst. W klasach o 4/3-godzinnym programie nauczania należałoby przesunąć czytanie tej lektury przynajmniej o rok lub przeznaczyć ją na zajęcia pozaszkolne dla osób zainteresowanych pogłębianiem swoich umiejętności i wiadomości.

Pozostaje mi teraz tylko wyjaśnić, dlaczego wybrałam baśń i to powszechnie znaną. Złożyło się na to kilka przyczyn. Po pierwsze przemawiał za tym wiek uczniów (15 lat). W tym wieku jeszcze chętnie czytuje się baśnie, aczkolwiek nikt się do tego głośno nie przyznaje. Po drugie, biorąc pod uwagę stopień trudności tekstu, chciałam, aby uczniowie znali perypetie bohaterów. Tekst baśni podałam w zasadzie zgodnie z tekstem wydawcy. Niewielkie zmiany dotyczyły uproszczeń niektórych konstrukcji zdaniowych. Ponadto zrezygnowałam z powtarzających się opisów. Tekst był trudny i znajomość intrygi ułatwiała rozumienie i tłumaczenie tekstu. Po trzecie: baśń należy do tego rodzaju opowieści fabularnych, których akcja toczy się wartko, nie ma zbędnych opisów, zaciemniających fabułę i zniechęcających czytelnika. Prawie każde zdanie przynosi dodatkowe informacje ważne dla rozwoju akcji, a więc tłumaczenie należało wykonać dokładnie i rzetelnie. Po czwarte: w baśniach występuje zawsze kilka różnych postaci, o dość jednoznacznie zarysowanych cechach charakteru. Omawiając postawy i zachowania bohaterów można powtórzyć i pogłębić słownictwo do tematu „Cechy charakteru”. Po piąte: ta baśń została napisana w czasie *Imperfekt*, z którego formami uczniowie zapoznawali się pod koniec roku szkolnego. Chodziło więc o dodatkowe utrwalenie form tego czasu i poszerzenie wiadomości o nowe, na lekcjach nie wprowadzane, formy czasowników, np.: *gebären, spinnen, stechen* itd. Uczniowie przyznali, że czytanie znanej baśni na nowo było interesującym doświadczeniem. Baśń wszystkim dobrze znana kryła w sobie jeszcze sporo tajemnic.

Uczniowie mieli przeczytać baśń w ciągu wakacji, a następnie korzystając ze słownika, znaleźć znaczenie nie znanych sobie wyrazów. Kolejnym etapem pracy nad tekstem było samodzielne ułożenie pytań do treści baśni; należało przy tym zachować formy czasu Imperfekt. Ostatnim etapem pracy było napisanie streszczenia, które musiało liczyć dokładnie 15 zdań.

Po wakacjach powróciliśmy do naszej baśni. Jej omówienie zajęło 8 godzin lekcyjnych. Trzy pierwsze zajęcia poświęciliśmy na sprawdzenie zadań, które uczniowie powinni wykonać samodzielnie. Zajęcie czwarte było poświęcone na ćwiczenia gramatyczno-leksykalne. Na kolejnej lekcji zajmowaliśmy się charakterystyką głównych bohaterów. Na lekcji następnej mówiliśmy o baśni jako gatunku literackim. Lekcja ostatnia została poświęcona na rozstrzygnięcie konkursu na najciekawsze, inne niż w oryginale zakończenie baśni. Konkurs został ogłoszony na pierwszej lekcji przeznaczonej na omawianie baśni i wzięli w nim udział uczniowie dobrzy i bardzo dobrzy.

TEXT

Dornröschen

Vorzeiten war ein König und eine Königin. Sie sprachen jeden Tag: „Ach, wenn wir doch ein Kind hätten!“ und kriegten immer keins. Da trug sich zu, als die Königin einmal im Bade saß, daß ein Frosch aus dem Wasser ans Land kroch (kriechen) und zu ihr sprach: „Dein Wunsch wird erfüllt werden, ehe ein Jahr vergeht, wirst du eine Tochter zur Welt bringen.“ Was der Frosch gesagt hatte, das geschah (geschehen), und die Königin gebar (gebären) ein Mädchen, das war so schön, daß der König vor Freude ein großes Fest anstellte. Er ladete nicht bloß seine Verwandte, Freunde und Bekannte, sondern auch die weisen Feen dazu ein, damit sie dem Kind hold und gewogen wären. Es waren ihrer dreizehn in seinem Reiche, weil er aber nur zwölf goldene Teller hatte, von welchen sie essen sollten, so mußte eine von ihnen daheim bleiben. Das Fest feierte man mit aller Pracht und als es zu Ende war, beschenkten die weisen Frauen das Kind mit ihren Wundergaben: die eine mit Tugend, die andere mit Schönheit, die dritte mit Reichtum, und so mit allen, was auf der Welt zu wünschen ist. Als elfe ihre Sprüche eben getan hatten, trat plötzlich die dreizehnte herein. Sie wollte sich dafür rächen, daß sie nicht eingeladen war. Sie rief (rufen) mit lauter Stimme: „Die Königstochter soll sich in ihrem fünfzehnten Jahr an einer Spindel stechen und tot hinfallen.“

Sie sagte kein Wort mehr, kehrte sich um und verließ den Saal. Alle waren erschrocken, da trat die zwölfte hervor, die ihren Wunsch noch übrig hatte, und weil sie den bösen Spruch nicht aufheben, sondern nur ihn mildern konnte, so sagte sie: „Es soll aber kein Tod sein, sondern ein hundertjähriger Schlaf, in welchen die Königstochter fällt.“

Der König, der sein liebes Kind vor dem Unglück gern bewahren wollte, ließ den Befehl ausgehen, daß alle Spindeln im ganzen Reiche verbrannt werden sollten. An dem Mädchen aber wurden die Gaben der weisen Frauen sämtlich erfüllt, denn es war so schön, sittsam, freundlich und verständig, daß es jedermann, der es ansah, liebhaben mußte. Es geschah, daß an dem Tage, wo es gerade fünfzehn Jahre alt war, der König und die Königin nicht zu Hause waren und das Mädchen blieb ganz allein im Schloß zurück. Es besah Stuben und Kammern und kam endlich an einen alten Turm. Es stieg die enge Wendeltreppe hinauf und gelangte zu einer kleinen Türe. In dem Schloß steckte ein verrosteter Schlüssel, und als es ihn umdrehte, sprang die Türe auf, und saß da in einem kleinen Stübchen eine alte Frau mit einer Spindel und spann (spinnen) emsig Flachs. „Guten Tag, du altes Mütterchen“, sprach die Königstochter, „was machst du da?“. „Ich spinne“, sagte die Alte und nickte mit dem Kopf.

„Was ist das für ein Ding, das so lustig herumspringt?“ sprach das Mädchen, nahm die Spindel und wollte auch spinnen. Der Zauberspruch ging in Erfüllung, und sie stach (stechen) sich damit in den Finger. In dem Augenblick aber, fiel sie auf das Bett nieder, das da stand, und lag in einem tiefen Schlaf. Und dieser Schlaf verbreitete sich über den ganzen Hofstaat: Der König und die Königin, die eben heimgekommen waren, fingen an einzuschlafen, und der ganze Hofstaat mit ihnen. Da schliefen auch die Pferde im Stall, die Hunde im Hofe, die Tauben auf dem Dache, die Fliegen an der Wand, ja, das Feuer, das auf dem Herde flackerte, war still und schlief ein, und der Braten hörte auf zu brutzeln, und der Koch, der den Küchenjungen in den Haaren ziehen wollte, ließ ihn los und schlief. Und der Wind legte sich, und auf den Bäumen vor dem Schloß regte sich kein Blättchen mehr. Rings um das Schloß begann eine Dornenhecke zu wachsen. Sie war jedes Jahr höher. Endlich wuchs sie über das Schloß hinaus, daß gar nichts davon zu sehen war. Es ging aber die Sage in dem Land von dem schönen schlafenden Dornröschen. Von Zeit zu Zeit kamen Königssöhne und sie wollten durch die Hecke in das Schloß dringen. Es war ihnen aber nicht möglich, denn die Dornen, als hätten sie Hände, hielten fest zusammen, und die Jünglinge blieben darin hängen, konnten sich nicht wieder losmachen und starben eines jämmerlichen Todes.

Nach langen langen Jahren kam ein Königssohn in das Land und hörte, wie ein alter Mann von der Dornenhecke erzählte, es sollte ein Schloß dahinter stehen, in welchem eine wunderschöne Königstochter, Dornröschen genannt, schon seit hundert Jahren schlief, und mit ihr schlief der König und die Königin und der ganze Hofstaat. Er wußte auch, daß viele Königssöhne gestorben waren. Da sprach der Jüngling: „Ich fürchte mich nicht, ich will hinaus und das schöne Dornröschen sehen“. Der gute Alte wollte ihm abraten, er hörte aber nicht auf seine Worte. Nun waren aber gerade die hundert Jahre vergangen, und der Tag war gekommen, wo Dornröschen wieder erwachen sollte. Als der Königssohn sich der Dornenhecke näherte, waren es lauter große schöne Blumen, die taten sich von selbst auseinander und ließen ihn unbeschädigt hindurch. Im Schloßhof sah er die Pferde und scheckigen Jagdhunde liegen und schlafen, auf dem Dache saßen die Tauben und hatten das Köpfchen unter den Flügel gesteckt. Und als er ins Haus kam, schliefen die Fliegen an der Wand, der Koch in der Küche hielt noch die Hand, als wollte er den Jungen anpacken, und die Magd saß vor dem schwarzen Huhn, das sollte gerupft werden. Da ging er weiter und sah im Saale den ganzen Hofstaat liegen und schlafen und oben bei dem Throne lag der König und die Königin. Da ging er noch weiter, und alles war so still, daß einer seinen Atem hören konnte, und endlich kam er zu dem Turm und öffnete die Türe zu der kleinen Stube, in welcher Dornröschen schlief. Da lag es und war so schön, daß er die Augen nicht abwenden konnte, und er bückte sich und gab ihm einen Kuß. Das Dornröschen schlug die Augen auf, erwachte und blickte ihn ganz freundlich an. Da gingen sie zusammen herab, und der König erwachte und die Königin, und der ganze Hofstaat, und sahen einander mit großen Augen an. Und die Pferde im Hof standen auf und rüttelten sich; die Jagdhunde sprangen und wedelten; die Tauben flogen ins Feld; das Feuer in der Küche erhob sich, flackerte und kochte das Essen; der Braten fing wieder an zu brutzeln; und der Koch gab dem Jungen eine Ohrfeige; und das Magd rupfte das Huhn fertig. Und da wurde die Hochzeit des Königssohnes mit dem Dornröschen in aller Pracht gefeiert, und sie lebten vergnügt bis an ihr Ende.

I. Lesen Sie den Text!

II. Übersetzen Sie den Text ins Polnische!

III. Bilden Sie die Fragen zum Text! (Imperfekt)

IV. Schreiben Sie eine kurze Inhaltswiedergabe genau in 15 Sätzen.

ÜBUNGEN

I. Setzen Sie die in Klammern angegebenen Verben ins Imperfekt!

1. Der Frosch (kriechen) ans Land.
2. Die Königin (gebären) eine Tochter.
3. Plötzlich (hervortreten) die dreizehnte.
4. Die Königstochter (stechen) sich an einer Spindel.
5. Die alte Frau (spinnen) emsig Flachs.
6. Der Königssohn (dringen) durch die Hecke.

II. Suchen Sie Synonyme im Text! Wenn es möglich ist, finden Sie noch die anderen synonymen Ausdrücke!

ein Kind kriegen — gebären, zur Welt bringen, das Leben schenken u.a.
sich zutragen — geschehen, vorkommen, sich ereignen u.a.
tot hinfallen — sterben, das Leben verlieren u.a.
dringen — gelangen, sich einen Weg bahnen u.a.

III. Wie heißt das Verb?

die Erfüllung — die Gabe —
mild — die Sage —
der Befehl — der Atem —

IV. Nennen Sie das Substantiv!

feiern — verrostet —
schlafen — einladen —
rächen — wünschen —

V. Drücken Sie die unterstrichenen Satzteile bzw. Sätze anders aus!

Ehe ein Jahr vergeht, wirst du eine Tochter zur Welt bringen.

(bekommst du ein Kind/eine Tochter — ev. Futur I
kriegst du eine Tochter — ev. Futur I
wirst du der Tochter das Leben schenken
wirst du eine Tochter gebären)

Der König stellte ein großes Fest an.

(machte ein großes Fest,
veranstaltete ein großes Fest, eine große Feier
gab ein großes Fest
feierte)

Der König ließ den Befehl ausgehen, daß alle Spindeln verbrannt werden sollten.

(gab einen Befehl,
befahl
erteilte einen Befehl
erließ einen Befehl)

Der Zauberspruch ging in Erfüllung.

(erfüllte sich
verwirklichte sich)

Es ging aber die Sage in dem Land von dem schönen schlafenden Dornröschen.

(Eine Sage erzählte, berichtete
Man erzählte von...
Danach entstand die Sage von..)

Der Koch hielt noch die Hand, als wollte er dem Jungen eine Ohrfeige geben.

(den Jungen ohrfeigen
eine Ohrfeige verabreichern
den Jungen auf die Wange schlagen)

VI. Was änderte man in diesen Sätzen? Vergleichen Sie die Sätze mit dem Text!

1. Das Feuer in der Küche erhob sich und brannte wieder.
2. Das Essen fing wieder an zu braten.
3. Die Pferde standen auf und schüttelten sich.
4. Die Hunde sprangen und schwänzeln.

(brennen — flackern; braten — brutzeln; sich schütteln — sich rütteln;
schwänzeln — wedeln)

VII. Ordnen Sie jeder „positiven“ Eigenschaft zwei „negative“ Eigenschaften zu!

e Verständigkeit	e Häßlichkeit, e Armut
e Schönheit	e Verkommenheit, e Albernheit
r Reichtum	e Scheußlichkeit, e Verdorbenheit
e Tugend	e Not, e Dummheit

VIII. Wie heißen die von oben genannten Substantiven abgeleiteten Adjektive?

(verständlich, schön, reich, tugendhaft, häßlich, arm, verkommen, albern, scheußlich, verdorben, notdürftig, dumm)

IX. Im Text gibt es einige Adjektive, die sich auf die menschlichen Charaktereigenschaften beziehen. Suchen Sie diese Adjektive! Was läßt sich noch vom Charakter der Haupthelden sagen?

	die Königs- tochter	der Königsson	der König und die Königin	die weisen Feen
im Text	sittsam freundlich verständlich		gut	hold, gewogen die 13-te Fee
niektóre propozycje uczniów	reizend empfindlich zärtlich höflich mutig arbeitsam fleißig vernünftig neugierig	mutig tapfer kühn gewagt hilfsbereit mitfühlend hartnäckig standhaft kräftig charmant	rechtschaffen ehrlich vormundschaftlich lauter	gemein bösaartig kleinmutig rächenhaft nachtragend aufbrausend frech grausam hinterlistig ungerecht

X. Konversationsfragen

1. Welche Charaktereigenschaften schätzen Sie besonders?
2. Welchen Charakter soll Ihr/Ihre Freund/Freundin haben?
3. Welche von den genannten Eigenschaften passen zu Ihrem eigenen Charakter?
4. Welche Charakterfehler stören Sie nicht?
5. Welche Charakterfehler können Sie nicht vertragen?

XI. Beantworten Sie die folgenden Fragen?

1. Was versteht man unter dem Wort „Märchen“?
(eine Erzählung, mündlich überliefert, meist in vielen Abwandlungen, es hat keinen feststellbaren Autor, die Entstehungszeit läßt sich nicht eindeutig feststellen, immer lehrhaft, das Gute belohnt, das Ungerechte bestraft, viele phantastische Helden zB: Riesen, Zwerge usw.)
2. Welche Eigenschaften soll ein gutes Märchen haben?
3. Warum haben die Kinder Märchen gern?
4. Haben Sie auch Märchen gern?
5. Was wissen Sie von Gebr. Grimm? (3—4 zdania przygotowuje 1 osoba)
6. Welche Märchen von Gebr. Grimm kennen Sie noch?

XII. Kreuzworträtsel

Kennen Sie die Märchen von Gebr. Grimm?

(Die Lösung bilden die folgenden Buchstaben: A-3; B-2; C-3; D-7; E-2; F-7; G-3; H-2; J-3; K-5; L-4)

- A) 100 Jahre schlafende Königstochter
- B) Er versuchte 7 Geißlein zu fressen
- C) Er hatte rote Stiefel
- D) Die Königstochter versprach ihm am Brunnenwasser seine Frau zu werden
- E) Bruder von Gretel
- F) Die Tauben halfen ihr die Linsen aus der Asche lesen.
- G) Das Mädchen mit den schönsten und längsten Haaren in der Welt oder Salat
- H) Die Königstochter zertanzte sie völlig
- J) Für wen nähte die Schwester 6 Hemden aus Sternblumen zusammen?
- K) Es waren einmal drei Stadtmusikanten
- L) Sieben Zwerge begleiteten sie.

(Lösung: A — Dornröschen; B — Der Wolf und die 7 jungen Geißlein; C — Der gestiefelte Kater; D — Der Froschkönig; E — Hänsel und Gretel; F — Aschenputtel; G — Rapunzel; H — Die zertanzten Schuhe; J — Die sechs Schwäne; K — Die Bremer Stadtmusikanten; L — Schneewittchen)

(ROTKÄPPCHEN)

XIII. Aus Ihrem Buch riß jemand ein Blatt heraus. Das Märchen von Dornröschen endet mit Worten: Da trat die dreizehnte hervor und sagte: „Die Königstochter soll sich in ihrem fünfzehnten Jahr an einer Spindel stechen und tot hinfallen!“ **Schreiben Sie bitte, was könnte im Märchen weiter geschehen?**

(grudzień 1985)

Uwaga, Czytelnicy!

Od początku 1986 roku obowiązują nieco zmienione wymagania i lista lektur przy ubieganiu się nauczycieli o kolejne stopnie specjalizacji zawodowej. Szczegółowe informacje można uzyskać w ośrodkach doskonalenia nauczycieli na terenie całego kraju lub w Instytucie Kształcenia Nauczycieli w Warszawie, ul. Mokotowska 16/20, kod: 00-561, tel. 28-34-61 wew. 19.

EWA DOROTA ŻÓŁKIEWSKA
Instytut Programów Szkolnych
MOiW Warszawa

PROPOZYCJA ROZKŁADU MATERIAŁU NAUCZANIA JĘZYKA FRANCUSKIEGO W KLASIE II LO

UWAGI WSTĘPNE

Proponowany rozkład materiału dla klasy II LO stanowi kontynuację rozkładu materiału dla klasy I LO zamieszczonego w „Językach Obcych w Szkole” 5/1986 (ss. 411-457).

I. Wykorzystane materiały

a. *Program nauczania liceum ogólnokształcącego. Języki zachodnioeuropejskie. Język francuski*, klasa II (Warszawa 1984 WSiP) — podstawowy dokument dla nauczycieli języka francuskiego w LO.

b. *Le français? — C'est facile! Podręcznik dla klasy I i II liceum ogólnokształcącego i liceum ekonomicznego* (Warszawa 1985 WSiP). W klasie II realizację podręcznika zaczyna się od *Dossier IX*.

W uwagach wstępnych do propozycji rozkładu materiału dla klasy I LO pisałam już o pewnych niezgodnościach, jakie występują pomiędzy *Programem* a podręcznikiem kursowym. Podręcznik pisany był na podstawie programu klasy I, a funkcjonuje w dwóch pierwszych klasach LO. Fakt ten znacznie utrudnia miarową realizację haseł programowych przewidzianych dla klas I i II. W rozkładzie materiału dla klasy I zaproponowałam (powołując się na punkt 2 *Uwag Programu*, s. 7) realizację niektórych haseł programowych leksykalnie (zaimek przysłowny *y*, zaimki bezosobowe nieokreślone, formy bezosobowe typu: *il fait froid*, czasowniki zwrotne, podkreślenie podmiotu przez *c'est ...qui*), niektórych receptywnie, czyli jedynie do rozpoznawania w tekście mówionym i pisanym (zaimki osobowe w funkcji dopełnienia bliższego i dalszego, *passé composé* czasowników odmienianych z *avoir*) oraz przeniesienie haseł: *passé composé* czasowników zwrotnych i *futur simple* do programu klasy następnej. W klasie drugiej wszystkie te hasła powinny być już opanowane czynnie.

Podobne kłopoty z realizacją materiału programowego występują w klasie II. Podręcznik kursowy nie przewiduje tak istotnych haseł pogramowych jak czas *imparfait*, tryb *subjonctif* czy wreszcie I typ zdań warunkowych (*si + présent + présent*). Proponuję, aby w klasie II, wykorzystując bądź teksty pozapodręcznikowe, bądź też zmodyfikowane teksty i ćwiczenia podręcznika:

1) wprowadzić do opanowania czynnego użycie *imparfait* w mowie zależnej (zob. lekcje 61, 74, 76),

2) pozostałe użycia *imparfait* przewidziane są jedynie do rozpoznawania w tekście mówionym lub pisanym (zob. lekcje 62–66),

3) *subjonctif* po *il faut que...* i ewentualnie po *je veux que ...* wprowadzić jedynie w zakresie rozpoznawania (zob. lekcje 43, 81),

4) i wreszcie *si* warunkowe, a co za tym idzie pierwszy typ zdań warunkowych (*si+présent+présent*) wprowadzić leksykalnie (zob. lekcja 28).

c. Obudowa podręcznika kursowego: taśma i *Le français? — C'est facile! Książka przedmiotowo-metodyczna* (Warszawa 1981 WSiP).

W mojej propozycji rozkładu materiału starałam się dać inną niż w *Książce przedmiotowo-metodycznej* wersję rozkładu materiału wewnątrz poszczególnych jednostek metodycznych.

II. Układ tabel

a. Rubryka pierwsza zawiera numery kolejnych lekcji. W roku szkolnym 1986/1987 przewidzianych jest dla klasy II LO 108 lekcji języka zachodnioeuropejskiego. Proponowany rozkład materiału obejmuje 88 jednostek lekcyjnych. 20 lekcji pozostawiono nauczycielom do indywidualnego zagospodarowania zgodnie z potrzebami danej klasy (powtórzenie, utrwalenie lub rozszerzenie materiału).

b. Rubryka druga zawiera cele lekcji. W pierwszym rzędzie są to uszczegółowione cele programowe, a więc formułowanie wypowiedzi ustnych realizujących kategorie semantyczne i akty mowy zalecone programem, rozumienie ze słuchu, rozumienie tekstu pisanego i wreszcie redagowanie krótkich tekstów pisemnych. Czasem wśród celów lekcji mogą pojawić się hasła programowe z zakresu fonetyki, z rzadka z zakresu materiału morfosyntaktycznego. Celem lekcji może być przeprowadzenie lub oddanie pracy klasowej. Poszczególne cele, których może być maximum 5, oznaczone są symbolami: A, B, C, D, E. Symbole te występują w kolejnych rubrykach i dotyczą bądź to eksponentów językowych, których opanowanie jest konieczne do realizacji danego celu, bądź to technik i pomocy dydaktycznych, dzięki którym dany cel można osiągnąć.

c. W rubryce trzeciej prezentowany jest materiał językowy, który należy zrealizować na danej lekcji. Są to: wzory zdaniowe (zawierające obok konstrukcji zdaniowej także sugestie leksykalne), materiał fonetyczny, materiał morfosyntaktyczny. Całość tego materiału stanowi eksponenty językowe potrzebne do realizacji celów lekcji.

d. Rubryka czwarta zawiera proponowane techniki realizacji celów lekcji. Przede wszystkim podawane są tu rozmaite typy ćwiczeń ułatwiających opanowanie kolejnych zagadnień. Wymieniane są: ćwiczenia repetycyjne (szczególnie przydatne w odniesieniu do materiału fonetycznego i w wyrabianiu płynności wypowiedzi); ćwiczenia substytucyjne polegające na wymianie jednego lub większej liczby elementów wypowiedzi bez zakłócenia jej struktury; ćwiczenia transformacyjne zmieniające strukturę wypowiedzi; i wreszcie ćwiczenia na komunikatywność, w tym: ćwiczenia tłumaczeniowe, ćwiczenia komunikacyjne (podana jest treść żądanej wypowiedzi, np.: „Powiedz Markowi, że nie pójdziesz z nim jutro do kina”), ćwiczenia sytuacyjne (podana jest jedynie sytuacja, w jakiej ma nastąpić wypowiedź, nie ma zaś sugestii co do jej treści np.: „Nie możesz iść z Markiem do kina, powiedz mu, co będziesz robił dziś wieczorem”) i mini-dialogi wymagające udziału co najmniej dwóch osób. W rubryce tej podane są też rodzaje testów, jakie można zastosować podczas kolejnych prac klasowych.

e. W rubryce piątej podane są pomoce dydaktyczne, które można wykorzystać na lekcji. Są to przede wszystkim: podręcznik kursowy z zaznaczonymi tekstami i ćwiczeniami (decyzję o tym, które z ćwiczeń należy przerobić

na lekcji, a które zadać do domu, podejmuje nauczyciel); podręcznik przedmiotowo-metodyczny; taśma. W punkcie *Inne* pojawiają się najczęściej: tablica flanelowa, figurynki, obrazki, pocztówki, rzutnik pisma.

f. Wreszcie rubryka szósta zawiera uwagi do realizacji podanego materiału.

III. Skróty stosowane w rozkładzie materiału

P — podręcznik

T — taśma

KN — książka przedmiotowo-metodyczna

DI (II, III itp.) — *Dossier I* (kolejne jednostki metodyczne P., których częściowe omówienie zawarte jest w KN)

dI (2, 3 itp.) — *Dialogue 1* (kolejne dialogi danej jednostki metodycznej D. z P., nagrane na taśmę i omówione w KN)

dIa (b, c) — pierwsza część dialogu określonej jednostki metodycznej z P (jest ona zawsze wyróżniona w P. i na T.)

S1—3 (itp.) — *Séquences 1—3* (kolejne sekwencje dialogów i sposoby ich realizacji zamieszczone w KN)

A — tekst będący wprowadzeniem do dialogów każdej jednostki metodycznej (wydrukowany w P. i nagrany na T.)

RI (II, III) — *Dialogue de réemploi I* (dialogi zawarte w P. i nagrane na T., zawierające struktury poznane w danej jednostce metodycznej i częściowo nowe słownictwo; ich realizacja nie jest omawiana w KN)

exp — exercices de prononciation

exi — exercices d'intonation

exC — exercices collectif

exI — exercices individuel

(wrzesień 1986)

Informacja o publikacji programów

Informujemy naszych Czytelników, że dotychczas opublikowaliśmy na łamach „Języków Obcych w Szkole” następujące programy:

- Tymczasowy program nauczania języków zachodnioeuropejskich w szkole podstawowej (klasy VII—VIII) — nr 2/1984
- Program języków zachodnioeuropejskich (angielski, francuski, niemiecki) — liceum ogólnokształcące (klasy I—IV), liceum ekonomiczne (klasy I—IV) — nr 4/1984
- Program liceum ogólnokształcącego. Języki zachodnioeuropejskie (angielski, francuski, niemiecki). Kontynuacja języka ze szkoły podstawowej — nr 4/1985
- Program liceum ogólnokształcącego z rozszerzoną nauką języka obcego. Języki zachodnioeuropejskie (angielski, francuski, niemiecki) — nr 5/1985
- Program liceum ogólnokształcącego. Język łaciński. Profile: podstawowy, humanistyczny i matematyczno-fizyczny; biologiczno-chemiczny; klasyczny (klasy I—IV) — nr 1/1986
- Program liceum ogólnokształcącego. Język grecki. Profil klasyczny (klasy III—IV) — nr 1/1986
- Program liceum zawodowego i technikum. Języki zachodnioeuropejskie (angielski, francuski, niemiecki) — nr 2/1986
- Program technikum na podbudowie zasadniczej szkoły zawodowej. Języki zachodnioeuropejskie (angielski, francuski, niemiecki) — nr 3/1986
- Program liceum ogólnokształcącego. Język hiszpański — nr 4/1986

Lekcja	Cele lekcji	Materiał językowy		
		Wzory zdaniowe	Materiał fonetyczny	Materiał morfosyntaktyczny
1	2	3	4	5
1.	Powtórzenie materiału językowego z klasy I – rozumienie tekstu ze słuchu.			
2.	Powtórzenie materiału językowego z klasy I – materiał leksykalny.			
3.	Powtórzenie materiału językowego z klasy I – materiał syntaktyczny.			
4.	Powtórzenie materiału językowego z klasy I – rozumienie tekstu pisanego.			

Proponowane techniki	Pomoce dydaktyczne				Uwagi
	Podręcznik	Książka N.	Taśma	Inne	
6	7	8	9	10	11
Należy wykorzystać nagrane na taśmę teksty kursu fonologii z klasy I. Uczniowie zaczynają od wysłuchania całego tekstu, a potem fragmentów tekstu zawierających po kilka replik. Rozumienie można sprawdzać przez: 1) dobieranie ilustracji do fragmentów tekstu; 2) odpowiedzi w języku francuskim na pytania zadane przez nauczyciela; 3) odpowiedzi w języku francuskim na pytania zadane przez innych uczniów.	Ilustracje do L 1-12/ s. 1-28 — nauczyciel dokonuje wyboru.	Teksty dialogów nagranych na taśmę L1-12 s. 6-38 — nauczyciel dokonuje wyboru.	Dialogi L1-12 — nauczyciel dokonuje wyboru.	Tablica flanelowa i powiększone ilustracje z P. do kursu fonologii.	
Lekcję należy poświęcić na gry i zabawy, najlepiej przeprowadzane parami: 1) alfabetyczna — kto w ciągu 3 min. wypisze najwięcej słów zaczynających się na a, b, c itd.); 2) morfologiczna — kto w ciągu 3 min. wypisze więcej rzeczowników (przymiotników, czasowników itd.); 3) tematyczne a) gra w inteligencję — hasła typu <i>les fruits, les couleurs</i> itp.; b) kto poda więcej możliwości uzupełnienia zdania: <i>Je vais chez l'épicier pour acheter...</i> (czas trwania ćwiczenia 5 min.); 4) ćwiczenia z lukami z wykorzystaniem rzutnika pisma.				Rzutnik pisma.	
Ćwiczenia z lukami z wykorzystaniem rzutnika pisma (np.: <i>Nous visit...le Louvre; ...achètes des bonbons; Elle ... acheter un beau poulet; Il sort ...théâtre</i>); — ćwiczenia substytucyjne (np. <i>Ma mère lit un livre</i> — struktura SVCod — ułóż zdanie o identycznej strukturze — <i>Tes amis vendent leur voiture; Le matin, ma mère travaille à l'hôpital</i> — struktura CcSVcc — <i>Aujourd'hui, je vais au cinéma, itd.</i>); — ćwiczenia transformacyjne (pytania, negacja, tryb rozkazujący, czas: <i>futur proche</i>).				Rzutnik pisma.	
Uczniom rozdaje się pozapodręcznikowy powielony tekst odpowiadający ich poziomowi. Jeśli nie można powielić tekstu należy użyć rzutnika pisma. Uczniowie pracują ze słownikami. Dokonują streszczenia w tekście (techniką podkreślenia). Streszczenie jest odczytane i zapisane na tablicy. Rozumienie należy sprawdzać techniką <i>prawda/fałsz</i> .				Powielony tekst pozapodręcznikowy — ewentualnie rzutnik pisma.	O ile korzysta się z rzutnika pisma, uczniowie zapisują ćwiczenie od razu do zeszytów.

Lekcja	Cele lekcji	Materiał językowy		
		Wzory zdaniowe	Materiał fonetyczny	Materiał morfosyntaktyczny
1	2	3	4	5
5. 6.	Powtórzenie materiału językowego z klasy I — ćwiczenia komunikacyjne.			
7.	A. Rozumienie tekstu pisanego. B. Głośne odczytanie tekstu, C. Rozpoznawanie w tekście zaimków osobowych w roli dopełnienia bliższego.			C. Zaimki osobowe w roli dopełnienia bliższego — w zakresie rozpoznawania.
8.	A. Rozumienie tekstu ze słuchu. B. Określanie danych personalnych (wiek, data urodzenia). C. Zaimki osobowe w roli dopełnienia bliższego. D. Określanie punktu w czasie (godziny). E. Odczytanie zapisu graficznego tekstu.	B. <i>Quel âge as-tu?</i> <i>J'ai 16 ans; Je suis né le...</i> C. <i>Je l'invite.</i> D. <i>A quelle heure est-ce que tu m'attends? Je l'attends à 6 heures.</i>		B., D. Liczebniki główne i porządkowe. C. Zaimki osobowe w roli dopełnienia bliższego; ich miejsce w zdaniu (forma twierdząca, czas teraźniejszy).
9.	A. Rozumienie tekstu ze słuchu. B. Opanowanie pamięciowe tekstu. C. Określanie punktu w czasie (dni tygodnia). D. Stosunki interpersonalne (znajomość). E. Zaimki osobowe w roli dopełnienia bliższego.	C. <i>Il l'invite pour quel jour? Pour lundi.</i> D. <i>Je le connais bien; Tu ne le connais pas encore.</i> E. <i>Je ne l'invite pas.</i>		C. Sposoby wprowadzania okolicznika czasu (przyimek <i>pour</i>). D. Odmiana czasownika <i>connaître</i> . E. Zaimki osobowe w roli dopełnienia bliższego w zdaniach w formie twierdzącej w czasie teraźniejszym.

Proponowane techniki	Pomoce dydaktyczne				Uwagi
	Podręcznik	Książka N.	Taśma	Inne	
6	7	8	9	10	11
Można wykorzystać ćwiczenia konwersacyjne z I części podręcznika oraz ćwiczenia tłumaczeniowe, komunikacyjne, sytuacyjne i mini-dialogi związane z sytuacjami, które zdarzają się w klasie i w życiu codziennym ucznia.	exI 9a-c/ /50; 6/67; 8/87; 8- 9/110; 10/ /111; 9-10/ /130;10/149; 13-14/150; 9-12/171; 2/189; 8-9 /192; 10/ 193; ex/194;				
A. Po krótkim wprowadzeniu zaimków osobowych w funkcji dopełnienia bliższego (bez ćwiczeń) rozdać powielony tekst, w którym zaimki takie występują. Powinien to być poza podręcznikowy tekst nie sprawiający większych trudności leksykalnych. Rozumienie sprawdzać techniką prawda/fałsz (pytania powinny dotyczyć zaimków i ich funkcji). B. Uczniowie odczytują tekst fragmentami (akapitami). C. Uczniowie podkreślają w tekście zaimki w funkcji dopełnienia bliższego kredkami o różnych kolorach (korekta z rzutnika). Następnie podkreślają w tekście tym samym kolorem rzeczownik, który dany zaimek zastępuje.				A. Powielony tekst zaczerpnięty z „Mozaiki”, „Passe-Partout” lub innego podręcznika. C. Rzutnik pisma.	Skontrastować zaimki osobowe w funkcji dopełnienia bliższego i w funkcji podmiotu.
A. Puścić cały tekst z taśmy, następnie sprawdzać rozumienie przez pytania i odpowiedzi w języku francuskim. B. Po powtórzeniu nazw miesięcy i liczebników każdy uczeń podaje swój wiek oraz wiek członków swojej rodziny a także swoją datę urodzenia. C. Ćwiczenia substytucyjne i transformacyjne. D. Ćwiczenia z użyciem zegara z ruchomymi wskazówkami (uczniowie zadają sobie nawzajem pytania). E. Uczniowie odczytują tekst replikami; korekta z taśmy.	B. exC V/ /202; exI 8, 8a/215 C. exCI/201 D. exC IV/ /202 E. DIXdI/ /197	DIX dI SI-2/ /111- 112	A. DIX dI	D. Zegar z ruchomymi wskazówkami.	Zwrócić uwagę na występujące w dialogu zdanie: <i>Je te téléphone</i> (zaimek osobowy w funkcji dopełnienia dalszego).
A. Zob. lekcja 8 p. A. B. Ćwiczenia repetycyjne. C. Ćwiczenia komunikacyjne (po przypomnieniu dni tygodnia). D., E. Ćwiczenia substytucyjne, transformacyjne i komunikacyjne.	D., E. exC II, III/202; exI 1/212	DIXd2 SI-3/112 -113	A-B.D IXd2		

Lekcja	Cele lekcji	Materiał językowy		
		Wzory zdaniowe	Materiał fonetyczny	Materiał morfosyntaktyczny
1	2	3	4	5
10.	A. Rozumienie tekstu ze słuchu. B. Wyrażanie prośby i zakazu. C. Wprowadzenie słownictwa związanego z ubieraniem się. D. Wyrażanie przyczyny. E. Wyrażanie przeczenia.	B. <i>Aide-le à faire sa valise! Ne la mets pas!</i> C. <i>Qu'est-ce que tu mets aujourd'hui? Ma jupe grise.</i> D. <i>Elle me connaît, alors elle m'invite.</i> E. <i>Tu cherches quelque chose? Non, je ne cherche rien.</i>		B. Tryb rozkazujący (cd.); zaimki osobowe w roli dopełnienia bliższego w trybie rozkazującym (forma twierdząca i przecząca). C. Odmiana czasownika <i>mettre</i> . D. Zdanie współrzędnie złożone: przyczynowe. E. Zaimki rzeczowne nieokreślone (<i>quelque chose, rien</i>).
11.	A. Zwroty związane z określaniem pogody i temperatury. B. Rozumienie tekstu ze słuchu. C. Opanowanie pamięciowe tekstu. D. Wyrażanie chęci, możliwości, czynności przyszłej (powtórzenie). E. Łączenie obowiązkowe (<i>liaison</i>).	A. <i>Il fait froid/beau (itp.) il pleut (itp.); J'ai chaud; Je n'ai pas froid.</i> D. <i>Je peux (veux, vais) t'aider. Peux-tu m'aider? Je ne peux pas t'aider.</i>	E. Łączenie obowiązkowe (<i>liaison</i>).	A. Konstrukcje bezosobowe typu: <i>il fait froid</i> ; wyrażenia z czasownikiem <i>avoir</i> typu: <i>avoir froid</i> . D. Użycie zaimków osobowych w funkcji dopełnienia bliższego w konstrukcji: czasownik + bezokolicznik
12.	A. Rozumienie tekstu pisanego. B. Głośne odczytanie tekstu. C. Określanie cech przedmiotów (kolor, materiał). D. Rozszerzenie słownictwa związanego z ubieraniem się.	A. <i>une jupe grise, un pantalon en velours, une robe de laine</i> D. <i>Quelle robe mets-tu pour aller au théâtre? Comment es-tu habillé? Que portes-tu en hiver?</i>		C. Przydawki przymiotne i rzeczowne (zaimkowe); ich miejsce w zdaniu; liczba i rodzaj przymiotnika.
13.	A. Rozumienie tekstu pisanego. B. Transformacja tekstu (dialog — monolog). C. Utrwalenie przerobionego materiału (słownictwo związane z ubieraniem się).	B. <i>Je prends mes chaussures et je les mets au fond de la valise.</i> C. <i>J'aimerais avoir une robe de soir en soie naturelle.</i>		C. Powtórzenie zaimków osobowych w funkcji dopełnienia bliższego.
14.	A. Zapraszanie i odpowiedź na zaproszenie. B. Utrwalanie przerobionego materiału (słownictwo związane z pogodą, daty). C. Opanowanie pamięciowe wiersza.	A. <i>Je voudrais t'inviter pour...; Tu viens? C'est promis? Je t'attends samedi; D'accord; Avec plaisir, C'est entendu; Dommage, mais je ne peux pas.</i>		A. Tryb warunkowy grzecznościowy.

Proponowane techniki	Pomoce dydaktyczne				Uwagi
	Podręcznik	Książka N.	Taśma	Inne	
6	7	8	9	10	11
<p>A. Zob. lekcja 8 p. A. B., D. Ćwiczenia repetycyjne, substytucyjne i transformacyjne. C. Na tablicy flanelowej figurka Lili. Uczniowie ubierają ją na przyjęcie. D. Ćwiczenia transformacyjne (uczniowie kolejno podają czasowniki).</p>	<p>B., C. exC VI, VIa/203; VII, VIIIa, b/204; D. exI 2-3/212; E. exC IX/205</p>	<p>DIXd3 S1-2/113 -114</p>	<p>A. DIX d3</p>	<p>C. Tablica flanelowa, papierowe ubranka i lalka.</p>	
<p>A. Ćwiczenia sytuacyjne z wykorzystaniem tablicy flanelowej i obrazków przedstawiających różne stany pogody oraz przedmioty związane z określoną pogodą (np. parasol, okulary słoneczne itp.). B. Zob. lekcja 8 p. A. C., E. Ćwiczenia repetycyjne. D. Ćwiczenia substytucyjne i transformacyjne.</p>	<p>A. exI 10/215; D. exC VII/204; E. exp/201</p>	<p>DIXd4 S3/114</p>	<p>B., C. DIXd4 E. exp</p>	<p>A. Tablica flanelowa, obrazki z różnymi typami pogody i przedmiotami związanymi z określoną pogodą.</p>	<p>Na lekcji tej można rozszerzyć słownictwo związane z pogodą.</p>
<p>A. Uczniowie dokonują transformacji dialogu (zamiast Piotra w dialogu występuje dziewczynka i szuka nie spodni, ale spódnicy) – praca w trójkach. B. Po wykonaniu ćwiczenia A uczniowie trójkami odczytują swoje wersje dialogu. C., D. Ćwiczenia substytucyjne (opisywanie ubrania osób znajdujących się w klasie).</p>	<p>A. DIXRI/210 C. exI 4/214</p>	<p>uwaga s. 115</p>			
<p>A. Uczniowie przygotowują listę rzeczy, które Louis zabral ze sobą. B. Redagują ustnie monolog Louisa. C. Opisują ustnie obrazki wycięte z żurnala mody (każdy uczeń spośród obrazków wybiera to ubranie, które mu się najbardziej podoba).</p>	<p>A., B. DIXRII/210 C. exI 4/214; 5/215</p>	<p>Uwaga s. 115</p>			<p>Lekcja ta ma być przygotowaniem do pracy klasowej.</p>
<p>A., B. Ćwiczenia tłumaczeniowe, komunikacyjne, sytuacyjne i mini-dialogi (<i>Demain c'est ton anniversaire. Dis-nous ce que tu dois faire?</i>) C. Ćwiczenia repetycyjne.</p>	<p>B. exI 6/214 7, 9, 9a/215; C. wiersz <i>Il pleut</i> /216</p>				<p>Lekcja ta ma być przygotowaniem do pracy klasowej.</p>

Lekcja	Cele lekcji	Materiał językowy		
		Wzory zdaniowe	Materiał fonetyczny	Materiał morfosyntaktyczny
1	2	3	4	5
15.	A. Praca klasowa.	A. lekcje 7–14		A. lekcje 7–14
16.	A. Zwrot pracy klasowej. B. Opanowanie pamięciowe wiersza.			
17.	A. Wymowa dźwięków [ʒ], [d], [z]. B. Odniesienie do punktu w czasie. C. Wyrażanie uczucia pragnienia lub głodu. D. Określanie stosunków interpersonalnych (towarzyszenie, wyłączenie). E. Rozumienie tekstu pisanego.	B. <i>Je suis à l'heure (en retard, en avance).</i> C. <i>J'ai faim (soif); Quand j'ai soif je bois de l'eau.</i> D. <i>Je sors avec (sans) eux.</i>	A. [ʒ], [d], [z]	B. Struktury idiomatyczne z czasownikiem <i>être</i> typu: <i>être en retard</i> , C. Struktury idiomatyczne z czasownikiem <i>avoir</i> typu: <i>avoir faim</i> ; odmiana czasownika <i>boire</i> ; przypomnienie użycia rodzajnika częściowego. D. Sposoby wprowadzania okoliczników towarzyszenia i wyłączenia (przyimki <i>sans, avec</i>)
18.	A. Ćwiczenia tłumaczeniowe (z języka polskiego na francuski). B. Wprowadzenie słownictwa związanego z posiłkami. C. Określanie ilości. D. Rozumienie tekstu ze słuchu.	B. <i>Il achète de la viande pour son dîner.</i> C. <i>Je prends 2 kilos de sucre.</i>		B., C. Powtórzenie użycia rodzajnika częściowego.
19.	A. Użycie form bezosobowych (zaimek bezosobowy <i>on</i>). B. Wyrażanie kompetencji. C. Wyrażanie przeczenia. D. Opanowanie pamięciowe tekstu.	A. <i>On n'attend plus Lili; On peut ouvrir cette fenêtre?</i> B. <i>Je sais parler français; Oui, je sais.</i> C. <i>Je n'aime pas la viande. Je ne mange pas de viande; Non, ce n'est pas du vin, c'est de l'eau; (ne... pas, pas encore, jamais, plus, personne, rien).</i>		A. Użycie zaimka osobowego <i>on</i> (skontrastowanie <i>on</i> bezosobowego i <i>on = nous</i>). B. Odmiana czasownika <i>savoir</i> (skontrastowanie znaczenia wiedzieć i umieć). C. Typy zdań przeczących; rodzajniki określony i częściowy oraz <i>de</i> po przeczeniu.

Proponowane techniki	Pomoce dydaktyczne				Uwagi
	Podręcznik	Książka N.	Taśma	Inne	
6	7	8	9	10	11
A. 1) test gramatyczny (zaimki osobowe w funkcji dopełnienia bliższego) — technika luk; 2) test leksykalny (słownictwo związane z ubraniem) — uzupełnić zdania typu: <i>Pour aller au théâtre je mets...</i> ; 3) test komunikacyjny — rozmowa telefoniczna z zaproszeniem na urodziny, brak co drugiej repliki.					
B. Ćwiczenia repetycyjne.	B. Wiersz <i>Mam'zelle Angèle</i> s. 217				
A. Ćwiczenia repetycyjne. B., D. Ćwiczenia substytucyjne, transformacyjne i komunikacyjne. E. Uczniowie zadają do tekstu pytania w języku francuskim.	A. exp IV/222 B., D. exC XI/226 C. exC IV/223 E. DXA/218	DXd1/115	A. exp		
A. Puścić z rzutnika pisma polskie tłumaczenie tekstu DXA. Uczniowie na kartkach tłumaczą tekst na francuski. Zamieniają się kartkami i dokonują korekty. B., C. Korzystając z tablicy flanelowej oraz obrazków przedstawiających produkty spożywcze powtórzyć słownictwo związane z jedzeniem oraz użycie rodzajnika częściowego; mini-dialogi w sklepie. D. Zob. lekcja 8 p. A.	A. DXA/218			A. Rzutnik pisma. B. Tablica flanelowa i obrazki z produktami spożywczymi.	
A. Ćwiczenia substytucyjne i transformacyjne. B. Pytania i odpowiedzi w języku francuskim. C. Ćwiczenia transformacyjne. D. Ćwiczenia repetycyjne.	C. exC I—III/223; VII/224; VIII/225; exI 3/232	DXd1/115	D. DXd1		

Lekcja	Cele lekcji	Materiał językowy		
		Wzory zdaniowe	Materiał fonetyczny	Materiał morfosyntaktyczny
1	2	3	4	5
20.	A. Określanie ilości. B. Wyrażanie przeczenia. C. Intonacja zdania przeczącego. D. Rozumienie tekstu pisanego. E. Rozszerzanie słownictwa związanego z posiłkami.	A. <i>Il mange trop/ beaucoup, assez, peu/ de bananes.</i> B. <i>Il ne mange rien du tout; Il ne va pas du tout au théâtre; Il ne mange ni gâteau ni crème; Il n'aime ni les gâteaux ni la crème; Je ne veux pas de thé ni de lait.</i>	C. Intonacja zdania przeczącego	A. Użycie <i>de</i> po wyrazach określających ilość. B. Typy zdań przeczących cd. (skontrastowanie <i>pas du tout</i> i <i>rien du tout</i>).
21.	A. Rozumienie tekstu ze słuchu. B. Określanie ilości. C. Intonacja zdania przeczącego cd. D. Udzielanie odpowiedzi twierdzącej lub przeczącej na pytanie zadane w formie twierdzącej lub przeczącej. E. Odczytanie zapisu graficznego tekstu.	A. <i>Des croissants, il y en a chez le boulanger! Prends-en! Je n'en veux pas!</i> B. <i>Tu manges quelque chose? Oui...; Non...; Tu ne manges rien? Si...; Non...;</i>	C. Intonacja zdania przeczącego (cd.).	B. Zaimek dopełnienny <i>en</i> w zdaniach w formie twierdzącej i przeczącej. D. Partykula twierdząca <i>si</i> .
22.	A. Rozumienie tekstu ze słuchu. B. Pamięciowe opanowanie tekstu. C. Utrwalanie przerobionego materiału. D. Wymowa [ø], [œ], [ə].		D. [ø], [œ], [ə]	
23.	A. Opanowanie konstrukcji zdaniowych: <i>SVCodCind</i> oraz <i>SVCind</i> . B. Rozumienie tekstu pisanego. C. Głośne odczytanie tekstu. D. Rozpoznawanie w tekście zaimków w roli dopełnienia dalszego.	A. <i>Lili écrit une lettre à ses amis; Lili téléphone à ses amis.</i>		A. Konstrukcje zdaniowe <i>SVCodCind</i> oraz <i>SVCind</i> ; czasowniki wprowadzające wyłącznie dopełnienie dalsze. B. Zaimki osobowe w roli dopełnienia dalszego — w zakresie rozpoznawania.
24.	A. Wyrażanie czynności przyszłej. B. Określanie punktu w czasie w odniesieniu do czynności przyszłej. C. Rozumienie tekstu pisanego. D. Konstrukcje zdaniowe <i>SVCind</i> oraz <i>SVCodCind</i> .	A. <i>Je finirai (vais finir) cet exercice.</i> B. <i>Il partira dans 2 heures (la semaine prochaine, demain).</i> D. <i>Lili écrira une lettre à ses amis; Lili téléphonera à ses amis.</i>		A. Czas <i>futur simple</i> czasowników I i II grupy oraz czasowników zakończonych na <i>-re</i> ; skontrastowanie czasów <i>futur simple</i> i <i>futur proche</i> . B. Okoliczniki czasu odnoszące się do przyszłości; ich miejsce w zdaniu. C. Konstrukcje zdaniowe <i>SVCodCind</i> i <i>SVCind</i> (cd).

Proponowane techniki	Pomoce dydaktyczne				Uwagi
	Podręcznik	Książka N.	Taśma	Inne	
6	7	8	9	10	11
A., B. Ćwiczenia substytucyjne i transformacyjne. C. Ćwiczenia repetycyjne. D. Uczniowie na podstawie tekstu ustalają menu kolacji. E. Zabawa: <i>Je prépare le dîner pour toute la famille!</i> (menu, zakupy, nakrywanie do stołu).	A., B. exI 2/231 B. exC VI/224; X/225 C. exi I/221; III/222 D. DXd2/219–220 E. exI 10/234	DXd2/116	C. exi —		Należy zwrócić uwagę na mylący komentarz gramatyczny w P./227 dotyczący <i>rien du tout</i> i <i>pas du tout</i> .
A. Zob. lekcja 8 p. A. B. Ćwiczenia transformacyjne. C. Ćwiczenia repetycyjne. D. Odpowiedzi na pytania. E. Ćwiczenia na płynność.	B. exC IX/225; exI 1/231 C. exi II/221 D. exC V/224; exI 5/233 E. DXRI/228–9		A. DXRI C. exi		Należy skontrastować <i>si</i> twierdzące i <i>si</i> warunkowe (zdanie: <i>Si tu manges tout ...</i> zDXd2).
A. Zob. lekcja 8 p. A. B., D. Ćwiczenia repetycyjne. C. Ćwiczenia tłumaczeniowe, transformacyjne, komunikacyjne, sytuacyjne, mini-dialogi (ogólny temat: <i>Le repas d'anniversaire</i>).	C. exI 4/233; 6–9/234 D. exp V/222		A–B. DXRI D. exp		
A. Ćwiczenia substytucyjne z zastosowaniem tablicy flanelowej i pasków papieru z zapisanymi pojedynczymi wyrazami lub grupami wyrazów. B. Bardzo krótki tekst poza-podręcznikowy powielony lub puszczony z rzutnika pisma (rozumienie należy sprawdzić przez pytania i odpowiedzi w języku francuskim). C. Uczniowie czytają całymi akapitami – ćwiczenia na płynność. D. Uczniowie podkreślają w tekście kredką tego samego koloru rzeczowniki i odpowiadające im zaimki osobowe w roli dopełnienia dalszego.				A. Tablica flanelowa i paski papieru z pojedynczymi wyrazami lub grupami wyrazów B. Powielony tekst poza-podręcznikowy lub rzutnik pisma.	
A. Ćwiczenia transformacyjne. B. Ćwiczenia substytucyjne i transformacyjne. C. Samodzielna praca ze słownikiem. D. Ćwiczenia transformacyjne i samodzielne konstruowanie zdań.	A. exI 3/249 B. exI 2/249 C. DXIA/236 D. exI 4–7/250			C. Słownik francusko-polski.	

Lekcja	Cele lekcji	Materiał językowy		
		Wzory zdaniowe	Materiał fonetyczny	Materiał morfosyntaktyczny
1	2	3	4	5
25.	A. Dyktando. B. Wymowa dźwięków [i], [y]. C. Wyrażanie czynności przyszłej.	C. <i>Je serai chez to à 8 heures.</i>	B. [i], [y]	C. Czasowniki tworzące czas <i>futur simple</i> w sposób nieregularny.
26.	A. Rozumienie tekstu ze słuchu. B. Zaimki osobowe w roli dopełnienia dalszego. C. Wyrażanie uczuć (stopniowanie natężenia). D. Wyrażanie czynności bieżącej. E. Wyrażanie czynności przyszłej.	B. <i>Je lui apporte des fleurs (ne...pas).</i> C. <i>Lili est (un peu, très, trop) triste.</i> D. <i>Je suis en train d'écrire une lettre.</i> E. <i>Je ne lui écrirai pas.</i>		B. Zaimki osobowe w roli dopełnienia dalszego; ich miejsce w zdaniu twierdzącym, pytającym i przeczącym. C. Przysłówki określające natężenie. D. Konstrukcja zdaniowa: <i>être en train de...</i> E. Czas <i>futur simple</i> w zdaniach pytających i przeczących.
27.	A. Rozumienie tekstu ze słuchu. B. Określanie ilości. C. Określanie cech przedmiotów i osób (waga). D. Wyrażanie oceny pozytywnej lub negatywnej. E. Opanowanie pamięciowe tekstu.	B. <i>Je vous en donne 20.</i> C. <i>Combien pèses-tu? Je pèse 50 kilos.</i> D. <i>Cette robe me plaît beaucoup (ne... pas du tout).</i>		B. Zaimek dopełnieniowy <i>en</i> (cd.). C. Odmiana czasownika <i>peser</i> ; liczebniki główne (cd.). D. Odmiana czasownika <i>plaire</i> .
28.	A. Rozumienie tekstu pisanego. B. Określanie ilości. C. Odpowiedź twierdząca na pytanie zadane w formie przeczącej. D. Wyrażanie warunku. E. Wyrażanie pytania (mowa zależna).	B. <i>Il visite plusieurs (quelques) établissements.</i> C. <i>Tu n'as pas le téléphone? Si,...</i> D. <i>Si tu veux, allons à la poste!</i> E. <i>Je voudrais lui demander s'il peut venir.</i>		B. Zaimki przymiotne nieokreślone: <i>quelques, plusieurs</i> . C. Partykuła twierdząca <i>si</i> (cd.). D. <i>Si</i> warunkowe; zdanie warunkowe typu: <i>si + présent + présent</i> . E. <i>Si</i> w mowie zależnej (w zakresie rozpoznawania); tryb warunkowy grzecznościowy (cd.).
29.	A. Wyrażanie negacji. B. Wyrażanie konieczności. C. Utrwalanie przerobionego materiału (wyrażanie konieczności, możliwości i chęci). D. Rozumienie tekstu ze słuchu. E. Pamięciowe opanowanie tekstu.	A. <i>Je n'écris jamais de lettres! Moi, non plus!</i> B. <i>Il faut écrire des lettres!</i> C. <i>Je dois (veux, peux) écrire une lettre.</i>		A. Zdanie przeczące z <i>non plus</i> (<i>≠ aussi</i>). B. Konstrukcja zdaniowa <i>il faut + bezokolicznik</i> . C. Czasowniki modalne: <i>devoir, pouvoir, vouloir</i> (cd.).

Proponowane techniki	Pomoce dydaktyczne				Uwagi
	Podręcznik	Książka N.	Taśma	Inne	
6	7	8	9	10	11
A. Podyktowanie tekstu DXIA; korekta na tablicy. B. Ćwiczenia repetycyjne. C. Ćwiczenia z lukami, substytucyjne, transformacyjne, komunikacyjne, mini-dialogi. Zabawa: <i>Demain, je ferai quelque chose d'intéressant. Dévinez!</i>	A. DXIA/236 B. exp I/239 C. exI 1/249		B. exp		
A. Zob. lekcja 8 p. A. B. Ćwiczenia substytucyjne i transformacyjne. C. Ćwiczenia transformacyjne z wykorzystaniem tablicy flanelowej i obrazków (np. Lili wesół, bardzo smutna itp.). D. Ćwiczenia substytucyjne. E. Ćwiczenia transformacyjne.	B. exC I/239; II—III/240; V—VII/241 D. exI 9c/251 E. exI I/249 — w formie pytającej i przeczącej	DXI/116—7	A. DXI d1	C. Tablica flanelowa i obrazki.	
A. Zob. lekcja 8 p. A. B. Ćwiczenia transformacyjne. C., D. Pytania i odpowiedzi z wykorzystaniem sytuacji w klasie. E. Ćwiczenia repetycyjne.	B. exC IV/240 C. exC VIII/242 D. exC IX/242	DXI/116—7	A., E. DXId2		
A. Uczniowie na podstawie DXIRI redagują ustnie monolog Lili. B. Ćwiczenia substytucyjne i transformacyjne. C.—D. Krótkie wprowadzenie dla leksykalnego skonstrastowania rozmaitych użyc si (uczniowie kredkami różnych kolorów podkreślają rozmaite użycia si w tekście), następnie ćwiczenia substytucyjne i repetycyjne.	A. DXIRI/247				Rozmaite użycia si należy przedstawić uczniom jako zagadnienie leksykalne.
A. Ćwiczenia transformacyjne. B. Ćwiczenia substytucyjne i transformacyjne. C. Ćwiczenia komunikacyjne, sytuacyjne, mini-dialogi. D. Zob. lekcja 8 p. A. E. Ćwiczenia repetycyjne.	A. exC X/242 B., C. exI 9ab/251		D., E. DXIR2		

Lekcja	Cele lekcji	Materiał językowy		
		Wzory zdaniowe	Materiał fonetyczny	Materiał morfosyntaktyczny
1	2	3	4	5
30.	A. Utrwalanie przerobionego materiału. B. Zadawanie pytań. C. Łączenie obowiązkowe (<i>liaison</i>). D. Wymowa dźwięków [y], [i]. E. Pamięciowe opanowanie piosenki.	B. <i>À qui penses-tu?</i> <i>À quoi penses-tu?</i> (<i>est-ce que, qu'est-ce que, quand, où</i>).	C. Łączenie obowiązkowe (<i>liaison</i>) D. [y], [i]	A. Czas <i>futur simple</i> oraz zaimki w funkcji dopełnienia bliższego i dalszego. B. Zdania pytające (cd.).
31.	Praca klasowa.	Zob. lekcje 17–30.		Zob. lekcje 17–30.
32.	A. Oddanie pracy klasowej. B. Opanowanie pamięciowe wiersza.			
33.	A. Wprowadzenie czasowników zwrotnych. B. Wyrażanie celu. C. Wyrażanie sposobu. D. Rozumienie tekstu pisanego. E. Zapisanie tekstu.	A. <i>Ils se lèvent tôt.</i> B. <i>Ils ont 20 minutes pour se laver; J'ai un devoir à faire.</i> C. <i>Ils vont à Paris en voiture.</i>		A. Odmiana czasowników zwrotnych w czasie teraźniejszym; zaimki zwrotne w języku polskim i francuskim; francuskie czasowniki zwrotne i ich polskie odpowiedniki. B. Przyimki <i>pour</i> i <i>à</i> wprowadzające celowe równoważniki zdania. C. Przyimek <i>en</i> wprowadzający okolicznik sposobu.
34.	A. Rozumienie tekstu ze słuchu. B. Wyrażanie prośby, rozkazu i zakazu. C. Określanie punktu w czasie (przeszłość). D. Głosne odczytanie tekstu.	B. <i>Lève-toi. Ne te lève pas!</i> C. <i>Dans combien de temps tu l'en vas? Je m'en vais dans une demi-heure.</i>		B. Czasowniki zwrotne w trybie rozkazującym (forma twierdząca i przecząca). C. Wyrażenia czasowe <i>dans</i> i <i>dans combien de temps</i> ; odmiana czasownika <i>s'en aller</i> .
35.	A. Pamięciowe opanowanie tekstu. B. Określanie kierunku. C. Wymowa dźwięków [o], [ø].	B. <i>D'où viens-tu? Je viens de Lyon (de chez Monique, du lycée); Où vas-tu? Je vais à Lyon (chez Monique, au lycée).</i>	[o], [ø]	B. Opozycja czasowników <i>aller</i> i <i>venir de</i> ; rodzajniki ściągnięte (cd.); pytajniki <i>où</i> i <i>d'où</i> .

Proponowane techniki	Pomoce dydaktyczne				Uwagi
	Podręcznik	Książka N.	Taśma	Inne	
6	7	8	9	10	11
A., B. Ćwiczenia transformacyjne, tłumaczeniowe, komunikacyjne. C., D. Ćwiczenia repetycyjne. E. Ćwiczenia repetycyjne z płyty lub taśmy.	B. exC IVa/240 exI 8/250 C. exp II/239 E. tekst piosenki <i>Alouette</i> /252		C., D. exp	E. Płyta lub taśma z nagraniem piosenki <i>Alouette</i> .	Uzupełnić exI IVa/240 ćwiczeniem na <i>à qui..</i> . Zwrócić uwagę na formę <i>j'y pense</i> .
1. Testy gramatyczne: a) technika luk (zaimki osobowe w funkcji dopełnienia bliższego i dalszego); b) technika transformacji (<i>futur simple</i>). 2. Test leksykalny: opisać obrazek przedstawiający urząd pocztowy (punktuje się liczbę słów, a nie poprawność). 3. Test komunikacyjny: rozsypanka dialogowa.					
B. Ćwiczenia repetycyjne.	B. Wiersz <i>Nous ne voulons plus être tristes</i> /252.		Wiersz <i>Nous ne voulons plus être tristes</i> .		
A. Ćwiczenia repetycyjne i transformacyjne. B. Ćwiczenia substytucyjne (na tablicy zapisać <i>Il a 5 minutes pour...</i> – konkurs na to, kto poda więcej możliwości zakończenia zdania). C. Ćwiczenia substytucyjne z zastosowaniem tablicy flanelowej i obrazków. D., E. Tekst DXIIA puścić z rzutnika pisma, bez dużych liter i znaków przestankowych. Uczniowie wprowadzają je zapisując tekst w zeszytach. Potem po jednym zdaniu zapisują tekst na tablicy.	A. exC IX/260 B. exI 1/269; 5, 6/270 D., E. DXII A/254			C. Tablica flanelowa i obrazki przedstawiające różne środki lokomocji. D. Rzutnik pisma.	C. <i>en voiture</i> skonstruować z <i>en weekend</i> , <i>en cours de route</i> .
A. Zob. lekcja 8 p. A. B. Ćwiczenia transformacyjne i komunikacyjne. C. Ćwiczenia substytucyjne i transformacyjne. D. Ćwiczenia repetycyjne – płynność.	C. exI V/259; VI, VIII/260	DXII/118 – 119	A. DXII dla		C. Skonstruować <i>quand</i> i <i>dans combien de temps</i> .
A., C. Ćwiczenia repetycyjne. B. Ćwiczenia transformacyjne, tłumaczeniowe, komunikacyjne, sytuacyjne, mini-dialogi.	B. exC I/258; II/259; exI 2/269 C. exp I–II/258	DXII/118 – 119	A. DXII dla C. exp		

Lekcja	Cele lekcji	Materiał językowy		
		Wzory zdaniowe	Materiał fonetyczny	Materiał morfosyntaktyczny
1	2	3	4	5
36.	A. Rozumienie tekstu ze słuchu. B. Określanie punktu w czasie i przedziału czasowego (przeszłość). C. Wyrażanie wiedzy i niewiedzy. D. Pamięciowe opanowanie tekstu.	B. <i>Depuis quand es-tu là? Depuis mardi; Depuis combien de temps es-tu là? Depuis 2 heures.</i> C. <i>Vous savez qui c'est? Oui, je sais, je le connais; Non, je ne sais pas, je ne le connais pas.</i>		B. Wyrażenia czasowe <i>depuis, depuis quand, depuis combien de temps.</i> C. Odmiana (cd.) i użycie czasowników <i>savoir</i> i <i>connaître</i> .
37.	A. Rozumienie tekstu pisanego. B. Głośne odczytanie tekstu. C. Wyrażanie czynności przyszłej. D. Wyrażanie konieczności. E. Zwroty grzecznościowe (umawianie się na spotkanie: propozycja, zgoda, niezgoda).	C. <i>Nous nous reposerons dans le parc.</i> D. <i>Il faut profiter du soleil: Il faut en profiter.</i> E. <i>Qu'est-ce que tu fais demain? Qu'est-ce que tu proposes? Allons à Versailles; Entendu; À tout à l'heure; Je suis occupé; Désolé, mais je ne peux pas.</i>		C. Powtórzenie czasu <i>futur simple</i> ; czasowniki zwrotne w <i>futur simple</i> . D. Konstrukcja: <i>il faut</i> + bezokolicznik; zaimek dopełnieniowy <i>en</i> (cd.).
38.	A. Rozumienie tekstu ze słuchu. B. Użycie zwrotu <i>il y a</i> . C. Wyrażanie przeczenia (cd.). D. Pamięciowe opanowanie tekstu.	B. <i>Est-ce qu'il y a un train qui arrive? Oui, il y en a un qui arrive.</i> C. <i>Est-ce que quelqu'un (tout le monde) m'attend? Non, personne ne vous attend; Attends-tu quelqu'un? Non, je n'attends personne.</i>		B. Użycie zwrotu <i>il y a</i> (cd.); użycie rodzajników określonych i nieokreślonych; użycie <i>en</i> dopełnieniowego (cd.). C. Zaimki rzeczowne nieokreślone: <i>tout le monde, personne, quelqu'un</i> ; przeczenia typu: <i>ne... personne</i> i <i>personne ne...</i>
39.	A. Rozumienie tekstu ze słuchu. B. Pamięciowe opanowanie tekstu. C. Określanie punktu w czasie i przedziału czasowego (daty). D. Utrwalanie przerobionego materiału (wyrażenia czasowe).	C. <i>Il arrivera lundi (le 10 janvier; en janvier; à 18 heures) Quand arrivera-t-il? Jusqu'à quand restera-t-il? Jusqu'à lundi; Jusqu'au 10 janvier.</i>		C. Przyimkowe (<i>en, à</i>) i bezprzyimkowe sposoby wprowadzania okolicznika czasu; liczebniki główne i porządkowe (cd.).
40.	A. Rozumienie tekstu pisanego. B. Tłumaczenie z języka polskiego na francuski. C. Transpozycja tekstu monologicznego na dialog. D. Wyrażanie oceny pozytywnej i negatywnej. E. Utrwalanie przerobionego materiału.	B. <i>Il travaille beaucoup (peu); Il parle bien (mal) français.</i>		C. Miejsce przysłówków w zdaniu. E. Powtórzenie odmiany czasowników i struktur zdaniowych.

Proponowane techniki	Pomoce dydaktyczne				Uwagi
	Podręcznik	Książka N.	Taśma	Inne	
6	7	8	9	10	11
A. Zob. lekcja 8 p. A. B., C. Ćwiczenia transformacyjne. D. Ćwiczenia repetycyjne.	B. exC VII /260 (zmodyfikowane) C. exC III /259	DXII /119	A., D. DXII d1b, c		W exC VII /260 pytanie powinno brzmieć: <i>Depuis combien de temps.</i>
A. Transformacja dialogu z odwołaniem się do innych realiów (praca w parach). B. Odczytanie własnej redakcji dialogu. C. Ćwiczenia substytucyjne i transformacyjne. D. Ćwiczenia substytucyjne i transformacyjne (na tablicy zapisane zdanie <i>Il faut en profiter</i> — uczniowie znajdują do tego zdania typu: <i>Il faut profiter de cette rencontre</i>). E. Ćwiczenia komunikacyjne, sytuacyjne i mini-dialogi.	A., B. DXII d2a/256 C. exC X—XI/261 ; XII/262 D. exC XIV /262	DXII /119			
A. Zob. lekcja 8 p. A. B., C. Ćwiczenia transformacyjne. D. Ćwiczenia repetycyjne.	B. exC XIII /262 C. exC IV /259	DXII /119	A., D. DXII d2 b		Zdanie względne: <i>Il y en a un qui arrive</i> — w zakresie rozpoznawania.
A. Zob. lekcja 8 p. A. B. Ćwiczenia repetycyjne. C. Ćwiczenia transformacyjne i komunikacyjne (każdy z uczniów daje inną odpowiedź na pytania: <i>Quand partiras-tu en vacances? Jusqu'à quand resteras-tu à la campagne?</i>). D. Ćwiczenia tłumaczeniowe, technika luk z wykorzystaniem rzutnika pisma.	D. exI 4 /270; 8/271		A—B. DXIIRI	D. Rzutnik pisma.	Przykłady podane w P. w tabeli wyrażeń czasowych uzupełnić o odpowiedzi na pytanie <i>jusqu'à quand</i> .
A. Uczniowie na kartkach tłumaczą tekst z francuskiego na polski. B. Zamieniają się kartkami i tłumaczą tekst na francuski. C. W parach, na podstawie monologów P./267 konstruuja ustnie dialog. D. Rozsypanki zdaniowe z użyciem rzutnika pisma. E. Ćwiczenia z lukami, rozsypanki, ćwiczenia sytuacyjne.	A.—C. DXIIRII /276 E. exI 3, 7 /270; 9/271			D. Rzutnik pisma.	

Lekcja	Cele lekcji	Materiał językowy		
		Wzory zdaniowe	Materiał fonetyczny	Materiał morfosyntaktyczny
1	2	3	4	5
41.	A. Rozumienie tekstu pisanego. B. Utrwalanie przerobionego materiału. C. Pamięciowe opanowanie tekstu.	B. <i>Ma montre retardée (avance).</i>		
42.	A. Rozumienie tekstu pisanego. B. Głośne odczytanie tekstu. C. Plan metra paryskiego. D. Utrwalanie przerobionego materiału.			
43.	A. Utrwalanie przerobionego materiału. B. Poruszanie się metrem po Paryżu. C. Wyrażanie konieczności.	B. <i>Pour aller à ...il faut prendre la direction ...et changer à ...; la station de correspondance.</i> C. <i>Pour aller à...il faut que tu changes à ... (que tu prendes la direction...; que tu achètes un carnet).</i>		C. Wprowadzenie struktury <i>il faut que + subjonctif</i> – tylko w obrębie słownictwa związanego z metrem i tylko w zakresie rozpoznawania.
44.	Praca klasowa.	zob. lekcje 33–43		Zob. lekcje 33–43.
45.	A. Oddanie pracy klasowej. B. Pamięciowe opanowanie wiersza.			
46.	A. Rozumienie tekstu ze słuchu. B. Wyrażanie czynności przeszłej dokonanej. C. Określanie punktu w czasie w odniesieniu do przeszłości. D. Dyktando.	B. <i>Nous sommes sortis à 4 heures.</i> C. <i>Elle est arrivée hier (l'année dernière, il y a deux ans).</i>		B. Czas <i>passé composé</i> czasowników odmienianych z <i>être</i> (bez zwrotnych) w formie twierdzącej; ich <i>participes passés</i> ; uzgadnianie <i>p.p.</i> C. Okoliczniki czasu odnoszące się do przeszłości.

Proponowane techniki	Pomoce dydaktyczne				Uwagi
	Podręcznik	Książka N.	Taśma	Inne	
1	7	8	9	10	11
<p>A. Na podstawie cichej lektury tekstu uczniowie wypisują w dwóch rubrykach: 1) wyrazy związane z jazdą samochodem; 2) wyrazy związane z jazdą pociągiem.</p> <p>B. Powtórzenie godzin za pomocą zegara z ruchomymi wskazówkami; ćwiczenia sytuacyjne z wykorzystaniem tablicy flanelowej i obrazków przedstawiających różne etapy wybierania się w podróż.</p> <p>C. Ćwiczenia repetycyjne.</p>	<p>A. DXIIR III/268 B. exI 10/271</p>			<p>B. Zegar z ruchomymi wskazówkami; tablica flanelowa i obrazki.</p>	
<p>A., C. Uczniowie zadają sobie nawzajem pytania, które powinien był zadać bohater tekstu P./272.</p> <p>B. Ćwiczenia na płynność.</p> <p>D. Nauczyciel pokazuje plan metra, objaśnia jego funkcjonowanie, wprowadza związane z nim słownictwo oraz nazwy ważniejszych stacji przesiadkowych.</p>	<p>A., B. tekst/272 ex <i>vrai ou faux</i>/272</p>			<p>C. Duży plan metra paryskiego.</p>	
<p>A. Ćwiczenia komunikacyjne i sytuacyjne na temat <i>Qu'est-ce que tu voudrais visiter à Paris?</i>, a wychodząc od tego poruszanie się metrem po Paryżu.</p> <p>B. Rozdać uczniom małe plany metra i kartki z zaznaczonym miejscem wyjazdu i punktem docelowym. Uczniowie opracowują trasę na małym planie a następnie pokazują ją na dużym.</p> <p>C. Ćwiczenia tylko w zakresie poruszania się metrem.</p>	<p>B. ex <i>Pour aller à...</i>/273</p>			<p>B. Duży plan metra i małe plany do rozdania uczniom.</p>	
<p>1. Test gramatyczno-leksykalny: uczniowie opisują szereg obrazków dotyczących czynności porannych.</p> <p>2. Test komunikacyjny: ćwiczenia komunikacyjne i sytuacyjne.</p>				<p>Duże obrazki do opisanie.</p>	
<p>B. Ćwiczenia repetycyjne.</p>	<p>B. Wiersz <i>La première étoile</i>/274</p>				
<p>A. Zob. lekcja 8 p. A. B., C. Ten sam tekst puścić z rzutnika pisma z lukami (p.p.); ćwiczenia substytucyjne i transformacyjne. D. Nauczyciel dyktuje ten sam tekst, korekta na tablicy.</p>	<p>B. DXIIIRI /283/<i>Marie</i>/; exC II/279</p>		<p>A. DXIIIRI (<i>Marie</i>)</p>	<p>B. Rzutnik pisma.</p>	<p>Dyktando nie powinno być oceniane, a jedynie sprawdzane.</p>

Lekcja	Cele lekcji	Materiał językowy		
		Wzory zdaniowe	Materiał fonetyczny	Materiał morfosyntaktyczny
1	2	3	4	5
47.	A. Rozumienie tekstu pisanego. B. Wyrażanie czynności przeszłej dokonanej. C. Zmiana zakresu czynności (czynność przeszła dokonana — czynność bieżąca). D. Wymowa dźwięków [y], [w].	B. <i>Qu'est-ce qui vous est arrivé? Je suis tombé dans la rivière.</i> C. <i>Hier, je suis allé à la campagne; Aujourd'hui, je vais à la campagne.</i>	D. [y], [w]	B., C. Czas <i>passé composé</i> czasowników odmienianych z <i>être</i> (forma przecząca i pytająca).
48.	A. Przekształcanie tekstu monologicznego na dialog. B. Utrwalanie przerobionego materiału. C. Wymowa dźwięków [y], [w].		C. [y], [w]	B. Czas <i>passé composé</i> czasowników odmienianych z <i>être</i> (cd.).
49.	A. Rozumienie tekstu pisanego. B. Wyrażanie czynności przeszłej dokonanej. C. Słownictwo związane z pogodą (cd.). D. Pamięciowe opanowanie wiersza.	B. <i>Pierre s'est levé tôt.</i> C. <i>Quel temps fait-il aujourd'hui? Il fait beau (mauvais etc.). Il pleut (neige).</i>		B. Czasowniki zwrotne w <i>passé composé</i> (forma twierdząca i przecząca). C. Konstrukcje bezosobowe typu: <i>il fait beau; il pleut.</i>
50.	A. Rozumienie tekstu ze słuchu. B. Głośne odczytanie tekstu. C. Wyrażanie przyczyny. D. Wyrażanie czynności przeszłej dokonanej. E. Utrwalanie przerobionego materiału.	C. <i>Pourquoi sont-ils mouillés? C'est parce qu'il pleut; C'est à cause de la pluie.</i> D. <i>Pourquoi se sont-ils levés tôt?</i>		C. Okoliczniki przyczyny wprowadzone przez 1) zwrot przyimkowy <i>à cause de...</i> 2) zwrot spójnikowy <i>c'est parce que...</i> D. Czasowniki zwrotne w <i>passé composé</i> (forma pytająca).
51.	A. Utrwalanie przerobionego materiału. B. Rozumienie tekstu ze słuchu. C. Określanie celu. D. Opanowanie pamięciowe tekstu.	C. <i>Pourquoi se sont-ils levés si tôt? Pour aller à la pêche; Pour ne pas arriver en retard.</i>		A. Czas <i>passé composé</i> czasowników odmienianych z <i>être</i> ; okoliczniki czasu i sposobu; struktury idiomatyczne typu <i>avoir faim, être en retard.</i> B. Okolicznik celu (konstrukcja <i>pour</i> + bezokolicznik w formie twierdzącej i przeczącej).

Proponowane techniki	Pomoce dydaktyczne				Uwagi
	Podręcznik	Książka N.	Taśma	Inne	
6	7	8	9	10	11
A., B. Uczniowie zadają kolegom pytania do tekstu. C. Uczniowie zamieniają czas użyty w tekście z przeszłego na teraźniejszy. D. Ćwiczenia repetycyjne.	A., C. DXIII RI/283 /Jacques/ B. exC Iab/278-9; exI 5, 5a/285 D. exp I/278		D. exp		
A. Uczniowie na podstawie dwóch tekstów monologowych redagują dialog (praca w parach). B. Na podstawie przerobionych tekstów przygotowują krótką ustną wypowiedź: „Jak spędziłem niedzielę”. C. Ćwiczenia repetycyjne.	A. DXIII R I/283 (<i>Marie et Jacques</i>) B. exI 4/285; 8, 9/286 C. exp 2/278		C. exp		Zredagowane teksty dialogu należy zachować.
A. Na tablicy flanelowej powiesić w dowolnej kolejności obrazki ilustrujące kolejne czynności chłopców — uczniowie dobierają obrazek do zdania. B. Ćwiczenia substytucyjne i transformacyjne z wykorzystaniem zegara z ruchomymi wskazówkami. C. Ćwiczenia transformacyjne z użyciem tablicy flanelowej i obrazków przedstawiających różne stany pogody. D. Ćwiczenia repetycyjne.	A. DXIII A /275 B. exC V/279; VI/280 D. wiersz <i>Pluie</i> /287	DXIII/120		A., C. Tablica flanelowa, jedna seria obrazków ilustrująca DXIII A/275 druga seria przedstawiająca stany pogody.	
A. Zob. lekcja 8 p. A. B. Ćwiczenia na płynność. C. Ćwiczenia transformacyjne, komunikacyjne i sytuacyjne (należy wykorzystać sytuację w klasie). D. Ćwiczenia transformacyjne. E. Ćwiczenia transformacyjne i technika rozsypanki.	B. DXIII dI /275-276 C., D. exC III, IV/279; exI 3/284 E. exC VII/280; exI I/284; 3ab/285	DXIII/120	A. DXIII dI		
A. Poprzez ćwiczenia tłumaczeniowe i sytuacyjne doprowadzić do ustnego zredagowania planu exI 10/286 — pisemne wykonanie ćwiczenia zadań do domu. B. Zob. lekcja 8 p. A. C. Ćwiczenia transformacyjne i substytucyjne. D. Ćwiczenia repetycyjne.	A. exI 2/284; 7-10/286 C. exC VIII/280; IX/281	DXIII/120	B., D. DXIII d2		W komentarzu gramatycznym P./282 konstrukcja <i>pour</i> + bezokolicznik mylnie jest nazwana okolicznikiem przyczyny.

Lekcja	Cele lekcji	Materiał językowy		
		Wzory zdaniowe	Materiał fonetyczny	Materiał morfosyntaktyczny
1	2	3	4	5
52.	A. Wyrażanie czynności przeszłej dokonanej. B. Rozumienie tekstu pisanego. C. Określanie punktu w czasie w odniesieniu do przeszłości. D. Głośne odczytanie tekstu. E. Powtórzenie słownictwa związanego z pogodą.	A. <i>Il a oublié sa raquette.</i> C. <i>La semaine dernière Pierre et Paul ont rencontré des copains.</i> E. <i>En hiver il fait très froid et il neige beaucoup.</i>		A. Powtórzenie czasu <i>passé composé</i> czasowników odmienianych z <i>être</i> ; <i>passé composé</i> czasowników odmienianych z <i>avoir</i> – w zakresie rozpoznawania. C. Okoliczniki czasu (przysłówki oraz przyimki + grupa nominalna) określające przeszłość (c.d.) E. Konstrukcje bezosobowe; miejsce przysłówków w zdaniu (cd.).
53.	A. Wprowadzenie słownictwa związanego z samopoczuciem i chorobami. B. Wyrażanie zakresu czynności (powtórne rozpoczęcie czynności). C. Rozumienie tekstu ze słuchu. D. Wyrażanie czynności przeszłej dokonanej. E. Głośne odczytanie tekstu.	A. <i>Qu'est-ce que tu as? Tu es malade? J'ai de la fièvre; Où est-ce que tu as mal? J'ai mal à la tête.</i> B. <i>Il recommence à faire beau.</i> D. <i>J'ai oublié mon stylo.</i>		A. Struktury idiomatyczne typu: <i>avoir mal à...; avoir de la fièvre.</i> B. Konstrukcja zdaniowa: <i>recommencer à</i> + bezokolicznik. D. <i>Passé composé</i> czasowników odmienianych z <i>avoir</i> (forma twierdząca).
54.	A. Określanie cech przedmiotów i osób. B. Wprowadzanie słownictwa związanego ze sportem. C. Wyrażanie czynności przeszłej dokonanej. D. Rozumienie tekstu ze słuchu. E. Głośne odczytanie tekstu.	A. <i>Paul est rapide; Il est plus rapide que Pierre; Louis est le plus rapide; Cette équipe est bonne (meilleure que..., la meilleure).</i> B. <i>Je n'ai vu personne (rien).</i>		A. Regularne stopniowanie przymiotników; stopniowanie przymiotnika <i>bon</i> . C. <i>Passé composé</i> czasowników odmienianych z <i>avoir</i> (forma przecząca).
55.	A. Określanie cech przedmiotów i osób. B. Słownictwo związane ze sportem i rozrywkami. C. Wyrażanie czynności przeszłej dokonanej. D. Rozumienie tekstu ze słuchu. E. Głośne odczytanie tekstu.	A. <i>Je cours aussi (moins, plus) vite qu'elle; Je cours mieux que toi.</i> B. <i>Je joue au foot; elle joue du violon.</i> C. <i>As-tu déjà fini ce travail?</i>		A. Regularne stopniowanie przysłówków; stopniowanie przysłówka <i>bien</i> . B. Konstrukcje: <i>jouer à... i jouer de...</i> C. Czas <i>passé composé</i> czasowników odmienianych z <i>avoir</i> (forma pytająca).
56.	A. Wymowa dźwięków [ə], [ɛ]. B. Utrwalanie przerobionego materiału (słownictwo związane ze sportem). C. Pamięciowe opanowanie tekstu.		A. [ə], [ɛ]	B. Czas <i>passé composé</i>

Proponowane techniki	Pomoce dydaktyczne				Uwagi
	Podręcznik	Książka N.	Taśma	Inne	
6	7	8	9	10	11
<p>A. Krótkie wprowadzenie <i>passé composé</i> czasowników odmienianych z <i>avoir</i>; ćwiczenia substytucyjne na czasowniki odmieniane z <i>être</i>.</p> <p>B. Tekst DXIVA/288 w <i>passé composé</i> (po dostosowaniu) puścić z rzutnika pisma. Uczniowie podkreślają czasowniki odmieniane z <i>avoir</i>, wypisują p.p. i szukają bezokoliczników w słownikach.</p> <p>C. Ćwiczenia z lukami przy użyciu rzutnika pisma.</p> <p>D. Uczniowie odczytują tekst z rzutnika pisma.</p>	<p>A. exI 6/303</p> <p>B., D. zmodyfikowany tekst DXIV A/288</p> <p>E. exI 1, 2/302;</p>			A., D. Rzutnik pisma.	<p>Tekst DXIVA powinien być nieco zmieniony, aby móc go zapisać w czasie <i>passé composé</i>.</p>
<p>A. Ćwiczenia substytucyjne z wykorzystaniem obrazków przedstawiających różne części ciała.</p> <p>B. Ćwiczenia substytucyjne (na tablicy podany wzór: <i>Marie recommence à...</i> — uczniowie kończą zdanie na różne sposoby).</p> <p>C. Zob. lekcja 8 p. A.</p> <p>D. Ćwiczenia repetycyjne, substytucyjne i transformacyjne.</p> <p>E. Praca w trójkach — konkurs na najlepiej odczytany dialog.</p>	<p>A. exC III, a/293</p> <p>B. exC I/292</p> <p>D. exC II/292; exI 4, 5/303</p> <p>E. DXIVd1 a/288—289</p>	DXIV/120—121	B. DXIV d1a	A. Obrazki przedstawiające różne części ciała.	<p>exI 4, 5/303 powinny zostać zapisane w zeszytach.</p>
<p>A. Ćwiczenia substytucyjne i transformacyjne.</p> <p>B. Ćwiczenia komunikacyjne.</p> <p>C. Ćwiczenia transformacyjne.</p> <p>D. Zob. lekcja 8 p. A.</p> <p>E. Ćwiczenia na płynność, poprawności z taśmy.</p>	<p>A. exC VIII, IX/294; X, XI/295</p> <p>C. exI 3/302</p> <p>E. DXIVd1 b/289</p>	DXIV/120—121	D., E. DXIV d1b		<p>exI 3/302 powinno być zapisane w zeszytach.</p>
<p>A., B. Ćwiczenia substytucyjne, transformacyjne</p> <p>B. mini-dialogi.</p> <p>C. Ćwiczenia transformacyjne.</p> <p>D. Zob. lekcja 8 p. A.</p> <p>E. Ćwiczenia w parach — konkurs na najlepiej przeczytany dialog.</p>	<p>A. exC VII/294; XII/295</p> <p>B. exC IV/293; VI/294; exI 301/302</p> <p>C. exI 2/302; 4—6/303 — po dostosowaniu</p> <p>E. DXIV d1b</p>	DXIV/120—121	D. DXIV 1b		<p>C. Należy wykorzystać zapisane w zeszytach exI 2/302; 4—6/303.</p>
<p>A., C. Ćwiczenia repetycyjne.</p> <p>B. Ćwiczenia tłumaczeniowe, komunikacyjne i sytuacyjne.</p>	<p>A. exp 2/292</p> <p>B. exI 9—10/</p>	DXIV/120—121	A. exp C. DXIV d1b		

Lekcja	Cele lekcji	Materiał językowy		
		Wzory zdaniowe	Materiał fonetyczny	Materiał morfosyntaktyczny
1	2	3	4	5
57.	A. Rozumienie tekstu ze słuchu. B. Pamięciowe opanowanie tekstu. C. Wyrażanie czynności przeszłej dokonanej. D. Utrwalanie przerobionego materiału (słownictwo związane z rozrywkami).	C. <i>J'en ai fait, mais ne n'en fais plus.</i>		C. Miejsce zaimka dopełnieniowego <i>en</i> w zdaniu w <i>passé composé</i> . D. Stopniowanie przymiotników i przysłówków.
58.	A. Utrwalanie przerobionego materiału. B. Wymowa dźwięków [ɛ̃], [ɛ]. C. Pamięciowe opanowanie wiersza.		B. [ɛ̃], [ɛ]	
59.	Praca klasowa.	Zob. lekcje 46–58.		Zob. lekcje 46–58.
60.	A. Oddanie pracy klasowej. B. Pamięciowe opanowanie wiersza.			
61.	A. Rozumienie tekstu pisanego. B. Pamięciowe opanowanie tekstu. C. Wyrażanie czynności przeszłych.			C. Czas <i>imparfait</i> w zakresie rozpoznawania; skonstruowanie czasów <i>imparfait</i> i <i>passé composé</i> na konkretnych przykładach.
62.	A. Rozumienie tekstu ze słuchu. B. Relacjonowanie faktów odnoszących się do przeszłości	B. <i>Il a dit qu'il était 5 heures et demie.</i>		B. Tworzenie czasu <i>imparfait</i> ; czas <i>imparfait</i> w mowie zależnej; zaimki osobowe w mowie zależnej.

Proponowane techniki	Pomoce dydaktyczne				Uwagi
	Podręcznik	Książka N.	Taśma	Inne	
6	7	8	9	10	11
A. Zob. lekcja 8 p. A. B. Ćwiczenia repetycyjne. C. Ćwiczenia transformacyjne. D. Ćwiczenia transformacyjne, tłumaczeniowe, komunikacyjne, sytuacyjne, mini-dialogi.	C. exC V/293 D. exI 7/303; 8/304		A. – B. DXIVR		
A. Ćwiczenia komunikacyjne, sytuacyjne i mini-dialogi. Próba wspólnego zredagowania, według planu podanego na tablicy, dwóch tekstów: 1) najlepszy sportowiec, 2) najlepszy muzyk w naszej klasie. B., C. Ćwiczenia repetycyjne.	A. exI 11/304 B. exp 1/292 C. wiersz <i>Jouer</i> /305		B. exp C. Wiersz <i>Jouer</i> .		A. Uczniowie zapisują w zeszytach jedynie plan obu zredagowanych tekstów.
1. Test gramatyczny: a) technika luk (p.p.), b) technika tłumaczeniowa (stopniowanie). 2. Testy leksykalny i komunikacyjny: uczniowie redagują dwa parozdaniowe teksty: a) jak spędziłem ostatnią niedzielę, b) odtworzenie jednego z tekstów zredagowanych na zeszłej lekcji.					W testach nr 2 punktuje się zasób leksyki i komunikatywność.
B. Ćwiczenia repetycyjne.	B. <i>Oh, j'ai vu</i> /305.				
A. Krótki tekst pozapodręcznikowy, powielony albo puszczony z rzutnika pisma, w którym występują <i>passé composé</i> i <i>imparfait</i> (np. wiersz Préverta <i>Le déjeuner du matin</i>). Rozumienie sprawdzać pytaniami w języku francuskim. B. Ćwiczenia repetycyjne. C. Krótkie wprowadzenie czasu <i>imparfait</i> (tworzenie, zasady użycia), bez ćwiczeń. Uczniowie w tekście podkreślają czasowniki w <i>imparfait</i> i podają ich bezokolicznik.				A. Tekst pozapodręcznikowy powielony lub z rzutnika pisma.	
A. Można odwołać się najpierw do tekstów monologów P./267. Puścić je z taśmy i ćwiczyć: <i>Qu'est-ce qu'il a dit?</i> B. Następnie można wykorzystać dialog zredagowany na lekcji 48, przeprowadzając analogiczne ćwiczenia.			A. DXII R	B. Dialog zredagowany na lekcji 48.	

Lekcja	Cele lekcji	Materiał językowy		
		Wzory zdaniowe	Materiał fonetyczny	Materiał morfosyntaktyczny
1	2	3	4	5
63.	A. Rozumienie tekstu pisanego. B. Wyrażanie czynności przeszłej trwającej i czynności przeszłej dokonanej.	B. <i>Je lisais quand mes parents sont sortis.</i>		B. Użycie czasu <i>imparfait</i> dla wyrażenia czynności przeszłej trwającej.
64.	A. Rozumienie tekstu ze słuchu. B. Wyrażanie czynności przeszłej powtarzającej się i czynności przeszłej dokonanej.	B. <i>Pendant les vacances chaque jour j'allais à la piscine.</i>		B. Użycie czasu <i>imparfait</i> dla wyrażenia czynności przeszłej powtarzającej się.
65.	A. Rozumienie tekstu pisanego. B. Utrwalanie przerobionego materiału (wyrażanie czynności przeszłych).			B. Powtórzenie czasów <i>passé composé</i> i <i>imparfait</i> .
66.	A. Rozumienie tekstu pisanego. B. Utrwalanie przerobionego materiału (wyrażanie czynności przeszłych).			B. Powtórzenie czasów <i>passé composé</i> i <i>imparfait</i> .
67.	A. Rozumienie tekstu ze słuchu. B. Zdania względne. C. Wyrażanie punktu w czasie i przedziału czasowego. D. Określanie sposobu (podróże). E. Głośne odczytanie tekstu.	B. <i>Il a des cousins qui sont étudiants: J'irai en Espagne que je connais déjà.</i> C. <i>Je partirai la semaine prochaine; Ils sont allés en vacances le mois dernier.</i> D. <i>Nous voyageons en auto.</i>		B. Budowa zdania względnego; zaimki względne <i>qui</i> i <i>que</i> . C. Okoliczniki czasu odnoszące się do przyszłości i do przeszłości (cd.); powtórzenie czasów <i>passé composé</i> i <i>futur simple</i> . D. Okoliczniki sposobu i sposoby ich wprowadzania (<i>en, à</i>) cd.

Proponowane techniki	Pomoce dydaktyczne				Uwagi
	Podręcznik	Książka N.	Taśma	Inne	
6	7	8	9	10	11
<p>A. Można wykorzystać tekst <i>Un provincial à Paris</i>, P./272. Zamienić relację w czasie teraźniejszym na relację w czasach przeszłych (podkreślić czasowniki) i puścić tak zmieniony tekst z rzutnika pisma. Rozumienie sprawdzać pytaniami w języku francuskim.</p> <p>B. Następnie uczniowie w parach starają się zredagować tekst z podręcznika tak, aby relacja odnosiła się do przeszłości.</p>	B. DXII tekst <i>Un provincial à Paris</i> /272			A. Rzutnik pisma.	
<p>A. Nauczyciel opowiada o swoich ostatnich wakacjach używając jak najczęściej czasu <i>imparfait</i> (czynność powtarzająca się).</p> <p>B. Odwołując się do obrazków i tablicy flanelowej nauczyciel prowokuje uczniów do tworzenia zdań z użyciem <i>imparfait</i>. Używając słowników uczniowie redagują krótki ustny tekst dotyczący wakacji (praca w grupach czteroosobowych).</p>				B. Słownik polsko-francuski.	
<p>A. Dość długi powielony tekst odnoszący się do przeszłości. Uczniowie czytają tekst samodzielnie pracując ze słownikiem. Dokonują streszczenia w tekście i wykonują ćwiczenie prawda/fałsz odnoszące się do tekstu.</p> <p>B. Uczniowie zadają pytania do tekstu, a następnie na podstawie treści tekstu wykonują ćwiczenia komunikacyjne.</p>				A. Powielony tekst pozapodręcznikowy; słownik francusko-polski.	
<p>A. Z rzutnika pisma puścić dość krótki tekst (np. listu) zapisany w czasie teraźniejszym. Rozumienie sprawdzić pytaniami w języku francuskim.</p> <p>B. Uczniowie starają się ustnie przekazać treść listu według wzoru: <i>Monique m'a écrit que...</i></p>				A. Rzutnik pisma.	
<p>A. Zob. lekcja 8 p. A.</p> <p>B. Ćwiczenia transformacyjne.</p> <p>C., D. Ćwiczenia z lukami. Można wykorzystać tablicę flanelową i obrazki przedstawiające różne sposoby podróżowania.</p> <p>E. Uczniowie czytają sekwencjami w parach, korekta z taśmy.</p>	<p>B. exC VI-VII/311</p> <p>C. exC II/309; III/310</p> <p>D. exC IV/310</p> <p>E. DXVd1</p>	DXV/121-2	A. DXVd1	D. Tablica flanelowa i obrazki przedstawiające różne sposoby podróżowania.	

Lekcja	Cele lekcji	Materiał językowy		
		Wzory zdaniowe	Materiał fonetyczny	Materiał morfosyntaktyczny
1	2	3	4	5
68.	A. Opanowanie pamięciowe tekstu. B. Wyrażanie miejsca, kierunku. C. Wprowadzenie słownictwa związanego z wakacjami. D. Transformacja tekstu dialogowego na monologowy.	B. <i>Je vais à Paris (en France); J'y vais; J'y suis allé; Je pars pour Paris (pour la France).</i>		B. Okoliczniki miejsca i sposoby ich wprowadzania (przyimki <i>en, à, pour</i>) cd.; konstrukcja: <i>partir pour...</i> ; zaimek przysłowny <i>y</i> ; jego miejsce w zdaniu.
69.	A. Utrwalanie przerobionego materiału (ćwiczenia tłumaczeniowe). B. Sposoby uwypuklania istotnej informacji.	B. <i>C'est moi qui suis en retard; C'est en Pologne que nous irons.</i>		B. Zwroty prezentujące <i>c'est...qui, c'est...que</i> ; powtórzenie zaimków osobowych dzwicznych.
70.	A. Rozumienie tekstu ze słuchu. B. Pamięciowe opanowanie tekstu. C. Zdania względne. D. Utrwalanie przerobionego materiału (słownictwo związane z wakacjami).	C. <i>J'irai à la campagne où habitent mes grands parents.</i>		C. Budowa zdania względnego (cd.); zaimek względny <i>où</i> .
71.	A. Rozumienie tekstu pisanego. B. Głośne odczytanie tekstu. C. Sposoby zadawania pytań. D. Utrwalanie przerobionego materiału (słownictwo związane z wakacjami).	C. <i>Qui (qu'est-ce qui) approche? De qui (quoi) parles-tu? Où (quand, comment, avec qui) passeras-tu tes vacances? D'où (pourquoi) reviens-tu?</i>		C. Powtórzenie zdań pytających (intonacyjne, z inwersją prostą i złożoną).
72.	A. Utrwalanie przerobionego materiału. B. Pamięciowe opanowanie wiersza.			
73.	A. Rozumienie tekstu ze słuchu. B. Relacjonowanie (zdania twierdzące i przeczące w mowie zależnej). C. Sposoby zadawania pytań. D. Wyrażanie czynności przeszłej dokonanej. E. Głośne odczytanie tekstu.	B. <i>Lili lui dit qu'elle est contente (ne...pas)</i> C. <i>Quand partirez-vous pour la Pologne?</i> D. <i>Quand êtes-vous partis?</i>		B. Mowa zależna i mowa niezależna (forma twierdząca i przecząca), zdanie główne w czasie teraźniejszym; użycie zaimków w mowie zależnej. C., D. Powtórzenie zdań pytających w czasie teraźniejszym i w czasie <i>passé composé</i> .

Proponowane techniki	Pomoce dydaktyczne				Uwagi
	Podręcznik	Książka N.	Taśma	Inne	
6	7	8	9	10	11
<p>A. Ćwiczenia repetycyjne z wykorzystaniem taśmy.</p> <p>B. Ćwiczenia substytucyjne i transformacyjne.</p> <p>C. Mini-dialogi na podstawie DXVd1/306-7.</p> <p>D. Uczniowie w grupach przygotowują ustnie monologi Didier i Monique, a następnie te same teksty w formie relacji osoby trzeciej.</p>	<p>B. exC 1/309; V, Va/311</p> <p>C., D. DXVd1/306-7</p>	<p>DXV/121-2</p>	<p>A. DXVd1</p>		<p>Na lekcji tej można wprowadzić nazwy krajów rodzaju męskiego rozpoczynające się od spółgłoski.</p>
<p>A. Z rzutnika pisma puścić tekst DXVA/306 po polsku. Uczniowie na kartkach tłumaczą go na francuski, zamieniają się kartkami i tłumaczą tekst francuski na polski, ponownie zamieniają się kartkami i tłumaczą tekst polski na francuski. Korekta z tekstu podręcznikowego.</p> <p>B. Ćwiczenia substytucyjne i transformacyjne na podstawie tekstu DXVA/306.</p>	<p>A., B. DXVA/306</p>			<p>A. Rzutnik pisma.</p>	
<p>A. Zob. lekcja 8 p. A.</p> <p>B. Ćwiczenia repetycyjne.</p> <p>C. Ustne zredagowanie monologu na temat wakacji według planu podanego na tablicy.</p>	<p>C. exC VIII-1X/312; exI 2/318; 3/319</p> <p>D. exI 6/319</p>	<p>DXV/121-122</p>	<p>A., B. DXVd2</p>		
<p>A. Ustne streszczenie tekstu (w 3 zdaniach).</p> <p>B. Ćwiczenia na płynność.</p> <p>C. Ćwiczenia transformacyjne.</p> <p>D. Mini-dialogi.</p>	<p>A., B. DXVR/317</p> <p>C. exI 1/318</p> <p>D. exI 5/319</p>				<p>W exI 1/318 jest błąd drukarski - zamiast* <i>da-ne</i> powinno być <i>dans</i>.</p>
<p>A. Ćwiczenia tłumaczeniowe, komunikacyjne, sytuacyjne i mini-dialogi związane z wakacjami; ćwiczenia transformacyjne na zaimki względne.</p> <p>B. Ćwiczenia repetycyjne.</p>	<p>A. exI 4/318</p> <p>B. Wiersz <i>Le bon roi Dagobert/321</i></p>				
<p>A. Zob. lekcja 8 p. A.</p> <p>B., D. Ćwiczenia transformacyjne.</p> <p>E. Ćwiczenia na płynność i intonację; korekta z taśmy.</p>	<p>B. exCI/324; II-III/325</p> <p>C., D. exI 1-2/330</p> <p>E. DXVI d1/322</p>	<p>DXVI/122</p>	<p>A. DXVI d1</p>		

Lekcja	Cele lekcji	Materiał językowy		
		Wzory zdaniowe	Materiał fonetyczny	Materiał morfosyntaktyczny
1	2	3	4	5
74.	A. Pamięciowe opanowanie tekstu. B. Relacjonowanie (zdania twierdzące i przeczące w mowie zależnej). C. Sposoby uwypuklenia istotnej informacji.	B. <i>Lili lui a dit qu'elle était contente (ne...pas).</i> C. <i>C'est toi qui vas en Pologne? C'est avec lui que je vais en Pologne.</i>		B. Mowa zależna i mowa niezależna (forma przecząca i twierdząca), zdanie główne w czasie przeszłym: powtórzenie użycia <i>imparfait</i> w mowie zależnej. C. Zwroty prezentujące <i>c'est...qui, c'est ...que</i> (cd.).
75.	A. Rozumienie tekstu pisanego. B. Sposoby relacjonowania (zdanie pytające w mowie zależnej); wyrażanie prośby. C. Wyrażanie czynności przeszłej i przyszłej. D. Głośne odczytanie tekstu.	B. <i>Dites moi ce que vous faites; Il lui demande (a demandé) si elle est (était) heureuse.</i> C. <i>Nous irons à Cracovie; Nous sommes allés à Cracovie.</i>		B. Pytanie w mowie zależnej; zdanie główne w czasie teraźniejszym lub przeszłym. C. Powtórzenie czasów <i>futur simple</i> i <i>passé composé</i> .
76.	A. Rozumienie tekstu ze słuchu. B. Opanowanie pamięciowe tekstu. C. Relacjonowanie (zdanie rozkazujące w mowie zależnej). D. Określanie punktu w czasie i przedziału czasowego.	C. <i>Il lui dit (a dit) de partir.</i> D. <i>J'étudie le français depuis 1985 (deux ans).</i>		C. Zdanie rozkazujące w mowie zależnej; zdanie główne w czasie teraźniejszym lub przeszłym. D. Okoliczniki czasu i sposoby ich wprowadzania — powtórzenie.
77.	A. Utrwalanie przerobionego materiału. B. Określanie punktu w czasie. C. Określanie miejsca i kierunku.	B. <i>Il l'attendra jusqu'à midi.</i> C. <i>Vous continuez l'avenue jusqu'au Rond-Point; Il est près de la Place Alma.</i>		A. Mowa zależna. B., C. Okoliczniki czasu i miejsca; sposoby ich wprowadzania oraz ich miejsce w zdaniu (cd.).
78.	Praca klasowa.	Zob. lekcje 64—74.		Zob. lekcje 64—74.
79.	A. Oddanie pracy klasowej. B. Pamięciowe opanowanie wiersza.			

Proponowane techniki	Pomoce dydaktyczne				Uwagi
	Podręcznik	Książka N.	Taśma	Inne	
6	7	8	9	10	11
A. Ćwiczenia repetycyjne. B. Ćwiczenia transformacyjne z rzutnika pisma. C. Ćwiczenia substytucyjne i transformacyjne.	B. Zmodyfikowane exCI /324; II-III/ 325 C. exC IX/ 327; exI 7/ 331	DXVI/ 122	A.D. XVIId1	B. Rzutnik pisma.	B. W exC I/ 324; II-III/ 325 zdanie główne powinno być podane w czasie przeszłym.
A. Po przeczytaniu tekstu uczniowie nanoszą trasę podróży Lili na konturowe mapki Polski. B. Ćwiczenia transformacyjne (te ze zdaniem głównym w czasie przeszłym z rzutnika pisma). C. Ćwiczenia transformacyjne. D. Ćwiczenia na płynność.	A., D. DXVIId2/ 323 B. exC IV/ 325; V-VI/ 326 C. exC VIII /327	DXVI/ 122		A. Konturowe mapki Polski. B. Rzutnik pisma.	
A. Zob. lekcja 8 p. A. B. Ćwiczenia repetycyjne. C. Ćwiczenia transformacyjne (te ze zdaniem głównym w czasie przeszłym z rzutnika pisma). D. Ćwiczenia transformacyjne, komunikacyjne i sytuacyjne.	C. exC VII /326 D. exI 6/331		A., B. DXVIRI		
A. Oprócz ćwiczeń transformacyjnych i z lukami można wykorzystać zabawę w „głuchy telefon”. B., C. Ćwiczenia transformacyjne, komunikacyjne, sytuacyjne i mini-dialogi.	A. exI 6/331 B., C. exI 3-4/330				
1. Test gramatyczny: technika luk (mowa zależna); ćwiczenia transformacyjne — łączenie dwóch zdań niezależnych (zdania względne). 2. Tekst leksykalny: <i>A quoi te font penser les vacances: a) à la campagne, b) au bord de la mer, c) en France.</i> 3. Tekst komunikacyjny: „Wyjaśnij jak dojść ze szkoły do...” (podać 3 różne punkty w rodzinnym mieście ucznia).					
A. Ćwiczenia repetycyjne.	B. Wiersz <i>Chanson pour rire</i> /320				

Lekcja	Cele lekcji	Materiał językowy		
		Wzory zdaniowe	Materiał fonetyczny	Materiał morfosyntaktyczny
1	2	3	4	5
80.	A. Rozumienie tekstu pisanego. B. Stwierdzanie faktu. C. Wydawanie poleceń, rozkazów. D. Wyrażanie chęci, możliwości, konieczności.	B. <i>Je marche 2 heures tous les jours.</i> C. <i>Marche deux heures tous les jours!</i> D. <i>Je veux (peux, dois) marcher 2 heures tous les jours.</i>		B., C. Skontrastowanie trybu oznajmującego i rozkazującego. D. Konstrukcje zdaniowe: <i>vouloir (devoir, pouvoir + bezokolicznik)</i> ; odmiana czasowników modalnych (cd.).
81.	A. Wyrażanie konieczności. B. Opanowanie pamięciowe tekstu. C. Wyrażanie chęci, pragnienia. D. Głośne odczytanie tekstu.	A. <i>Il faut marcher 2 heures tous les jours; Il faut que tu marches 2 heures tous les jours.</i> C. <i>Je veux que tu marches 2 heures tous les jours.</i>		A. Czas terażniejszy trybu <i>subjonctif</i> (w zakresie rozpoznawania); zdanie podmiotowe typu: <i>il faut que + subjonctif</i> (w zakresie rozpoznawania). C. Zdanie dopełnieniowe typu: <i>je veux que + subjonctif</i> (w zakresie rozpoznawania).
82.	A. Rozumienie tekstu pisanego. B. Utrwalanie przerobionego materiału.	B. <i>L'auteur dit que la famille Lambert n'a pas d'histoire.</i>		B. Mowa zależna — powtórzenie.
83.	A. Rozumienie tekstu pisanego. B. Utrwalenie przerobionego materiału.	B. <i>Son filet garni, elle rentre (va rentrer, rentrera, est rentrée) à la maison.</i>		B. Powtórzenie wszystkich poznanych czasów.

Proponowane techniki	Pomoce dydaktyczne				Uwagi
	Podręcznik	Książka N.	Taśma	Inne	
6	7	8	9	10	11
<p>A. Samodzielna praca ze słownikiem. Sprawdzenie rozumienia poprzez pytania w języku francuskim.</p> <p>B. Uczniowie ustnie przerabiają tekst tak, aby występował w nim tryb oznajmujący. Korekta z rzutnika pisma.</p> <p>C. Puścić z rzutnika tekst w trybie oznajmującym. Uczniowie przerabiają go ustnie na tryb rozkazujący.</p> <p>D. Zastosowanie w tekście czasowników modalnych. Uczniowie pracują w grupach, a następnie porównuje się zredagowane teksty.</p>	A., D. tekst <i>Un plan de vie/332</i>			A. Słownik francusko-polski. C. Rzutnik pisma.	B., C. Podkreślić różnicę znaczeniową między trybami oznajmującym i rozkazującym.
<p>A. Puścić z rzutnika tekst P./332 przerobiony tak, żeby występowała w nim struktura <i>il faut</i> + bezokolicznik, a następnie zdania typu: <i>il faut que</i> + <i>subjonctif</i>; krótko wyjaśnić uczniom znaczenie tych zdań oraz tworzenie i użycie <i>subjonctif</i>.</p> <p>B. Ćwiczenia repetycyjne na tekście zawierającym <i>subjonctif</i>.</p> <p>C. Krótkie wprowadzenie znaczenia <i>subjonctif</i> w zdaniach z <i>je veux que...</i> Puścić z rzutnika pisma odpowiednio przerobiony tekst.</p> <p>D. Ćwiczenia na płynność na tekście ze zdaniami: <i>je veux que...</i></p>	A., D. tekst <i>Un plan de vie/332</i>			A., D. Rzutnik pisma.	A., C. Podkreślić różnicę znaczeniową zdań zaczynających się od: <i>il faut que...</i> i <i>je veux que...</i>
<p>A. Uczniowie samodzielnie czytają akapity A. i D. tekstu P./333 (praca ze słownikiem). Następnie w parach przygotowują dla kolegów 10 zdań prawdziwych i 10 zdań fałszywych odnoszących się do tekstu.</p> <p>B. Ćwiczenia transformacyjne na podstawie tekstu.</p>	A., B. akapity A., D. tekstu <i>Une famille française/333</i>			A. Słownik francusko-polski.	
<p>A. Uczniowie samodzielnie czytają akapity E. i H. tekstu P./334 (praca ze słownikiem). Następnie zadają kolegom pytania dotyczące tekstu.</p> <p>B. Uczniowie podkreślają w tekście wszystkie czasowniki i wyjaśniają użyte czasy. Ćwiczenia transformacyjne na wybranych zdaniach.</p>	A., B. akapity E., H. tekstu <i>Une famille française/333</i>			A. Słownik francusko-polski.	W domu każdy uczeń ma przygotować dużą ilustrację do wybranego akapitu tekstu.

Lekcja	Cele lekcji	Materiał językowy		
		Wzory zdaniowe	Materiał fonetyczny	Materiał morfosyntaktyczny
1	2	3	4	5
84.	A. Głośne odczytanie tekstu. B. Utrwalanie przerobionego materiału (tworzenie samodzielnych wypowiedzi monologicznych i wypowiedzi dialogowych).			
85.	Utrwalanie materiału językowego z całego roku – materiał leksykalny.	Zob. lekcje 1–84.		
86.	Utrwalanie materiału językowego z całego roku – materiał gramatyczny.			Zob. lekcje 1–84.
87.	Utrwalanie materiału językowego z całego roku – rozumienie tekstu ze sluchu.	Zob. lekcje 1–84.	Zob. lekcje 1–84.	Zob. lekcje 1–84.
88.	Utrwalanie materiału językowego z całego roku – kategorie semantyczne i typy aktów mowy przewidziane programem.	Zob. lekcje 1–84.		

Proponowane techniki	Pomoce dydaktyczne				Uwagi
	Podręcznik	Książka N.	Taśma	Inne	
6	7	8	9	10	11
<p>A. Uczniowie dobierają do przygotowanych obrazków odpowiedni akapit tekstu i odczytują go głośno (ćwiczenia na płynność).</p> <p>B. Parami redagują ustnie krótkie dialogi odnoszące się do kolejnych akapitów; na podstawie planu podanego na tablicy redagują ustnie krótką wypowiedź monologową: <i>Une journée de ma famille</i>.</p>	A., B. tekst <i>Une famille française/</i> 332–333			A. Przygotowane ilustracje do tekstu.	
<p>1. Z wykorzystaniem rzutnika pisma: krótkie teksty z lukami; krzyżówki.</p> <p>2. Ćwiczenia typu: <i>Tu veux écrire les vœux de Noël. Qu'est-ce que tu dois préparer?</i> Zabawy i gry typu „Kim”.</p>				Rzutnik pisma.	
<p>1. Z wykorzystaniem rzutnika pisma: ćwiczenia z lukami.</p> <p>2. Gry i zabawy typu: „20 pytań” (zdania pytające); „Powiedz jaki nie powinien być współczesny chłopak” (przeżenie).</p>				Rzutnik pisma.	
<p>Puścić z taśmy lub płyty (ewentualnie przeczytać) tekst pozapodręcznikowy, którego zrozumienie nie powinno sprawiać uczniom większych kłopotów. Zrozumienie sprawdzać techniką prawda/falsz. Potem przeprowadzać na podstawie tekstu ćwiczenia komunikacyjne, sytuacyjne i mini-dialogi.</p>				Pozapodręcznikowy tekst z płyty lub taśmy.	
<p>Ćwiczenia tłumaczeniowe, komunikacyjne, sytuacyjne, mini-dialogi.</p>				Lista kategorii semantycznych i aktów mowy zawarta w: <i>Program nauczania liceum ogólnokształcącego. Języki zachodnioeuropejskie</i> (Warszawa 1984 WSiP, s. 6–7).	

ROZKŁAD MATERIAŁU NAUCZANIA JĘZYKA ANGIELSKIEGO W KLASIE III LO

(opr. Maria Gorzelak — marzec 1986)

używane skróty: **I** — Introduction, **L** — Listening, **PD** — Practice Dialogues, **R** — Reading, **OP** — Oral Practice, **Ex** — Written Practice

Nr §, nr lekcji w roku i w miesiącu	Zakres materiału				Pomoce dydaktyczne	Uwagi
	wzory zdaniowe	materiał gramatyczny	materiał leksykalny	materiał z podręcznika ¹⁾		
1	2	3	4	5	6	7
wrzesień 1 § 1	<i>This man is painting a portrait. These girls are playing tennis.</i>	zdania w <i>Present Continuous</i> , zaimki: <i>this (these, that) those</i> — powtórzenie	<i>badminton, earth, important, sort out, trouble, vase</i>	I — I, PD — II: <i>What are they doing?</i>	taśma, obrazki osób wykonujących różne czynności	
2	<i>I read. I play tennis when I've got time</i>	zdania w <i>Present Simple</i> , wyrażenie <i>have got</i> — powtórzenie	<i>edition, fish, hold, go for a ride/swim, heart, on time, talent, sleepy</i>	I—II, III, Ex A: I—III, B: III	obrazki osób wykonujących różne czynności	
3	<i>Let's buy him a tie. Would you like a cup of tea?</i>	zdania w trybie rozkazującym, wyrażenie <i>would like</i> — powtórzenie	<i>banana, brush, care, racket, pipe, skis, skates, wear</i>	Op: I, II	jak wyżej i przedmioty, które można dać w prezencie	<i>offers and refusals</i>
4	<i>I never talk in class.</i>	przysłowki częstotliwości w <i>Present Simple</i> — powtórzenie	<i>according, blank, set up, below, chap, following, lie about, loudly, habit, fill, likable, methodical, nuisance, impossibly, perfect/ion, proportion, promise, put up with, score, schedule, sharp, systematical, un/tidy, wipe</i>	R: Good and Bad Habits Ex B: I, II		rozmowy o nawykach

¹⁾ J. Smólska: *We Use English*, klasa III. Warszawa WSiP.

1	2	3	4	5	6	7
5	<i>Mine's sailing.</i>	zaimki dzierżawcze — powtórzenie	<i>basketball, coin, cycling, diving, fencing, explore, go in for, gardening, hitch-hiking, in/ outdoor, practise, sailing, short-wave, skiing, take up, science fiction, whenever</i>	PD: I: <i>What's Your Hobby?</i> R: <i>Some Indoor and Outdoor, Hobbies,</i> Ex B: IV	taśma	rozmowy o zainteresowaniach
6	utrwalanie powtórnego materiału		<i>agree, believe, bored, fascinating, in fact, however, means, matter, ordinary, pleasure, reason, type out, unusual, useful, worth, listener</i>	L: <i>Hobbies</i> Ex B; V	taśma	rozmowy o zainteresowaniach
7 § 2	<i>Say what these people are doing. Can you tell me if they work well?</i>	pytania pośrednie	<i>borrow, do for a living, rugby, soccer, wonder</i>	I, Ex A: I–III	jak w lekcji 2	
8	utrwalanie dotychczas poznanego materiału		<i>advice, fall in love, forget, jury, lie, gossip, minus, plus, obstinate, remember, rude, truthful</i>	OP: I— <i>I Want to Know What You Are Like</i>		charakterystyka innych osób
9				OP: II: <i>Friends Discuss Jack and Jill</i> , III		
10			<i>broadcast, boxing, contest, championship, competition, golf, cricket, darts, discus, javelin throw, gymnastics, hurdling, keen on, relay racing, rowing, pole vault, shooting, sprint, throwing, tournament</i>	PD: <i>Talking About Sport</i> , L: <i>Sports and Games</i> , Ex B: I, II	taśma, zdjęcia sportowców różnych dyscyplin	rozmowy o sporcie

1	2	3	4	5	6	7
11	<i>She serves.</i>	<i>Present Simple</i> — relacjonowanie przebiegu czynności	<i>advantage, brilliant, back/underhand, dash, doubles, forward, in time, mixed, marvellous, net, powerful, occasion, score, smash, stage fright, viewer, volley, versus</i>	L: <i>Tennis Match</i> , Ex B: IV, V		
12	<i>They can be watched. It was brought. Tickets are printed.</i>	strona bierna w poznanych czasach	<i>appear, application, arrange, breathe, comprise, court, committee, candidates, decisive, flannel, ground, give way, introduce, establish, mocking, print, request, rule, suburb, strike, straw, speed, soft, sleeveless, spectator, satisfy, space, spoil, tightly, victory</i>	R: <i>Tennis at Wimbledon</i> , Ex B: II	jak wyżej i zdjęcia stadionu w Wimbledonie	
paździenik 13 1	Praca klasowa					
14 2	poprawa prac klasowych					
15 § 3 3	<i>Why did they travel so little?</i>	zдания w <i>Past Simple</i> — powtórzenie	<i>break out, comfortable, battle, coach, cross, date, guess, ice-cream, invent, discover, phonograph, slow, straight, trip</i>	I, OP: <i>When We Were Twelve</i> , II: <i>About Last Night</i> Ex A: I—III, Ex B: IV	jak w lekcji 2	rozmowy o przeszłych wydarzeniach

1	2	3	4	5	6	7
16 4	<i>I've got two pens: a blue one and a green one. One should tell the truth.</i>	zaimek one — powtórzenie	<i>brochure, connections, fly, meantime, rest, reservation, suit, sleeper, timetable, via</i>	L: <i>At The Travel Agency</i> , R: <i>Cities/Countries of The World, The Continents, The Oceans</i>	taśma, rozkład jazdy pociągów, autobusów, samolotów	rozmowy na dworcu, lotnisku, w biurze podróży
17 5	utrwalanie poznanego materiału		<i>flight, economy, to book, seats</i>	Ex B: V, PD: <i>Enquires and Reservations</i> , Ex B: III		
18 6			<i>air-liner, attend, according to, amusing, avoid, aim, broaden, camping sites, check up, disease, distance, deal, coolly, books, hostel, kidney, nod, nationality, pretend, rarebit, research, on business, staff, steak, shrink, supersonic, within, whether,</i>	R: <i>Travel-a Modern Disease</i>	zdjęcia osób podróżujących	rozmowy o podróżach
19 7				Ex B: I, II		
20 § 4 8	<i>What has happenend?</i>	zдания w <i>Present Perfect</i> — powtórzenie	<i>spectacles, poison, tear</i>	I: I, II, OP I: <i>Have You Been To...?</i> Ex A: I, II	jak w lekcji 2	
21 9	<i>They are talking about themselves. They are talking about each other.</i>	zaimki zwrotne i enfaticzne, wyrażenia <i>each other, one another</i>	<i>burn, explorer, extremely, entrance exam, give away, hardly, publish, reporter</i>	I: III, Ex A: III, PD: <i>Talking To an Interesting Man</i> , OP: <i>About Pop Singers</i>	taśma	rozmowy o ciekawych ludziach

1	2	3	4	5	6	7
22 10	utrwalanie poznane go materiału		<i>agent, cradle, duet, debut, delighted, exact/ly, general, howling, kindergarten, local, practically, kick, pinch, quarrell, starlet, success, seriously, temper, turning point</i>	Ex B: I—III, L: <i>Ten Minutes with Sylvia Darling</i>	taśma, nagrania ostatnich przebojów	rozmowy o muzyce i piosenkarzach
23 11						
24 12			<i>assailant, assault, capture, divide, district, empire, Dutch, bullet-proof, financial, fashionable, impressive, imposing, light, movement, origin, paralel, quarter, sky-scraper, state, subway, separate, stream, unforgettable</i>	R: <i>New York</i>	zdjęcia, slajdy, plan Nowego Jorku	rozmowy o wielkich miastach
25 13			<i>inhabitant, commercial</i>	Ex B: VII		
listopad 26 1	Praca klasowa					
27 § 5 2	<i>Say what you have done. I've cut myself</i>	pytania pośrednie, zaimki zwrotne — utrwalanie	<i>blade, gas-burner, heater, hammer, pencil, sharpener, purse, plant, scissors, screw, screw-driver, stove, scooter, travelling rug, tin-opener</i>	I: I, II, OP: I— <i>Be Careful</i> , II — <i>Buying Things For Oneself</i> , EX A: I—IV	jak w lekcji 2	

1	2	3	4	5	6	7
28 3	utrwalanie poznanej materiału		<i>mend, slip, sort, transistor</i>	L: <i>Peter Makes A Radio</i> , Ex B: II-IV	taśma	rozmowy o zainteresowaniach
29 4			<i>conceited, cheerful, exaggerate, kind-hearted, obstinate, reliable</i>	PD: <i>Discussing Friends</i> , R: <i>Some Good And Bad Qualities</i>	taśma	charakterystyka znajomych
30 5			<i>add up, ahead, aggressive, affair, dream, depend, extro/introverts, easily, impulsive, outing, reserved, sensitive, tease</i>	R: <i>Extroverts and Introverts</i> , Ex B: I		
31 § 6 6	<i>It was rebuilt shortly, after the war. She made it herself.</i>	utrwalanie strony biernej w poznanych czasach i zaimeków emfaticznych	<i>bake, bomb, crime, cavalier, ermine, found, heavily, hair do, radium, sunflowers, toll, think up, punish</i>	I: I-IV, OP: I-III, Ex A: I-III		
32 7	utrwalanie poznanej materiału		<i>behalf, blind, cover, condition, cruel, earl, decorate, horror, humiliate, be back, impose, label, naked, population, produce, product, ruins, ruler, remind, untouched, tax, weapon, legend/ary</i>	R: <i>Coventry</i>	zdjęcia, slajdy z Coventry	
33 8				Ex B: I-IV		
34 § 7 9			<i>favour, cheque, mind, change, manage, mention, sing, welcome</i>	PD: I-III, § 7 PD: I-II	taśma	zwroty grzecznościowe

1	2	3	4	5	6	7
35 10			<i>age, decide, get lost, help out, maze</i>	L: I–II § 6	taśma, slajdy z Hampton Court	rozmowy o zabytkach, architekturze, malarstwie
36 11	<i>She made me do it</i>	konstrukcja SVO + Infinitive	<i>addition, colouring, masterpiece, project</i>	L: <i>At Hampton Court</i> , Ex B: IV		
37 12	utrwalanie poznanego materiału			Ex B: I, II Ex A: III		
gru- dzień 38 1	utrwalanie dotychczas wprowadzonego materiału		<i>annoy, attach, anecdote, courtier, complain, destroy, furious, offer, plaque, peasant, scatter</i>	R: <i>Painters and Kings</i>	Holbein, Van Dyck – ich portrety	rozmowy o malarstwie
39 2				Ex B: V, VI		
40 § 8 3	jak wyżej		<i>be executed/beheaded/drowned/stabbed, decipher, do up, diabetes, cure, hieroglyphs, stake, typhoon</i>	I: I, II, OP: I, II, Ex A: I, II, § 8: I: I, II, Ex A: I–III		
41 4	Praca klasowa					
42 5	<i>It is useful to know languages</i>	zdania z pozornym podmiotem <i>it</i>		I: III, OP, Ex A: III		
43 6	utrwalanie dotychczas wprowadzonego materiału		<i>flu, camp, escape, nerve, prison, route, tunnel, wooden</i>	L: <i>Things Worth Doing</i> , Ex B: VI		
44 7			<i>account, come up, cape conquer, exploit, equally, evident, horn, fear, flight, daring, instructor, pioneer, set out, single-handed, undertaking, voyage</i>	R: <i>Sir Francis Chichester</i>	zdjęcia samotnych żeglarzy	rozmowy o żeglarsztwie
45 8			<i>courage, curiosity, endurance, gay, patient, skill, society, show off</i>	Ex B: I–V, VII		

1	2	3	4	5	6	7
46 § 9 9	<i>John was reading a book when she came</i>	zdania w <i>Past Continuous</i> — powtórzenie	<i>blow, bubble, crossword, horoscope, puzzle, soap</i>	I: I, II, OP: Ex A: I—IV	jak w lekcji 2	
sty- czeń 47 1	utrwalanie wprowadzonego materiału		<i>beard, communicate, direction, dragon, height, inn, medium, moustache, message, raincoat, shave</i>	L: A <i>Police Message</i> , Ex B: II	taśma	opisywanie ludzi
48 2			<i>filling-station, pub, petrol</i>	PD: <i>Police Interrogation</i> , Ex B: I		
49 3			<i>base, case, cloth, compare, criminologist, develop, detain-evidence, file, fluorescent, identify, measurement, procedure, recover, progress, powder, technique, throughout, unique</i>	R: <i>Fingerprints</i>		rozmowy o literaturze i filmach kryminalnych
50 4				Ex B: III—VI		
51 5	Praca klasowa					
52 § 10 6	<i>Will it be cloudy tomorrow?</i>	zdania w <i>Future Simple</i> — powtórzenie	<i>cancer</i>	OP: I, Ex A: III	jak w lekcji 2	
53 7	utrwalanie wprowadzonego materiału		<i>freeze, frost, fog, exceptional, clear up, emigrate, horrid, climate, interval, lovely, nasty, rise, moderate, spell, storm, shower, sunny</i>	I: I, II, OP: II, PD: <i>Talking About The Weather</i> , Ex A: I, II	taśma, prognozy pogody z polskich i angielskich gazet	rozmowy o pogodzie

1	2	3	4	5	6	7
54 8			<i>area, bright, channel, Centigrade, force, fresh, forecast, Fahrenheit, lighting up, low, mainly, outbreak, period, pressure, ridge, variable</i>	L: <i>The Weather Forecast</i> , Ex B: I		
55 9			<i>beat, calculations, current, in addition, include, preparation, rate, reduce, strangely, thorough,</i>	R: <i>Channel Swimming</i>	zdjęcia słynnych pływaków	rozmowy o pływaniu
56 10			<i>crawl, breast/butterfly/ /back stroke</i>	Ex B: II–IV		
57 § 11 11	<i>John will be reading all day tomorrow.</i>	zdania w <i>Future Continuous</i>	<i>belt, shortly</i>	I: I, II, PD: II <i>Asking a Favour</i> , OP: III, Ex A: II	taśma	zwroty grzecznościowe
58 12	<i>If it's fine we'll go for a picnic</i>	I zdania warunkowe — powtórzenie	<i>bike, quarrel, prize</i>	I: III, OP: II, Ex A: I, III		
luty 59 1	utrwalanie wprowadzonego materiału		<i>archeologist, amateur, consent, eminent, entirely, excavation, insight, knack, mankind, persuade, pot-holing, trace</i>	L: <i>Our Speaker Today</i> , Ex B: III	taśma	
60 2			<i>impress, magnificent, praise</i>	PD: <i>Introducing a Speaker</i> , Ex B: I	taśma	
61 3			<i>automation, hovercraft, gap, narrow, meter, overhead, remote, pavement, protein, pollution, synthetic, permanent</i>	R: <i>The World in 2000</i> , Ex B: III		

1	2	3	4	5	6	7
62 § 12 4	<i>What have they been doing?</i>	zдания w <i>Present Perfect Continuous</i> — powtórzenie		I: I, PD: II, Ex A: II, III	taśma i obrazki jak w lekcji 2	
63 5	<i>I thought he was a painter</i>	następstwo czasów — zdania oznajmujące		I: II, OP: I, II Ex A: I		
64 6	utrwalanie wprowadzonego materiału		<i>booking, full up, sign register, vacant, slip</i>	L: <i>At the Hotel, PD: Hotel Reservation</i>	taśma	
marzec 65 1	jak wyżej		<i>aid, affect, blame, biosphere, carbon dioxide, cloak, chain, drought, disaster, desert, dust, extend, enormous, erosion, flood, fertile, increase, suffer, scale, shortage, warn, zone</i>	R: <i>It's a Lovely Day Today</i> , Ex B: I	zdjęcia obszarów kłęsk żywiołowych	
66 2				Ex B: I—V		
67 3	Praca klasowa					
68 § 13 4	<i>I have to get up at 7.</i>	wyrażenie <i>have to</i> — powtórzenie	<i>break down, button, electrician, fall, sit up</i>	I: I, Ex A: I, II	jak w lekcji 2	
69 5	<i>I asked you to stop laughing.</i>	następstwo czasów — rozkazy, polecenia, zakazy	<i>hold on,</i>	I: II, OP, PD: <i>Telephone Calls</i> , Ex A: III	taśma	rozmowy przez telefon
70 § 14 6	<i>I asked John if he liked fish</i>	mowa zależna — pytania ogólne i szczegółowe	<i>calculator,</i>	I: I, II, OP, Ex A: I—III, PD: <i>Telephone Messages</i>		

1	2	3	4	5	6	7
71 7	utrwalanie wprowadzonego materiału		<i>cultural, suggestion, slides,</i>	L — § 13, <i>At The Polish Cultural Institute</i> (1), § 14 (2)	taśma, foldery z Instytutu Polskiego w Londynie	
72 8			<i>excellent, expect, be a sport, cash, see to</i>			
73 9			<i>accordion, bass, baritone, saxophone, band, although, bind up, considerable, composition, creative, charm, fountain, echo, effect, entirely, fortune, gift, joy, loss, nickname, innovation, upright, originality, responsible, recreation, rag, suites, treat, well-to-do</i>	R: <i>Duke Ellington</i>	zdjęcia D. Ellingtona i jego nagrania	rozmowy o muzyce
74 10				Ex B: I--VI		
75 § 15 11	utrwalanie zdań w mowie zależnej		<i>cyclist, doorstep</i>	I: I, OP II, Ex A: I, PD: <i>Looking For Things</i>	taśma	szukanie zgubionych rzeczy, pożyczanie komuś i od kogoś
76 12	jak wyżej		<i>hardly, exchange, tip, twist, peace, pretend</i>	L: <i>The Red Ball Pen</i> , Ex B: I--V	taśma	
kwiecień 77 1	<i>I think it's his,</i>	zaimki dzierzawcze powtórzenie	<i>rucksack</i>	I: II, OP: I, Ex A: II, III		

1	2	3	4	5	6	7
78 2	utrwalanie wprowadzonego materiału		<i>brownish, bug, code, cipher, combination, disguise, en/dec code, flame, heat, invisible, juice, lemon, law, mark, matrix, patent, pattern, replace, substitution, steal, slot, subtle, treasure, trust, transposition</i>	R: <i>Secret Writing</i>		
79 3				Ex B: VI, VII		
80 4	Praca klasowa					
81 § 16,17 5	<i>I thought I had put them on.</i>	zdania w <i>Past Perfect Tense</i>		§ 16–I: I, II, OP: I, II, Ex A: I–III, § 17–I: I, II OP: I, II, Ex -A: I, II	jak w lekcji 2	
82 6	utrwalanie wprowadzonego materiału		<i>audience, complete, celebrate, fanatic,</i>	R: <i>The Death of Lincoln</i>	portret A. Lincolna	
83 7			<i>roundabout, emergency</i>	§ 16 – Ex B: I–IV, PD: II <i>Asking the Way</i>	taśma	<i>asking the way</i> – powtórzenie
84 8			<i>crazy, get, muddled, remarkably, shock, sound</i>	§ 16, 17 – L: <i>Christine Comes To Tea</i> (1–2)	taśma	przyjmowanie gości
85 9			<i>chat, exchange</i>	§ 16, 17–PD: <i>A Guest Arrives, Introductions,</i>		

1	2	3	4	5	6	7
maj 86 1	Gry i zabawy dydaktyczne		<i>bonny, collapse, commercial, dash, die, diagram, diversion, glorious, huge, hop, manufacture, mood, coast, pawn, refugee, shipyard, textile, wasteheap</i>	R: <i>Seeing Britain By Car</i>	slajdy z Anglii	
87 § 18 § 19 2	<i>I thought it would rain.</i>	zдания w <i>Future in the Past</i>	<i>appologize, parrot, peculiar</i>	§ 18: I, II, OP: I, II, Ex A: I—III § 19: I, II, OP: I Ex A: I—III	jak w lekcji 2	
88 3	utrwalanie zdań w mowie zależnej			ćwiczenia pozapodręcznikowe		
89 § 18 4	utrwalanie dotychczas wprowadzonego materiału		<i>aqualung, cross, deep, diver, frogman, fun, flippers, hunt, mask, super, sink, try out</i>	L: <i>Things Worth Doing</i>	taśma, zdjęcia nurków i pletwonurków	
90 5			<i>hopless, service, season, ticket</i>	PD: <i>Being Late</i>	taśma	podawanie przyczyn spóźnienia się
91 6				materiał pozapodręcznikowy		
92 7	Praca klasowa					
93 8	Poprawa prac klasowych, powtórzenie materiału strukturalno-leksykalnego sprawiającego uczniom największą trudności.					
94 9	<i>If I were you I would do it.</i>	II typ zdań warunkowych		materiał pozapodręcznikowy		

1	2	3	4	5	6	7
95 10	utrwalanie wprowadzonego materiału		<i>apparently, abandon, agreement, calm, crew, compulsory, fate, iceberg, immediately, investigate, impression, look-out, loss, portion, regard, regulation, surface, spot, slight, un/aware</i>	R: <i>The Tragedy of The Titanic</i>	zdjęcia Titanica	
96 11				Ex B: I–IV		
97 § 19 12			<i>interfere, put off</i>	PD: <i>Giving Advice</i>	taśma	udzielanie rad
czere- wiec 98 1			<i>bend, dash, lorry, narrow, overtake, slow down</i>	PD: <i>Back-Seat Driving</i> , Ex B: I	taśma, znaki drogowe	rozmowy o prowadzeniu samochodu
99 2			<i>ahead, argue, built-up, exceed, offence, Magistrate, undertone</i>	L: <i>On The Road</i> , Ex B: II	taśma	
100 3			<i>chassis, brakes, dashboard, distinguish, ghost, gearbox, merger, steering, wheel, tyre, windscreen</i>	R: <i>The Story of Rolls-Royce</i> , Ex B: III, V	zdjęcia samochodów	
101 4			<i>account, approach, body-guard, collide, crossroad, in/accurate, observe, omit</i>	R: <i>Are You a Good Witness</i> , Ex B: IV		
102 § 20 5	<i>There's too much violence on TV.</i>	konstrukcje: <i>there is, there are</i> — powtórzenie	<i>avant-garde, episode, channel, thriller, taxi-rank, violence</i>	I; OP, Ex A: I, II		rozmowy o telewizji, filmie, teatrze

1	2	3	4	5	6	7
103 6	utrwalanie wprowadzonego materiału			materiał pozapod- ręcznikowy		
104 7	Praca klasowa					
105 8	utrwalanie wprowadzonego materiału		<i>despise, influence, serials</i>	L: <i>Discussing Television</i>	taśma	jak w lekcji 102
106 9			<i>anxiously, breed, cattle, clain, defend, glare, frac- tion, justice, outshine, protect, sheriff, wound, villain</i>	R: <i>Do You like Westerns?</i>		
107 10	<i>If it had been fine we'd have gone for a walk.</i>	III typ zdań warunko- wych		materiał pozapod- ręcznikowy		
108, 109 11 12	Gry i zabawy dydaktyczne					

ROZKŁAD MATERIAŁU NAUCZANIA JĘZYKA NIEMIECKIEGO W KLASIE II LO

Lp. Nr § Nr lekcji	Zakres materiału			
	materiał leksykalny (kategorie)	materiał gramatyczny	wzory zdaniowe	
1	2	3	4	
§ I 1	Punkt w czasie. Upodobania.	Powtórzenie czasowników zwrotnych, zdań ze spójnikami: <i>und, oder, aber, sondern, denn. Was machen wir in den Ferien?</i>	Die Sommerferien beginnen im Juli. Das neue Schuljahr beginnt am ersten September. Er wandert sehr gern. Wir sonnen uns oft.	
	2	Punkt w czasie. Podtrzymywanie komunikacji językowej.	Czasownik <i>nachsehen</i> .	Die letzten Reisevorbereitungen treffen. Einen Augenblick, ... Ich glaube ja.
	3	Wydarzenia w czasie przeszłym.	<i>Imperfekt</i> czasowników koniugacji słabej.	Sie erzählten von ihren Ferien. Sie machten viele Spaziergänge, badeten oft, fotografierten viel und besichtigten einen Hafen.
	4	Wydarzenia w czasie przeszłym.	<i>Imperfekt</i> czasowników słabych cd. Utrwalanie zdań współrzędnie złożonych.	Was machtest du in den Ferien? (Aus Helgas Tagebuch) Erzähle, was machtest du am Sonntag! (gestern).
	5	Lekcja utrwalająca materiał leksykalno-gramatyczny na podstawie tekstu <i>In Stralsund</i> , przygotowanie do opowiadania (wypracowania) kierowanego, np.: <i>Meine letzten Sommerferien (an der Ostsee, im Gebirge...)</i> . <i>Mein Ferienerlebnis. (Wochenende)</i> Utrwalanie kategorii typu: miejsce, położenie, kierunek, wydarzenia w czasie przeszłym i upodobania.		
§ II 6	Przymus, konieczność. Miejsce, kierunek. Wydarzenia w czasie.	<i>Imperativ</i> czasowników rozdzielnie złożonych. Szyk wyrazów — czasowniki rozdzielnie złożone z czasownikami modalnymi.	Mach die Tür zu! Zieh den Mantel an! Er muß in B. umsteigen. Fährt der Zug um 7 Uhr ab?	
	7	Wydarzenia w czasie. Zwroty grzecznościowe. Prośba, sugestia, konieczność.	Czasowniki rozdzielnie złożone cd. Czasowniki nierozdzielnie złożone. (przedrostki <i>be-, emp-, ent-, er-, ge-, miß-, ver-, zer-</i>).	Bitte zwei Fahrkarten. Wann fährt der Bus nach W. ab? Grüßt bitte... von mir! Muß man in D. umsteigen?

1	2	3	4
8	Miejsce, położenie, kierunek.	Wdrażanie do samodzielnego czytania i zdobywania informacji.	Die malerische Insel Rügen,.. eine der schönsten Landschaften,.. weite Dünen, dunkle Wälder.
9	Lekcja utrwalająca kategorie: miejsce, położenie, kierunek. <i>An der Ostsee</i> przygotowująca na podstawie treści czytanek <i>In Stralsund</i> i <i>Die Insel Rügen</i> , do wypowiedzi (ustnej lub pisemnej) na tematy: — <i>Die bekanntesten Erholungsortschaften in der DDR und in Polen.</i> — <i>Welche Städte an der Ostsee/in Polen, in der DDR kennst du?</i>		
§ III 10	Wydarzenia w czasie. Miejsce.	<i>Imperfekt</i> czasowników <i>haben, sein.</i>	Wie war die Reise? Der Zug hatte Verspätung. Wo warst du gestern? Im Garten, auf einer Party
11	Miejsce, kierunek.	Przymiotniki utworzone od nazw miast. Przysłówki <i>hin</i> und <i>her.</i>	der Rostocker Hafen der Leipziger Hb. In der Bahnhofshalle.
12	Miejsce, kierunek.	Przysłówki jak wyżej cd. Nazwy osób od nazw miast i niektórych państw.	Komm rein! Leipzig/der Leipziger, die Leipzigerin.
13	Lekcja utrwalająca kategorie: wydarzenia w czasie, miejsce, kierunek (<i>wann? wo? wohin?</i>) <i>Kontrollaufgaben</i> i <i>Wir wiederholen.</i> Przygotowanie do pracy klasowej.		
14/15	Praca klasowa, omówienie błędów, poprawa pracy.		
§ IV 16	Możliwość, kompetencja. Miejsce, kierunek.	<i>Imperfekt</i> czasowników posiłkowych. Szyk wyrazów.	Ich wollte in den Park gehen. Er mußte bleiben. Sollte sie kommen?
17	Wydarzenia w czasie. Miejsce.	Przyimki <i>während, trotz. Seit wann?</i>	Während der Pause/Ferien. Trotz des schlechten Wetters./interessanten Fernsehprogramms...
18	Wydarzenia w czasie.	<i>Imperfekt</i> czasowników nieregularnych.	Ich verbrachte die Ferien in Rostock.
19	Miejsce. Cechy. Posiadanie, przynależność.	<i>Imperfekt.</i>	Eine alte sehenswürdige Stadt./moderne, herrliche gehören... nach dem zweiten Weltkrieg
§ V 20	Wydarzenia w czasie. Przymus, konieczność.	<i>Imperfekt</i> czasowników mocnych Tryb rozkazujący cd.	Am Nachmittag, jetzt, Es klingelt! Beeile dich! Rolf besorgte die Getränke
21	Miejsce. Wydarzenia w czasie.	<i>Imperfekt</i> czasowników mocnych cd.	Am Freitag, vor dem Eingang, am Gemüsestand nach einer Stunde...
22	Miejsce, kierunek. Sugestia. Propozycja, przymus.	Czasownik <i>lassen.</i>	Er ließ sich die Haare schneiden. Zum Friseur gehen
23	Miejsce, wydarzenie w czasie.	<i>Imperfekt</i> czasowników mocnych i słabych rozdzielnie i nierozdzielnie złożonych.	Wo blieb das Auto stehen? Vor dem Eingang? Sie machte die Tür auf.
24	Lekcja powtórzeniowa, integrująca materiał gramatyczno-leksykalny lekcji 16—23; przygotowująca do dłuższych wypowiedzi w czasie <i>Imperfekt</i> na tematy: <i>Einkäufe.</i> <i>Party-Vorbereitungen.</i>		
§ VI 25/29	Miejsce. Cechy przedmiotów.	Przymiotnik jako orzecznik.	In der Abteilung für: — Damenbekleidung,

1	2	3	4
25/29	Zwroty grzecznościowe (kupno-sprzedaz).	Odmiana przymiotnika po rodzajniku określonym, nieokreślonym, przeczeniu <i>kein, keine. Was für eins(einen) eine?</i> Odmiana przymiotników po zaimku dzierzawczyim i po zaimku wskazującym.	— Haushaltswaren, In der Schuhabteilung, „ Lederwarenabteilung Ein dunkles, eine warme, ein moderner Rock... (blau, breit, bequem...) Mein teurer Anzug..
§ VII 30	Miejsce. Cechy przedmiotów.	Odmiana przymiotnika jak wyżej — utrwalanie. Rzeczowniki określające ilość lub wagę w połączeniu z innymi rzeczownikami.	Bitte ein Kilo Mehl.. Ist der Mantel aus Wollstoff? Ein halbes Pfund...
31		Utrwalenie materiału leksykalno-gramatycznego lekcji 25—30 oraz wprowadzenie przysłów: <i>Wer gern (schnell) gibt, gibt doppelt. Wer gern gibt fragt nicht lange. Viele Hände machen der Arbeit schnell ein Ende. Von nichts kommt nichts.</i>	
§ X 32	Miejsce. Zwroty grzecznościowe. Cechy przedmiotów. Upodobania.	Deklinacja przymiotnika bez rodzajnika i bez zaimka.	Dunkles Brot und heißen Tee. Wir essen in einer Gaststätte zu Mittag.
33		Liczebniki mnożne i przysłówki liczebnikowe.	Ich nehme gern noch einen Teller Tomatensuppe. Als zweites Gericht bitte dreimal...
34		Materiał gramatyczny jak wyżej.	Speisekarte bitte, Wir bestellen... Herr Ober wir möchten zahlen.
35/37	Lekcja utrwalająca materiał gramatyczno-leksykalny paragrafu X (przygotowująca do pracy klasowej) w integracji z materiałem językowym poprzednich jednostek lekcyjnych: — deklinacja przymiotnika, — <i>Imperfekt</i> czasowników mocnych i słabych, rozdzielnie i nierozdzielnie złożonych, — tryb rozkazujący czasowników rozdzielnie złożonych, — przyimki: <i>trotz, während.</i> Praca klasowa, omówienie błędów, poprawa pracy.		
§ VIII 38	Miejsce. Cechy przedmiotów. Wydarzenia w czasie. Upodobania. Przynależność.	<i>Perfekt</i> czasowników słabych (rozdzielnie i nierozdzielnie złożonych) ze słowem posiłkowym <i>haben.</i> Szyk wyrazów.	Sie ist im Kaufhaus, sie macht Einkäufe. Nein, sie hat doch schon Einkäufe gemacht. Hast du Tee gekocht?
39	Jak wyżej.	Przymiotniki utworzone od nazw krajów i części świata.	Hat sie ein Hemd für Peter gekauft? Ich interessiere mich für.. Das Nachmittagsprogramm fängt um 16.00 mit dem italienischen Fernsehfilm an.
40	Jak wyżej.	Jak wyżej.	Wann (um wieviel Uhr) ist die Wettervorhersage für Polen? Wie ist das Wetter im Winter..?
41	Lekcja utrwalająca materiał językowy lekcji 38—40.		
§ IX § XI	Wydarzenia w czasie. Miejsce.	<i>Perfekt</i> czasowników mocnych rozdzielnie	Vorher habe ich eingekauft.

1	2	3	4
42		i nierozdzielnie złożonych (ze słowem posiłkowym <i>haben</i>).	Wir haben ferngesehen. Er hat gesprochen.
43	Wydarzenia w czasie. Miejsce.	<i>Perfekt</i> czasowników mocnych i nieregularnych (ze słowem posiłkowym <i>sein</i>).	Wo bist du gewesen?
44	Jak wyżej.	Przysłówki <i>woher? wo? wohin?</i>	Woher kommen Sie? Wir sind nach oben gegangen.
45	Jak wyżej.	Utrwalenie czasu <i>Perfekt</i> z <i>sein, haben</i>hat verloren.ist gekommen.
§ XIII		Nauka piosenki-kołody.	Sind die Lichter angezündet O Tannenbaum, In der Weihnachtszeit... Ein frohes Weihnachtsfest Ich wünsche Dir... Auf dem Weihnachtsmarkt Ich habe die Absicht einen... zu kaufen. Ich habe Lust...
46	Wydarzenia w czasie.		
47	Upodobania. Zwroty grzecznościowe (życzenia świąteczno-noworoczne).		
48	Miejsce.	Bezokolicznik z <i>zu</i> i bez <i>zu</i> .	
49		Utrwalenie materiału leksykalnego (rozszerzenie) lekcji 46–48 dotyczących tradycji świąteczno-noworocznej.	
§ XII		Stopniowanie przymiotników i przysłówków. Funkcja przymiotnika jako orzecznik i przydawka.	Ich finde dieses Haus sehr modern, aber das andere ist noch moderner. Das ist das höchste Haus Europas.
50	Cechy przedmiotów.		
51	Cechy przedmiotów. Upodobania.	Nieregularne stopniowanie przymiotników i przysłówków.	Ich höre lieber Beat.
52	Cechy przedmiotów. Upodobania.	Stopniowanie przymiotnika. <i>Wie, als</i> jako wyrazy wiążące.	So schön wie... Besser als...
53	Wydarzenia w czasie. Cechy przedmiotów. Upodobania.	Przysłowie <i>Wem nicht zu raten ist, ist auch nicht zu helfen</i> . Lekcja przygotowująca do testu gramatycznego: – czas przeszły <i>Perfekt</i> , – stopniowanie przymiotników, – bezokolicznik z <i>zu</i> i bez <i>zu</i> .	
54/55	Test gramatyczny, omówienie błędów, poprawa pracy.		
56	Wydarzenia w czasie. Miejsce, położenie, kierunek.	Stopniowanie przymiotników cd. (utrwalenie).	Im Frühjahr, im Herbst kommen nach Leipzig...
57	Przynależność.		Die Leipziger Messe, Zu den Sehenswürdigkeiten der Stadt gehören... (Der Uni-Riese)
Semestr II			
58	Wydarzenia w czasie.	Utrwalenie czasu <i>Imperfekt</i> i <i>Perfekt</i> .	Wo warst du in den Ferien? Was hast du dort gemacht? Wie war das Wetter? Wie war das Fernsehprogramm?

1	2	3	4
§ XIV 59	Wydarzenia w czasie. Częstotliwość.	Zdanie podrzędnie złożone (<i>daß, ob</i>).	Jeden Tag, seit zwei Jahren, in Zukunft möchte er... jedes Jahr, letzstens.
60	Wydarzenia w czasie. Przynależność.	Zdania z <i>daß, ob</i> cd.	Neulich erzählte er uns, daß... Peter Mitglied der „Jungen Mathematiker“ ist. (Meister von morgen)
61	Jak wyżej.	Czasownik <i>wissen</i> . Liczebniki nieokreślone i ich odmiana.	Ich weiß leider nicht, ob.. noch Plätze frei sind. -einige, mehrere Bücher...
62	Jak wyżej.	Rzeczowniki z przyrostkami <i>-ung, -al</i> .	— ausstellen- die Ausstellung.
63	Jak wyżej.		..im Kurs für Anfänger. montags und donnerstags von 17 bis 18.30 Uhr.
64	Jak wyżej.	Transfer materialu językowego paragrafu XIV — nawiązanie do sytuacji życia codziennego/szkolnego uczniów.	
§ XV § XVI 65	Wydarzenia w czasie. Upodobania. Zwroty grzecznościowe.	Powtórzenie stopniowania przymiotników i przysłówków.	Die Plätze im ersten Rang sind besser. Könnte ich mit Karin sprechen? Darf ich mit?
66	Jak wyżej.	Zdanie podrzędne z czasownikiem rozdzielnie złożonym.	Er kommt bald zurück.
67	Jak wyżej. Cechy przedmiotów i osób	Powtórzenie porównań <i>wie, als</i> .	..steht dir genau ...so gut... wie...
68	Wydarzenia w czasie. Miejsce, kierunek.	Jak wyżej.	Vor Beginn der Aufführung.. Im Theater, nach dem dritten Klingelzeichen.
69	Jak wyżej.	Jak wyżej.	Mein letzter Theaterbesuch.
§ XVII § XVIII 70	Zakaz, przymus, konieczność. Miejsce, położenie, kierunek.	Zdanie okolicznikowe przyczyny: <i>weil, da</i> .	Warum bleibst du zu Hause? Weil ich sehr müde bin. Da er zum Arzt gehen muß.
71	Jak wyżej.	Jak wyżej.	Du mußt zum Arzt! Warum hast du mir nicht gesagt, daß du krank bist?
72	Jak wyżej.	Szyk zdań po spójnikach <i>sonst, dann, denn, deshalb</i> .	Ich habe Kopfschmerzen, deshalb nehme ich eine Tablette.
73	Konieczność, przymus. Kompetencja. Kierunek, miejsce.	Czasowniki zwrotne (powtórzenie oraz w czasie <i>Imperfekt</i> i <i>Perfekt</i>) w zdaniu podrzędnym.	Er fühlte sich nicht wohl. Er hat sich nicht wohl gefühlt. Er sagt, daß er sich nicht wohl fühlt.
74	Jak wyżej. Wydarzenia w czasie, częstotliwość.	Przymiotniki z przedrostkiem <i>un-</i> . Rzeczowniki utworzone od przymiotników.	Wie oft? /dreimal am Tage das erstmal am Morgen, viermal täglich, ...nachts, wohl — unwohl neu-der(die) das Neue, etwas Neues.

1	2	3	4
75/77	Transfer materiału językowego paragrafu 17 i 18 (choroba, dolegliwości, wizyta u lekarza i w aptece) — nawiązanie do własnych odczuć i przeżyć. Przygotowanie do pracy pisemnej. Praca klasowa, omówienie błędów, poprawa.		
§ XIX	Miejsce, kierunek. Wydarzenia w czasie. Przynależność.	Zdanie przydawkowe (<i>der, die, das, welcher, welche, welches</i>).	Am Ufer der Elbe liegt.. Nicht weit von.. Von hier kann man nach Meißen fahren. (bis an die Grenze). Das ist der Dampfer, der nach Pillnitz fährt.
78			
79	Jak wyżej.	Jak wyżej. Rzeczownik z przyrost- kiem <i>-um, -ium</i> . Szyk w zdaniu przydaw- kowym w czasie <i>Perfekt</i> .	D. gehörte immer zu den schönsten Städten Euro- pas. Das ist das Museum, das du gesucht hast.
80	Prośba, sugestia.		Bitten der Kinder (wiersz).
81	Wydarzenia w czasie. Miejsce. Kierunek.	Zdania przydawkowe cd.	Wann erlebte Dresden einen Bombenangriff? In welchem Jh. entstand..?
82	Jak wyżej.	Jak wyżej.	Was befindet sich in Zwinger? Wann begann der Wiederaufbau von Warschau/Dresden/ Berlin.
§ XX	Możliwość. Przymus. Konieczność.	Przyimek <i>wegen</i> . Rzeczowniki rodzaju żeń- skiego z przyrostkami <i>-heit, -keit</i> .	Wegen des starken Re- gens mußte er zu Hause bleiben. Warum (weswegen)?
83			
84	Jak wyżej. Zwroty grzecznościowe (na poczcie).		Ich möchte zwei Brief- marken zu 20 Pfennig. Ein Telegrammformular bitte.
85	Zwroty grzecznościowe. (list, życzenia).		Sehr geehrter Herr Doktor! Meine liebe Helga! Es grüßt Euch herzlichst..
86	(Szyldy i napisy na pocz- cie).		Münzfernsprecher! Postgebühren.
87	Jak wyżej.		Pisanie listu/telegramu itp.
§ XXI	Wydarzenia w czasie (częstotliwość).	Zdania okolicznikowe czasu ze spójnikami <i>als, wenn</i>	Als ich in Berlin war,.. Wenn ich krank bin,..
88			
89	Jak wyżej. Miejsce. Przynależność.	Jak wyżej.	..an der Spree im Herzen der DDR. Am Alexan- derplatz ..zu den höchsten Bau- werken Europas gehört.
90	Miejsce. Cechy przed- miotów. Przynależność.		An der Universität.. ..die wichtigsten Sehens- würdigkeiten der Stadt.. Auf den ersten Blick.. zuerst, am nächsten Tag nach dem Frühstück...
91	Wydarzenia w czasie. Kierunek. Miejsce.		das (im) Pergamonmu- seum, nach Ägypten, Babylon, in die Türkei.
92	Transfer materiału językowego ostatnich lekcji <i>Berlin — die Hauptstadt der DDR, Warschau — die Hauptstadt Polens</i> .		

1	2	3	4
93	Powtórzenie zdań: — przydawkowych, — okolicznikowych czasu (<i>als, wenn</i>), — okolicznikowych przyczyny (<i>weil, da</i>), — dopełnieniowych (<i>daß, ob, wann, warum</i>), — po spójnikach (<i>sonst, deshalb, dann, denn</i>). Powtórzenie rzeczowników utworzonych od przymiotników.		
94/95	Praca klasowa, omówienie błędów, poprawa pracy.		
§ XXII 96	Miejsce, kierunek. Możliwość, sugestia, propozycja. Podtrzymywanie komunikacji językowej.	Formy podstawowe czasowników cd.	Wie man nach dem Weg fragt? ..zum Bahnhof, zu Fuß gehen, Von dort aus..., bis dahin.. Keine Ursache!
97	Pozwolenie, zakaz, przymus, konieczność.	Jak wyżej.	Verkehrszeichen, die Verkehrsregeln.
98	Prośba, sugestia. Zwroty grzecznościowe.	Formy podstawowe czasowników cd. Przymiotniki i przysłówki zakończone na <i>-ig, -lich</i> .	Ich möchte tanken. Lassen Sie bitte den Wagen hier. die Vorsicht-vorsichtig
99	Utrwalenie materiału leksykalnego związanego z ruchem ulicznym i komunikacją miejską.		
100	Utrwalenie form podstawowych czasowników poprzez ćwiczenia, gry i zabawy.		
§ XXIII 101	Miejsce, kierunek. Przynależność.	Nazwy mieszkańców państw i części świata, kontynentów.	Er kommt aus England. Er wohnt in London. London ist die Hauptstadt Englands. Die Bewohner Englands sprechen englisch.
102	Jak wyżej.	Jak wyżej. Miary.	Im Sportstadion/Sportarten Im Hochsprung siegte eine Rumänin.
103	Jak wyżej.	Jak wyżej. Rzeczowniki z przyrostkami <i>-er, -ler, -in, -ung, -e, -schaft, -ei</i> .	laufen — der Läufer — die Läuferin — das Laufen — der Lauf.
104	Jak wyżej. Upodobania. Możliwość.	Jak wyżej.	Sich für.. interessieren. Sich über.. freuen. Welchen Sport treibst du am liebsten? Wer erreicht das beste Ergebnis? (im Weitsprung)...
§ XXIV 105	Wydarzenia w czasie. Cechy przedmiotów i osób	Imiesłów czynny i bierny.	Sie gingen singend laut. Diese lachende Frau... Diese zerstörte Stadt...
106	Jak wyżej.	Jak wyżej. Rzeczowniki utworzone od imiesłowów.	Unterwegs ist viel zu sehen... Nimmt eure Schule am Festzug teil? Habt ihr ein Transparent vorbereitet?
107	Jak wyżej.	Jak wyżej. Gry i zabawy, wiersze związane tematycznie z majem, wiosną i 1-maja.	
§ XXV 108	Wydarzenia w czasie.	Czas <i>Plusquamperfekt</i> .	Als die Touristen in Wien angekommen waren, gingen...
109/110	Wydarzenia w czasie. Cechy przedmiotów. Miejsce.	Jak wyżej.	Wien, die reizende Stadt an der Donau... ..die Stadt der guten Musik.

1	2	3	4
§ XXVI	Wydarzenia w czasie. Miejsce, kierunek.	Zdanie warunkowe rzeczywiste <i>wenn, fals.</i>	In welchem Fall? Unter welcher Bedingung? Falls es nicht regnet, bleiben wir bis...
111			
112	Jak wyżej.	Jak wyżej.	Wenn Sie Lust haben, können wir die Farm besichtigen.
Kolejne lekcje należałoby przeznaczyć na usystematyzowanie: — odmiany mocnej, słabej i mieszanej rzeczowników, — odmiany i stopniowania przymiotników, przysłówków, — trzech form podstawowych czasowników, — tworzenie czasów przeszłych, — zdań (szyk wyrazów) podrzędnie złożonych.			

(czerwiec 1986)

C Z Y T E L N I C Y P I S Z A

TADEUSZ GRABOWSKI
ODN Katowice

NAUCZANIE JĘZYKA ANGIELSKIEGO W KURSIE 6-LETNIM UWAGI OGÓLNE

Wychodząc naprzeciw społecznym potrzebom i aspiracjom oraz chcąc umożliwić dzieciom rodziców mniej zamożnych, których nie stać na opłacanie z roku na rok drożących kursów języków obcych (organizowanych notabene głównie przy szkołach podstawowych przez różne instytucje) począwszy od roku szkolnego 1982/1983 rozpoczęto wdrażanie w klasach VII i VIII szkoły podstawowej programu nauczania jednego z języków zachodnioeuropejskich jako przedmiotu nadobowiązkowego w wymiarze 2 godz. tygodniowo. Nauczanie oparto na nowym, tymczasowym programie, opracowanym przez Instytut Programów Szkolnych, a zatwierdzonym przez ministra oświaty i wychowania 17 czerwca 1982 roku.

Formalnym usankcjonowaniem powyższego faktu, tj. możliwości wprowadzenia do programu szkoły podstawowej nauki jednego z języków zachodnioeuropejskich (w wymiarze 2 godzin tygodniowo), jako przedmiotu obowiązkowego, było *Zarządzenie Ministra Oświaty i Wychowania* z 16 lutego 1984 roku. (Dz. Urz. Nr 3 z 17 kwietnia 1984 roku). Na bazie tego *Programu* oraz zgodnie z cytowanym zarządzeniem rozpoczęto, jeszcze na niewielką skalę, nauczanie, między innymi, języka angielskiego w klasach VII, VIII, które ma się zakończyć w maturalnej klasie szkoły średniej.

Na podstawie programu nauki języka angielskiego dla szkoły podstawowej opracowany został przez A. Zawadzką i E. Moszczak odpowiedni podręcznik pt. *English Is Fun* (Cz. 1 dla kl. VII i cz. 2 dla kl. VIII). Problem jednak polega między innymi na tym, że zarówno autorzy *Programu*, jak i podręcznika za minimum tygodniowego wymiaru godzin uznali: dla klasy VII — 4 godz. i dla klasy VIII — 3 godz. Rozbieżności między planami a rzeczywistością muszą wpływać niekorzystnie na wyniki nauczania oraz na prawidłową realizację pierwotnych założeń programowych, sformułowanych przez jego autorów, a nawet wręcz uniemożliwiają ich pełną realizację. Nauczyciele więc, mając do dyspozycji tylko 2, a nie 4 godziny tygodniowo, zmuszeni zostali do rezygnacji z treści programowych, przewidzianych dla klasy VIII, realizując jedynie w klasach VII i VIII materiał zaplanowany pierwotnie tylko dla klasy VII (cz. 1 podręcznika *English Is Fun*).

Wynika z tego, że podręcznik *English Is Fun* (część II) nie będzie w ogóle w szkołach podstawowych wykorzystany. Gdzie znajdzie więc zastosowanie podręcznik J. Smólskiej *Active English* przeznaczony dla klasy I LO programu sześcioletniego?

Idea wprowadzenia 6-letniego cyklu nauczania języka zachodnioeuropejskiego, poczynając od klasy VII szkoły podstawowej, a kończąc na klasie maturalnej szkoły średniej, wydaje się ze wszech miar słuszną i w pełni uzasadnioną. Ma ona swoich zwolenników, ale i niemało oponentów. Trudno odmówić słuszności zajmowanego przez tych ostatnich stanowiska, tym bardziej że ich obawy, niestety, potwierdza życie i doświadczenia pierwszych minionych lat wdrażania tego cyklu do programu szkoły podstawowej. Uważa się, że postulat upowszechnienia nauczania języka zachodnioeuropejskiego w klasach VII, VIII wydaje się w obecnej sytuacji nierealny, a nawet wręcz niemożliwy do spełnienia w najbliższych latach, a być może i do końca tego stulecia. Podzielam ten sceptycyzm, opierając się na znajomości realiów naszego terenu — województwa katowickiego. Główną przeszkodą, stojącą na drodze urealnienia tej idei są trudności kadrowe. Jak wiemy, cytowane *Zarządzenie* z 16 lutego 1984 roku (Dz. Urz. Nr 3, 17 kwietnia 1984 roku) wyraźnie precyzuje, że decyzję o wprowadzeniu obowiązkowego nauczania języka zachodnioeuropejskiego w kl. VII i VIII wydaje organ nadzorujący szkołę na wniosek dyrektora szkoły pod warunkiem możliwości zatrudnienia na stałe nauczyciela — neofilologa, a więc osoby o pełnych kwalifikacjach merytorycznych i metodycznych.

Niestety, ze względu na powszechnie znane niedobory kwalifikowanej kadry i trudności z obsadzeniem etatów nawet w szkołach średnich wymogi te nie są w pełni przestrzegane.

Na podstawie hospitowanych lekcji w kilku szkołach podstawowych naszego województwa, rozmów pohospitacyjnych oraz analizy dokumentów stwierdza się, że:

— w nielicznych wprawdzie przypadkach zatrudniono w charakterze nauczycieli języka angielskiego absolwentów liceów ogólnokształcących,

— nie wszyscy zatrudnieni, którym powierzono nauczanie tego przedmiotu, otrzymali obowiązujący program dla klas VII—VIII, dlatego też roczne plany (rozkłady materiału) opracowane zostały przez uczących na podstawie podręcznika, jeśli go udało im się zdobyć,

— nauczyciele stosują różne podręczniki do nauki języka angielskiego, począwszy od przewidzianego programem — *English Is Fun* (A. Zawadzka, E. Moszczak), poprzez — *First Things First* (L. G. Alexander), *My English Book* (J. Mickunas) i inne. Przyczyną tak dużej rozbieżności używanych podręczników są ciągłe trudności w zdobyciu podręcznika *English Is Fun* (część I). Ponadto w niektórych przypadkach zaistniały duże trudności organizacyjne przy wprowadzaniu języka angielskiego w dwu ostatnich klasach (VII, VIII) na zasadzie dobrowolności, co pociągnęło za sobą konieczność two-

zenia grup językowych, składających się z kandydatów z kilku klas, co w konsekwencji zmusiło dyrekcję szkół do wprowadzenia zajęć językowych w tygodniowym podziale godzin na ostatnich lekcjach (7, 8 a nawet 9 godzina lekcyjna). Efektem takiego rozwiązania organizacyjnego jest zazwyczaj duża absencja uczniów, co oczywiście wpływa niekorzystnie na wyniki nauczania, nie mówiąc już o przemęczeniu uczniów (higiena pracy umysłowej) i o tym, że jest to najmniej odpowiednia pora na naukę języka obcego.

Z powyższych uwag wynikają dalsze konsekwencje, na które powołują się przeciwnicy 6-letniego cyklu kształcenia. Chodzi mianowicie o zamieszanie i różnego rodzaju kłopoty organizacyjne, spowodowane zróżnicowaniem poziomu uczniów, którzy przystępują do pracy w klasie I LO. Są tam mianowicie uczniowie, którzy nigdy i nigdzie nie uczyli się języka zachodnioeuropejskiego tzw. „poziom zerowy”, uczniowie po dwuletniej nauce szkolnej oraz ci, którzy uczyli się na różnego rodzaju kursach lub prywatnie. Przeważają jednak ci, których należy uczyć od poziomu zerowego (wśród nich duża grupa tych, którzy choć uczyli się w szkole podstawowej wiele się nie nauczyli) nie ma więc możliwości tworzenia w klasie dwóch grup — zerowej i zaawansowanej. Żaden bowiem nauczyciel przedmiotów, które mogą być dzielone z językiem zachodnioeuropejskim (rosyjski, chemia, fizyka, wf) nie zgodzi się na jedną grupę dwudziestoparosobową i drugą — kilkusobową.

Na koniec spróbujmy, uwzględniając wszystkie argumenty za i przeciw, wyciągnąć pewne wnioski:

1. Powszechne, obowiązkowe nauczanie języka zachodnioeuropejskiego w szkole podstawowej w obecnej sytuacji jest nierealne.

2. Nie bacząc na omówione wyżej trudności, decyzję o stopniowym wprowadzaniu do programu szkoły podstawowej obowiązkowej nauki języka zachodnioeuropejskiego uznaje się za w pełni uzasadnioną, gdyż w perspektywie oznacza to jedyną drogę gwarantującą całej młodzieży pobieranie nieodpłatnie, choć w tak minimalnym zakresie, nauki wybranego języka zachodnioeuropejskiego.

5. Jest to równocześnie w pewnym stopniu spełnienie postulatu nowoczesności szkoły oraz wyjście naprzeciw szerokiemu zapotrzebowaniu społeczeństwa.

6. Absolwenci szkoły podstawowej po dwuletniej nauce języka zachodnioeuropejskiego powinni kontynuować jego naukę w szkole średniej, według programu kursu 6-letniego. Byłoby to rozwiązanie optymalne. Nauka mogłaby być również kontynuowana w klasach z rozszerzonym programem nauczania języka obcego.

7. Natomiast w klasach pierwszych LO, o profilu podstawowym, w przypadku stwierdzenia większej liczby uczniów, którzy już mieli kontakt z wybranym językiem w szkole podstawowej, trudności, przynajmniej w pewnym zakresie, dałoby się rozwiązać na płaszczyźnie organizacyjnej w grupach według stopnia zaawansowania w ramach tej samej klasy lub w obrębie równorzędnych klas o różnych profilach kształcenia. Jeśli takie rozwiązania są niemożliwe, nauczyciel może jedynie zastosować metodę indywidualizacji nauczania i wymagań.

8. Następny wniosek, również bardzo ważny, dotyczy kwestii dystrybucji podręczników przewidzianych przez program, szczególnie dla szkół podstawowych. Chodzi o to, by podręczniki, w tym przypadku *English Is Fun*, nie trafiły do wolnej sprzedaży, wykupywane zazwyczaj przez organizatorów różnych kursów, lecz do właściwych adresatów, tzn. do uczniów klas VII i VIII szkoły podstawowej.

9. Programy nauczania języków obcych powinny być drukowane w odpowiedniej liczbie egzemplarzy, by nie trzeba było ich przepisywać odręcznie.

(kwiecień 1986)

WAKACYJNE KURSY PRZEDMIOTOWO-METODYCZNE DLA NAUCZYCIELI JĘZYKA ŁACIŃSKIEGO

Poczynając od roku szkolnego 1984/1985 Instytut Kształcenia Nauczycieli organizuje corocznie kursy przedmiotowo-metodyczne dla nauczycieli języka łacińskiego. W roku 1985 w Krakowie odbył się już taki kurs dla nauczycieli ze stopniem magistra filologii klasycznej (patrz sprawozdanie: „Języki Obce w Szkole” 1/1986, s. 91).

Kolejny kurs został zorganizowany w Kaliszu w roku 1986 w dniach od 4 do 8 lutego. Obejmował 37 godzin zajęć, w tym 20 godzin wykładów i 17 godzin ćwiczeń z dydaktyki. W kursie tym uczestniczyło tylko osiem osób na zaproszonych dwadzieścia. Należy wyrazić żal, że tak mała grupa nauczycieli przybyła na ten kurs — mimo zaproszeń wysłanych uprzednio pod adresem szkoły i pod adresem domowym. Uczestnikami kursu byli nauczyciele uczący języka łacińskiego w liceach medycznych, ze stopniem magistra filologii klasycznej lub bez tego stopnia. Wykłady i ćwiczenia prowadzili pracownicy naukowcy: prof. dr hab. Alicja Szastyńska-Siemion (Instytut Filologii Klasycznej we Wrocławiu), doc. dr hab. Marian Szarmach (Katedra Filologii Klasycznej Uniwersytetu M. Kopernika w Toruniu), dr Marian Wesoly (Uniwersytet A. Mickiewicza w Poznaniu), dr Wanda Popiak (Instytut Kształcenia Nauczycieli w Warszawie) oraz mgr Stanisław Wilczyński (Studium Języków Obcych Uniwersytetu Wrocławskiego).

Tematyka wykładów obejmowała wybrane zagadnienia z medycyny w starożytności, na przykład *Asklepios w świetle mitologii*, *O chorobach ciała i duszy u pisarzy greckich*, *Magia i logos w medycynie uczonych Greków*. Zajęcia z dydaktyki uwzględniały przede wszystkim specyfikę nauczania języka łacińskiego w liceum medycznym. Konfrontacja pracy własnej i dyskusje wokół zagadnień, związanych z charakterem pracy

w liceum medycznym były przedmiotem rozmów na ćwiczeniach i w czasie wolnym od zajęć. Kurs — jak stwierdzili uczestnicy — chociaż tak krótki, spełnił swoje zadanie, umożliwił bowiem uzupełnienie i pogłębienie wiedzy, zarówno z tzw. realiów, jak i dydaktyki.

Następny kurs przedmiotowo-metodyczny odbył się również w Kaliszu, w czasie wakacji w dniach 1--6 lipca 1986 roku. Był to kurs dla nauczycieli uczących języka łacińskiego w liceum ogólnokształcącym, którzy nie mają ukończonych studiów filologii klasycznej.

Zajęcia prowadzili pracownicy naukowcy z Instytutu Filologii Klasycznej Uniwersytetu Wrocławskiego: doc. dr Herbert Myśliwiec, dr Władysława Jamroz, mgr Stanisław Wilczyński oraz dr Wanda Popiak z Instytutu Kształcenia Nauczycieli w Warszawie, która była jednocześnie kierowniczką kursu.

Na zajęciach w liczbie 40 godzin (8 godzin dziennie), mających charakter ćwiczeń praktycznych, tłumaczono i analizowano oryginalne teksty Cezara i Neposa, omawiano konkretne sposoby realizacji lekcji z gramatyki łacińskiej oraz dzielono się uwagami metodycznymi.

Kurs, jak stwierdzali jego uczestnicy, był dobrze zorganizowany i na pewno przyniesie spodziewane korzyści. Druga jego sesja — dwutygodniowa — dla tej samej grupy nauczycieli odbędzie się w lipcu 1987 roku w Tarnowie. Zakończy ją zaliczenie oraz rozdanie świadectw o ukończonym kursie, a to będzie podstawą o ubieganie się o odpowiednie stopnie specjalizacji zawodowej, do czego Koleżanki i Kolegów gorąco zachęcam.

WANDA POPIAK
IKN Warszawa
(październik 1986)

KONFERENCJA METODYCZNA NAUCZYCIELI JĘZYKA ŁACIŃSKIEGO

Nauczyciele języka łacińskiego z województwa kieleckiego szczególnie upodobałi sobie robotnicze miasto Starachowice. Zebrałi się znowu na kolejnej konferencji metodycznej 1 marca 1986 roku w II Liceum Ogólnokształcącym im. S. Staszica, w którym już po raz trzeci zorganizowano takie spotkanie. Obowiązki organizatora i gospodarza pełnił niżej podpisany, a konferencji

przewodniczyła mgr Barbara Sieczko, nauczyciel-metodyk języków obcych z Oddziału Doskonalenia Nauczycieli w Kielcach.

Na wstępie uczniowie klasy IVa (profil humanistyczny) przedstawili montaż słowno-muzyczny, na który złożyły się fragmenty poezji łacińskiej zarówno w oryginale (po łacinie), jak i w przekładzie polskim

(na zdjęciu na II stronie okładki niniejszego numeru). Były to utwory Owidiusza, Wergiliusza i Horacego, które są w programie klasy IV. Występ, jak się wydawało, ogromnie się spodobał. Słuchacze odebrali go życzliwie i serdecznie. Podkreślono trafny wybór tekstów i ich ponadczasowość, aktualność. Szczególnie ciepło była przyjęta interpretacja przez jednego z uczniów starożytnego przekładu Brunona Kicińskiego *Cztery wieki ludzkości*, którego fragment pozwolił sobie zacytować: „Wiosna była wieczysta. Zefiry łagodne rozwijały tchem ciepłym kwiaty samorodne. Zboża na nie oranej rozdziły się ziemi i łan ugorony kłosa połyskał ciężkimi. Już i mleko, już nektar hojnie płynie rzeką i z zielonej jedliny złote miody cieką.” Końcowy fragment tego tekstu jest bardzo ekspresywny, ukazuje groźbę wojny i nieszczęścia, które wojna za sobą niesie. Występ zakończył się recytacją w metrum asklepiadejskim mniejszym pieśni Horacego III, 30 *Exegi Monumentum...*

Po sukcesach prezentacji poezji Homera, którą przedstawiono na podobnej konferencji 10 listopada 1984 roku w tym samym liceum, ta sama grupa młodzieży dostarczyła, jak oświadczyli uczestnicy konferencji, „niezapomnianych wrażeń i przeżyć estetycznych”¹⁾.

W części praktycznej konferencji autor niniejszego sprawozdania rozpoczął dyskusję na temat: *Użycie niektórych konstrukcji łacińskich*, dając każdemu nauczycielowi odbitkę z przykładami zdań na poszczególne konstrukcje, w których zna-

¹⁾ Dnia 10 marca 1986 roku zostaliśmy zaproszeni do Klubu Nauczyciela w Kielcach i tam przedstawiliśmy nasz montaż poezji łacińskiej nauczycielom-metodykom, pracownikom Oddziału Doskonalenia Nauczycieli. Występ naszej młodzieży przyjęty został bardzo mile — odnieśliśmy kolejny sukces.

lazły się: *a.c.i.*, *n.c.i.*, *abl. absolutus*, *coniugatio periphrastica activa* i *passiva*. Wywiązała się robocza dyskusja. Dzielono się trudnościami, jakie napotykają nauczyciele przy omawianiu tych konstrukcji z uczniami. Wyrażono postulat, aby ta forma omawiania poszczególnych działań gramatyki łacińskiej była kontynuowana. Ma to szczególne znaczenie — podkreślano w dyskusji — dla nauczycieli niefilologów klasycznych uczących łaciny.

W następnym punkcie dyskutowano nad metodami przygotowania uczniów do olimpiad języka łacińskiego (narzekano na brak podręczników dla klasy III). Postulowano konieczność opracowania wyboru tekstów o treści medycznej i biologicznej dla liceum o profilu biologiczno-chemicznym. Z zadowoleniem przyjęto nowy program języka łacińskiego dla tego typu liceum.

Na zakończenie konferencji goście obejrzeli wystawę książek i pomocy naukowych w pracowni języka łacińskiego. Szczególne zainteresowanie wzbudziły pozycje ze słynnej *Bibliotheca Teubneriana* pt. *Anthologia Latina* (nowa edycja), Quintilianus — *Declamationes*, Gellius — *Noctes Atticae* oraz z opracowań i przekładów w języku polskim *Liryka starożytnej Grecji* w opracowaniu Jerzego Danielewicza.

Na zakończenie konferencji wysłuchano sprawozdania z obrad LXXXI Walnego Zgromadzenia Polskiego Towarzystwa Filologicznego, które odbyło się w Opolu w dniach 21—23 września 1985 roku — w czterdziestą rocznicę powrotu do Polski ziem zachodnich i północnych oraz w 35 lecie Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Opolu.

Konferencja, zdaniem uczestników, dała nowych impulsów, dostarczyła praktycznych wskazówek do pracy dydaktycznej i wychowawczej.

WŁADYSŁAW POKRYWKA
II LO w Starachowicach
(marzec 1986)

IX OLIMPIADA JĘZYKA FRANCUSKIEGO XVI OGÓLNOPOLSKI KONKURS JĘZYKA FRANCUSKIEGO

IX Olimpiada Języka Francuskiego odbyła się zgodnie z zasadami przyjętymi w latach ubiegłych. Zmieniony został jedynie terminarz zawodów poszczególnych stopni (I etap został przeprowadzony o ponad miesiąc wcześniej). Z niewielkimi przesunięciami terminarz ten będzie obowiązywał również w roku przyszłym.

Do zawodów I stopnia IX Olimpiady, które odbyły się już 22 listopada 1985 roku, przystąpiło 1720 uczniów z 221 szkół średnich, w tym z 4 szkół zawodowych. W porównaniu z rokiem poprzednim liczba zawodników przystępujących do I etapu nieznacznie się zmniejszyła (o ok. 100 osób). Jak zwykle największą liczbę zgłoszeń od-

notowano w okręgach warszawskim, katowickim i krakowskim I. Najmniejszą — w krakowskim II, łódzkim i lubelskim.

Test do zawodów I stopnia składał się z 9 ćwiczeń, sprawdzających rozumienie tekstu pisanego, znajomość podstawowych struktur gramatycznych i konstrukcji językowych oraz ćwiczenia polegającego na samodzielnym zredagowaniu 10-zdanowego dialogu.

Po weryfikacji nadesłanych przez nauczycieli prac, komitety okręgowe olimpiady zakwalifikowały do II etapu 629 uczniów. Zawody II stopnia rozpoczęły się 16 stycznia 1986 roku. Test do tego etapu zawierał 10 ćwiczeń, w tym tylko 3 ćwiczenia czysto

gramatyczne. Pozostałe to ćwiczenia leksykalne, 2 z zakresu tzw. *expression libre* oraz tradycyjne już w tym etapie ćwiczenie polegające na streszczeniu odczytanego dwukrotnie tekstu. Do egzaminów ustnych, które odbyły się w dniach 18–20 stycznia 1986 roku, zakwalifikowano 120 uczniów, zaś do zawodów finałowych komitety okręgowe zakwalifikowały wstępnie 60 zawodników. Ostatecznie do zawodów centralnych Komisja Kwalifikacyjna Komitetu Głównego dopuściła 44 uczestników olimpiady.

Zawody III stopnia odbyły się w Warszawie w dniach: 4 marca 1986 roku — test pisemny; 6–8 marca — egzaminy ustne.

Test do III etapu obejmował 8 ćwiczeń. Były to głównie ćwiczenia leksykalne i kreatywne. Ćwiczenie sprawdzające rozumienie tekstu ze słuchu polegało tym razem na podaniu odpowiedzi do pytań dotyczących odczytanego tekstu.

Spośród 43 uczestników, którzy przystąpili do zawodów centralnych, 4 zostało wyeliminowanych na skutek uzyskania ocen niedostatecznych na egzaminach ustnych. Ostatecznie etap ten ukończyło 39 zawodników. 10 najlepszym Komitet Główny przyznał tytuły laureatów, pozostałym 29 — tytuły finalistów.

Tytuły laureatów IX Olimpiady Języka Francuskiego uzyskali następujący uczniowie:

1. **Małgorzata Mitosek** (XVII LO w Warszawie) uczennica Elżbiety Raciborskiej,
2. **Jolanta Wilomska** (XV LO w Warszawie) uczennica Jana Markiewicza,
3. **Piotr Konieczny** (XV LO w Warszawie) uczeń Wojciechy Nowojewskiej,
4. **Jędrzej Bielecki** (XI LO w Warszawie) uczeń Zbigniewa Adamczyka,
5. **Katarzyna Nowacka** (XV LO w Warszawie) uczennica Jana Markiewicza,
6. **Włodzimierz Dzwonczyk** (LO w Lubinie) uczeń Jadwigi Wołczyńskiej,
7. **Joanna Gorecka** (I LO w Katowicach) uczennica Edwarda Kaczmarzkiego,
8. **Sylwia Domagała** (LO w Olkuszu) uczennica Ewy Łuczak,
9. **Joanna Popczyk** (I LO w Katowicach) uczennica Edwarda Kaczmarzkiego,
10. **Katarzyna Żychowicz** (IV LO w Sosnowcu) uczennica Małgorzaty Sowy.

W dniu 24 czerwca 1986 roku, w salach Senatu Uniwersytetu Warszawskiego odbyło się uroczyste rozdanie dyplomów i nagród. W uroczystości tej wzięli udział rektor Uniwersytetu Warszawskiego oraz ambasador Francji, którzy wręczyli laureatom i finalistom tegorocznej olimpiady nagrody książkowe ufundowane przez Komitet Główny i Ambasadę Francji. Nauczycielom najlepszych zawodników przesłano listy gratulacyjne i nagrody pieniężne.

Jak co roku, dodatkową nagrodę dla finalistów olimpiady i wyróżnionych uczestników II etapu stanowił 2-tygodniowy wyjazd na kolonie letnie do Francji, do którego zakwalifikowano 30 uczniów. W roku 1986

kolonie te zostały zorganizowane w miejscowości Onnion (Haute-Savoie) w okresie od 31 lipca do 15 sierpnia. Program pobytu obejmował również 5-dniowe zwiedzanie Paryża

XVI OGÓLNOPOLSKI KONKURS JĘZYKA FRANCUSKIEGO

W XVI już Ogólnopolskim Konkursie Języka Francuskiego organizowanym przez Polski Komitet Współpracy z Alliance Française wzięło udział 320 zawodników spośród 595 przystępujących do II etapu olimpiady. Konkurs odbył się 17 stycznia 1986 roku i polegał na pisemnym opracowaniu jednego z trzech następujących tematów:

1. *On peut être jeune à tout âge, on peut être vieux à tous les instants, car c'est en soi qu'on porte l'âge*. **Discutez ce jugement.**

2. *Dans la civilisation actuelle, quels sont les aspects qui vous paraissent particulièrement agréables et quels sont ceux qui vous semblent redoutables.* **Justifiez votre opinion.**

3. *Un train de banlieue au petit matin, freine brusquement et s'arrête dans un tunnel. La lumière s'éteint. A l'intérieur d'un compartiment se trouvent les personnes suivantes: un professeur, une grand-mère avec son petit-fils, un directeur d'entreprise et une paysanne avec un panier plein de petits poussins.* **Imaginez la scène et faites parler les personnages.**

W wyniku ostatecznej klasyfikacji prac dokonanej przez polsko-francuską Komisję Konkursu, tytuły laureatów przyznano 8 zawodnikom, a 11 uczestników otrzymało wyróżnienia.

Tytuły laureatów XVI Ogólnopolskiego Konkursu Języka Francuskiego uzyskali następujący uczniowie:

1. **Mikołaj Burchard** (XVI LO w Warszawie) uczeń Haliny Dumy,
2. **Joanna Hadło** (II LO w Rzeszowie) uczennica Teresy Wolny,
3. **Beata Michalak** (IV LO w Bytomiu) uczennica Serafiny Mazur,
4. **Barbara Pyrzyk** (IV LO w Sosnowcu) uczennica Małgorzaty Sowy,
5. **Danuta Sut** (VIII LO we Wrocławiu) uczennica Ewy Derdy,
6. **Igor Walenczak** (XVII LO w Warszawie) uczeń Wojciecha Bargieła,
7. **Iwona Wawrzyniak** (I LO w Katowicach) uczennica Edwarda Kaczmarzkiego,
8. **Stanisław Zwięgliński** (IV LO w Warszawie) uczeń Anny Stańczak.

Dodatkową nagrodą dla laureatów konkursu, obok nagród książkowych i przywilejów przy zdawaniu egzaminów wstępnych na wyższe uczelnie, które przysługują laureatom i wyróżnionym uczestnikom konkursu, był 10-dniowy pobyt w Paryżu na zaproszenie Alliance Française w okresie od 7 do 16 lipca 1986 roku.

(lipiec 1986)
EWA KAWAŁA-BERNHARD
kierownik organizacyjny OJF
ANNA PETRASZ
sekretarz naukowy

TEST
do zawodów I stopnia
IX OLIMPIADY JEZYKA FRANCUSKIEGO

I. Lisez attentivement le texte ci-dessous:
(30 points)

Bamako, dimanche soir.

Ma chérie,

Il est presque minuit. Je viens de rentrer à l'hôtel, et j'ai envie de te raconter mon voyage et ma première soirée en Afrique. Je suis arrivé à Bamako en fin d'après-midi après un voyage très agréable. A Roissy, Lefèvre m'a présenté à un ami africain, Monsieur Diouf, qui allait lui aussi à Bamako pour la Foire du Livre et nous avons voyagé ensemble. Pendant le vol, il m'a longuement parlé de l'Afrique et des Africains, de leur façon de vivre, du climat du Mali, du tourisme, de l'artisanat, etc. Quand je suis descendu de l'avion, je ne me suis pas senti trop dépaysé car je savais des tas de choses sur le Mali. Première surprise: j'avais très peur de la chaleur, mais il me semble que le climat de ce pays est tout à fait supportable. Autre surprise agréable: mon hôtel. Je m'attendais à quelque chose de confortable, et je me trouve dans un hôtel magnifique, avec piscine et tennis, des fleurs et des plantes vertes partout, et j'ai une grande chambre avec une belle vue sur la ville. J'ai passé une heure au bord de la piscine où les clients de l'hôtel se baignaient ou prenaient l'apéritif. Le coucher de soleil sur le fleuve Niger était merveilleux.

Le soir, vers 8 heures, M. Diouf est venu me chercher à l'hôtel. Il voulait me montrer Bamako, puis m'inviter au restaurant. Mais il faisait nuit quand nous sommes sortis de l'hôtel. Je n'ai donc pas bien vu la ville. Je t'en parlerai dans ma prochaine lettre.

Nous sommes allés dans un très bon restaurant où on servait une cuisine internationale mais aussi des plats typiquement africains. J'ai choisi un poulet au pili-pili, qui est une sauce au piment assez forte. C'était délicieux. J'ai passé une soirée agréable. Mes premières impressions de l'Afrique sont donc très bonnes. Demain commence la Foire du Livre. J'espère que j'y ferai du bon travail. Je te téléphonerai bientôt. Je t'embrasse.

François

P. S. Petit incident au restaurant: un client a bousculé le serveur au moment où il apportait le poulet. Résultat: mon costume beige a une belle tache de pili-pili. Le client était désolé. Il voulait absolument payer le nettoyage du costume. J'ai refusé, bien sûr, mais j'espère que la tache va partir. Sinon j'aurai un premier souvenir pimenté!

Mots difficiles:

Roissy — un des aéroports de Paris
Foire (f.) du Livre — Targi Książki
se sentir dépaysé — czuć się obco

s'attendre à — spodziewać się czegoś
piment (m.) — pieprz turecki, papryka
bousculer — fu: potrącić
tache (f.) — plama

A. Répondez de façon détaillée aux questions suivantes, sans recopier les phrases du texte: (11 points)

1. Dans quel but François est-il allé à Bamako, la capitale du Mali?
2. Comment s'est passé le voyage?
3. Qu'est-ce qui l'a surpris après son arrivée à Bamako?
4. Pourquoi n'a-t-il pas pu bien voir la ville?
5. Pourquoi un client a-t-il voulu payer le nettoyage du costume de François?

B. Traduisez en polonais les phrases soulignées dans le texte. (6 points)

C. Trouvez le contraire des mots soulignés et réécrivez les phrases en les modifiant si c'est nécessaire: (5 points)

1. Je suis descendu de l'avion.
2. Nous sommes sortis de l'hôtel.
3. Nous avons voyagé ensemble.
4. Demain commence la Foire du Livre.
5. Le client était désolé.

D. Remplacez les mots soulignés par un synonyme et réécrivez les phrases en les modifiant si c'est nécessaire: (5 points)

1. Il m'a longuement parlé de leur façon de vivre.
2. J'espère que la tache va partir.
3. Monsieur Lefèvre m'a présenté à M. Diouf, qui allait lui aussi à Bamako.
4. C'était délicieux.
5. Un client a bousculé le serveur.

E. Transformez ces phrases à la forme négative: (3 points)

1. J'ai choisi un poulet.
2. Je m'attendais à quelque chose de confortable.
3. À cette heure, les clients de l'hôtel prenaient l'apéritif.

II. Réunissez en une seule phrase les deux propositions à l'aide d'un pronom relatif, en évitant la répétition: (6 points)

1. L'homme a essayé le veston. Il avait vu ce veston dans la vitrine.
2. Voici la photo de mon cousin. J'ai beaucoup voyagé avec ce cousin.
3. Bientôt nous nous sommes approchés d'une montagne. Au pied de cette montagne coulait un ruisseau.
4. Nous allons voir le dernier film de Godard. Nous discuterons de ce film à la prochaine leçon de français.
5. Ils travaillent dans des conditions difficiles. Ils ne se sont pas encore habitués à ces conditions.
6. Nous nous sommes promenés dans le village. Notre père était né dans ce village.

III. Complétez les phrases suivantes avec des prépositions ou des articles convenables: (5 points)

Nous avons décidé partir le matin mais, notre grand étonnement, Nicole a refusé nous accompagner. Elle avait mal la tête et c'était vraiment migraine terrible. Elle avait air triste et ne voulait parler personne. Heureusement, l'après-midi, elle s'est sentie mieux. Cependant, le ciel s'est couvert nuages et il s'est mis pleuvoir.

IV. Répondez aux questions ci-dessous en remplaçant les mots soulignés par les pronoms personnels convenables: (7 points)

1. Peux-tu lui passer ce livre?
Oui,
2. Lui as-tu donné de l'argent?
Non,
3. Êtes-vous contents que vous ayez réussi?
Oui,
4. Faut-il lui cacher la vérité?
Non,
5. A-t-il renoncé à ce voyage?
Non,
6. Êtes-vous actrice?
Oui,

V. Mettez les verbes entre parenthèses aux modes et temps convenables: (15 points)

A) Si l'avion de Nice n'a pas de retard, votre père (arriver) à 16 heures. Si je le trouve, je l'(amener) ici, mais si je ne le trouvais pas, je le (faire) appeler par haut-parleurs. Si vous me donniez une photo de votre père, je le (reconnaître) plus facilement. Il n'est pas arrivé: s'il (arriver), je l'aurais trouvé.

B) Quand je suis rentré chez moi, je (commencer) à chercher cette lettre que mon oncle m' (envoyer) une semaine avant. Après avoir relu les derniers mots, je (comprendre) qu'il (ne pas venir) à Poitiers cette année comme je l'(espérer)

C) — Je suis content de te voir. Notre groupe organise un pique-nique et nous voulons que tu (venir) avec nous.

— Je voudrais bien, mais je ne crois pas que je (pouvoir) partir avec vous. Bien qu'il (faire) beau et que j'(avoir) envie de me reposer en plein-air, je dois rester avec ma mère qui est malade.

— C'est dommage, mais nous espérons que ta mère (guérir) bientôt.

VI. Complétez avec les prépositions "devant" ou "avant": (2 points)

1. Il a installé sa chaise la porte.

2. Il est rentré dans un petit restaurant d'aller au musée.

3. tout il faut éviter le danger.

4. Il avait honte de pleurer tout le monde.

VII. Complétez le texte en employant le mot "tout" à la forme convenable: (6 points)

— J'habite à Paris depuis vingt ans, je crois que je connais tout.

— Tout? Tu es sûr? Connais-tu l'église Saint-Roch?

— Les églises, je les ai visitées.

— Et le musée Marmottant?

— Bien sûr, les musées, je les connais

— Et le Louvre? C'est grand, le Louvre. Est-ce que tu as vu?

— Ah, non. Il y a trop de touristes au Louvre. Ils y vont Et puis, les salles ne sont pas ouvertes les jours.

VIII. Trouvez le verbe qui s'impose et mettez-le à l'impératif. (Attention au trait d'union); (7 points)

1. Nous ne pouvons pas prendre ma voiture, la tienne.

2. Je n'ai pas ton numéro de téléphone, le moi.

3. Il est tard, te coucher.

4. Je viendrai vous chercher, moi où vous êtes.

5. N'..... pas peur, ce n'est pas dangereux.

6. Ne me téléphone pas ce soir, moi demain.

7. Je suis en retard, moi.

IX. Sylvie attend Mireille depuis une demi-heure. Elle est déjà irritée. Mireille arrive enfin tout essoufflée. Imaginez la suite de leur dialogue en 10 phrases complètes: (12 points)

(S) Sylvie: — Te voilà enfin. Je t'attends depuis une demi-heure.

(M) Mireille: — Je suis désolée, mais tu sais

TEST PISEMNY

**do zawodów II stopnia
IX OLIMPIADY JĘZYKA
FRANCUSKIEGO**

Tekst do streszczenia ze sluchu

Przed przystąpieniem do dwukrotnego odczytania tekstu (przez dwóch lektorów: mężczyznę i kobietę) należy poinformować zawodników, że:

a) streszczenie powinno być zredagowane w języku francuskim;

b) w streszczeniu należy przedstawić wszystkie istotne elementy treściowe tekstu, w związku z tym wskazane jest robienie notatek w trakcie słuchania tekstu;

c) oceniane będą również: poprawność językowa, styl streszczenia, budowa i logiczne powiązanie zdań.

I. Ecoutez attentivement le texte et résumez-le en français de manière détaillée: (15 points pour les éléments essentiels du contenu et 5 points pour le style, au total — 20 points)

Un extraordinaire coup de téléphone

Voici l'histoire vraie qui est arrivée à monsieur et madame Pierret. Ils habitent à la campagne. Monsieur Pierret a un grand moulin, il fabrique de la farine.

Un soir, monsieur Pierret rentre à la maison à 8 heures, et madame Pierret n'a pas l'air content:

— Il est tard, le dîner va être trop cuit!

— Pardon ma chérie, mais tu sais, j'ai beaucoup de travail.

— Je sais, je sais, seulement, tu comprends, je m'ennuie toute seule. Depuis que les enfants sont étudiants en ville, je ne vois personne de toute la journée...

— Toi, tu te plains toujours. Tu n'aimes pas la campagne?

— Si ..., mais depuis que nous sommes mariés, nous n'avons jamais voyagé à l'étranger, et l'été nous ne pouvons même pas partir à cause du moulin.

Monsieur Pierret n'a rien à répondre. Comme chaque soir après le repas, il se met à lire. Sa femme écoute de la musique. Vers 11 heures, ils vont se coucher. Ils dorment presque quand tout à coup le téléphone sonne...

— Monsieur Pierret? Bonsoir, monsieur. Ici Europe n° 1. Votre numéro de téléphone a été choisi au hasard. Voulez-vous jouer avec nous? C'est pour un concours très intéressant.

— Un concours? D'accord! Que dois-je faire?

— C'est très facile. Je vais vous poser des questions. Si vous répondez bien, vous continuez.

Monsieur Pierret s'amuse beaucoup. Il appelle sa femme qui écoute aussi au téléphone.

— Quelle est la date de la bataille de Waterloo?

— Le ... 18 juin ... 1815.

— Qui a écrit "Le Rouge et le Noir"?

— Stendhal.

— Quelle est la capitale de Madagascar?

— Tananarive.

— Bravo, monsieur Pierret! Il reste trois autres personnes en compétition. Pour décider qui va gagner, voici une question plus difficile: quelle est la composition chimique de la farine?

Pendant que monsieur Pierret répond, sa femme rit et dit:

— Quelle chance! C'est vraiment une question pour toi!

— Bravo, monsieur Pierret, vous êtes le meilleur: Vous avez gagné!

— Mais... qu'est-ce que j'ai gagné?

— Un voyage aux îles Canaries!

Un déclic, la ligne est coupée. Monsieur Pierret reste surpris, le téléphone à la main:

— Ça alors! Ils sont formidables à Europe n° 1!

— Tu ne peux pas refuser ce voyage maintenant que tu l'as gagné!

— D'accord, c'est entendu, nous irons aux Canaries...

Trois semaines plus tard, monsieur et madame Pierret racontent l'histoire à des amis.

— ... Seulement voilà, Europe n° 1 ne nous a pas encore envoyé de nouvelles.

— Il faut leur écrire. Quel était le nom du concours?

— Je ne sais pas. Je ne sais même pas le nom de celui qui a téléphoné.

— C'est peut-être une blague. Quelqu'un s'est moqué de vous.

— C'est possible. Tout de même je vais écrire à Europe n° 1.

Deux jours plus tard, un directeur d'Europe n° 1 reçoit la lettre suivante:

"Vous ne le savez peut-être pas, mais il y a des gens qui font de la mauvaise publicité pour vous. Ils réveillent les gens le soir, ils leur proposent des voyages aux Canaries, et puis c'est une blague".

Le directeur rit et dit à sa secrétaire:

— Ce monsieur est bien gentil. Nous allons lui répondre tout de suite. Écrivez: "Monsieur, nous ne sommes pas responsables des blagues faites en notre nom. Mais nous sommes heureux de vous offrir un voyage aux îles Canaries". Et vous enverrez à monsieur Pierret deux billets d'avion et des places d'hôtel pour dix jours.

Le jour où monsieur et madame Pierret rentrent de voyage, leurs enfants sont à la maison.

— Alors ce voyage?

— C'était merveilleux. Nous sommes enchantés ... Pour une blague, c'était une bonne blague. Mais je voudrais bien savoir qui ...

— Eh bien, justement ... le blagueur ... vous le connaissez bien: c'est mon copain Antoine ...

— Ah! ça alors! Et pourquoi ne vient-il plus ici?

— Eh bien, il n'osait plus ... à cause de cette blague.

— Quel farceur! dis-lui donc de venir tout de suite. Il faut quand même le remercier, n'est-ce pas?

II. Dans le texte ci-dessous remplacez les points par les prépositions convenables: (7 points)

Une camionnette bleue où sont écrits les mots "Télévision française" s'arrête la porte d'un vieux château de Provence. Deux hommes de longs cheveux dans le cou et des lunettes noires descendent. Christine, qui passe ses vacances de printemps sa grand'mère, les aperçoit la première.

— La télévision ici, pense-t-elle, mais pourquoi?

Elle court les deux hommes. Ses deux frères, Philippe, 17 ans, et Luc, 14 ans, la suivent.

— Bonjour, mademoiselle, dit l'un des

deux hommes. Nous voulons demander votre grand'mère nous montrer Roumagnou et toutes ses richesses. — Mais bien sûr, je vais vous conduire d'elle. Ma grand'mère ne peut plus marcher.

— Bonjour, madame. Nous sommes des metteurs en scène de la télévision. On nous a dit que vous aviez très beaux meubles du XVIIIe siècle et des objets extraordinaires.

— Regardez tout ce que vous voulez. Et bien sûr, nous vous gardons la nuit. On va vous préparer vos chambres. — Merci mille fois, madame. C'est trop gentil.

— Christine, fais visiter le château ces messieurs.

Les deux hommes regardent chaque chose près.

— Extraordinaires, ces meubles et ces tableaux! admirent-ils.

Madame de Roumagnou aime avoir des invités: elle est bonne humeur. Christine est heureuse. Seul Luc ne dit rien. Il n'aime pas ces hommes savoir pourquoi.

Après le dîner, chacun monte sa chambre.

III. Inventez la suite à cette histoire en 10 phrases complètes: (14 points).

IV. Mettez ce dialogue au discours indirect: (14 points)

Madame Thibaut: — Paul, viens avec moi. Tu m'aideras à porter mes paquets.

Paul: — Où est-ce que nous allons?

Madame Thibaut: — Entrons d'abord chez l'épicier.

L'épicier: — Bonjour Madame. Qu'est-ce qu'il vous faut aujourd'hui?

Madame Thibaut: — Donnez-moi une livre de riz et trois kilos de pommes de terre. Est-ce que vous avez du beurre?

L'épicier: — Mais oui, Madame. Il est tout frais et très bon.

Madame Thibaut: Oh! j'ai cassé un oeuf.

L'épicier: — Ce n'est rien. Je vais vous le remplacer.

Madame Thibaut: — Combien est-ce que je vous dois, Monsieur?

— Maintenant, Paul, allons chez le boucher.

Paul: — Ne peut-on pas y aller demain?

* * *

Madame Thibaut a dit à Paul

V. Traduisez en polonais les phrases suivantes: (5 points)

1. On ne peut pas avoir confiance en lui car il ne tient jamais ses promesses.

2. Je ferai cette tarte aux prunes à condition que tu m'en donnes la recette.

3. Après avoir lu plusieurs annonces, il a fini par trouver un emploi qui lui convenait.

4. Si tu n'as rien à faire ce soir, tu peux toujours regarder la télévision.

5. J'admets que j'ai eu tort de l'inviter.

VI. Traduisez en français les phrases suivantes: (10 points)

1. Nie spodziewałem się spotkać tutaj pana.

2. Nauczyciel stwierdził, że ten uczeń ma zdolności językowe.

3. Kupiliśmy wczoraj magnetofon od Piotra.

4. Nie gniewaj się na mnie, nie zrobiłem tego umyślnie.

5. Ponieważ pogoda się poprawiła, mogli wyjechać bardzo wcześnie.

VII. Complétez les phrases suivantes avec les verbes donnés: Chaque verbe ne peut être employé qu'une seule fois: prêter, apporter, parler, renoncer, emprunter, emmener, se résigner, dire, entendre, amener, emporter, écouter. (12 points)

1. — moi avec toi et n'..... pas trop de bagages!

2. Tous les matins j'..... ma voisine chanter et cela me dérange.

3. Je lui ai une petite somme d'argent à condition qu'il me la rende dans quelques jours.

4. aussi Michel, il est amusant.

5. Je vous ai de faire attention.

6. J'ai tout ce qu'il fallait — des livres, des cahiers.

7. et répétez après le signal sonore!

8. Il n'était pas d'accord mais il

9. Il a fallu que j'aille chez ma tante Odile pour cette petite robe noire que j'ai mise aujourd'hui.

10. Nous avons longuement de cette affaire.

11. Il ne faut jamais à ses projets.

VIII. Complétez le dialogue ci-dessous, en employant, à la forme convenable, les verbes suivants: quitter, travailler, être, faire, parler, s'intéresser, pouvoir.

Attention! Chaque verbe ne peut être employé qu'une seule fois. (7 points)

Directeur: Je veux absolument que vous un peu plus.

Employé: Mais Monsieur, je fais ce que je et je ne pense pas que je trop paresseux dans mon travail.

Directeur: Mais il est important que vous plus aux problèmes de notre entreprise.

Employé: Je regrette, mais j'ai d'autres choses à

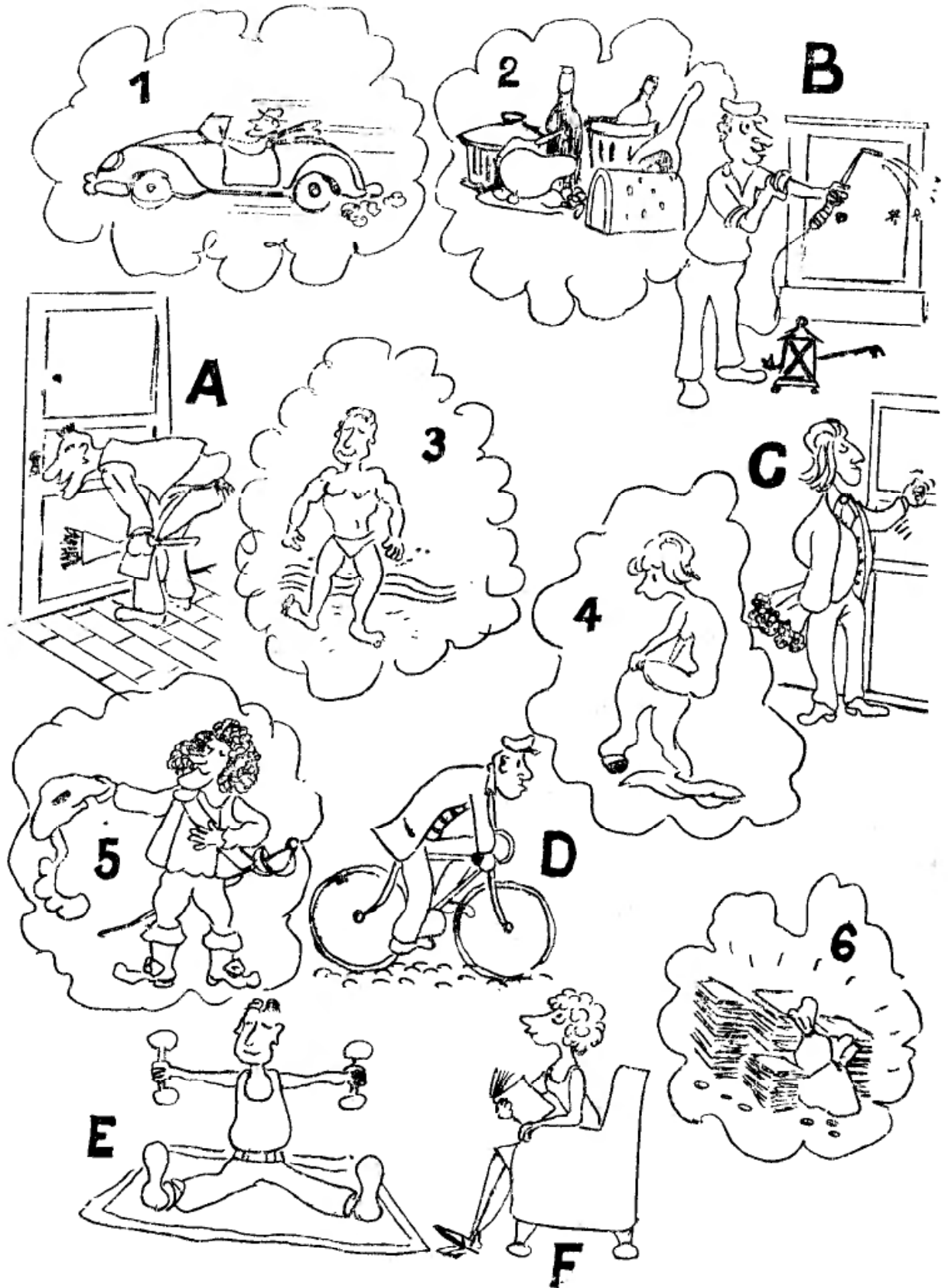
Directeur: Je n'aime pas qu'on me de cette façon-là. Il vaut mieux que vous l'usine.

IX. Mettez les verbes entre parenthèses aux temps passés: (10 points)

Le lendemain du bal, Vanina remarqua que son père, le plus négligent des hommes, et qui de toute sa vie ne (se donner) la peine de prendre une clef, (fermer) avec beaucoup d'attention la porte d'un

petit escalier qui (conduire) à un appartement situé au troisième étage du palais. Cet appartement (avoir) des fenêtres sur une terrasse garnie d'orangers. Vanina (aller) faire quelques visites dans Rome; au retour, la voiture (rentrer) par les cours de derrière. Vanina (lever) les yeux, et (voir) avec étonnement qu'une des fenêtres de l'appartement que son père

(fermer) avec tant de soin (être ouvert) /d'après Stendhal/
X. Identifiez le rêve de chacun des six personnages présentés à la page précédente en composant 2 phrases complètes pour chaque paire d'images: (18 points).
 Attention: Les personnages sont désignés par les lettres A, B, C, D, E, F, les rêves par les chiffres 1, 2, 3, 4, 5, 6. Chaque image ne peut être exploitée qu'une seule fois.

TEST
do zawodów III stopnia
IX OLIMPIADY
JĘZYKA FRANCUSKIEGO

I. Tekst do odczytania:

Les premiers jours furent éblouissants. Nous passions des heures sur la plage, écrasés de chaleur, prenant peu à peu une couleur saine et dorée. Dès l'aube, j'étais dans l'eau, une eau fraîche et transparente où je m'enfouissais, où je m'épuisais en des mouvements désordonnés pour me laver de toutes les ombres, de toutes les poussières de Paris. Je m'allongeais dans le sable, en prenais une poignée dans ma main, le laissais s'enfuir de mes doigts en un jet jaunâtre et doux; je me disais qu'ils s'enfuyaient comme le temps, que c'était une idée facile et qu'il était agréable d'avoir des idées faciles. C'était l'été.

Le sixième jour, je vis Cyril pour la première fois. Il longeait la côte sur un petit bateau à voile et chavira devant notre crique. Je l'aidai à récupérer ses affaires et, au milieu de nos rires, j'appris qu'il s'appelait Cyril, qu'il était étudiant en droit et passait ses vacances avec sa mère, dans une villa voisine. Il avait un visage de Latin, très brun, très ouvert, avec quelque chose d'équilibré, de protecteur, qui me plut. Pourtant, je fuyais ces étudiants de l'Université, brutaux, préoccupés d'eux-mêmes, de leur jeunesse surtout, y trouvant le sujet d'un drame ou un prétexte à leur ennui. Je n'aimais pas la jeunesse. Je leur préférerais de beaucoup les amis de mon père, des hommes de quarante ans qui me parlaient avec courtoisie et attendrissement, me témoignaient une douceur de père et d'amant. Mais Cyril me plut.

Il était grand et parfois beau, d'une beauté qui donnait confiance. Sans partager avec mon père cette aversion pour la laideur qui nous faisait souvent fréquenter des gens stupides, j'éprouvais en face des gens dénués de tout charme physique une sorte de gêne, d'absence; leur résignation à ne pas plaire me semblait une infirmité indécente. Car, que cherchions-nous, sinon plaire? Je ne sais pas encore aujourd'hui si ce goût de conquête cache une surabondance de vitalité, un goût d'emprise ou le besoin furtif, inavoué, d'être rassuré sur soi-même, soutenu.

D'après *Bonjour tristesse* de F. Sagan

I. Ecoutez attentivement l'extrait de *Bonjour tristesse* de Françoise Sagan qui sera lu 2 fois et répondez aux questions ci-dessous: (12 points)

Vous entendrez les mots: chavira, crique, indécente, emprise, furtif. Ils signifient dans le texte:

chavira — se retourna *indécente* — cho-
quante
crique — petite baie *emprise* — domina-
tion
furtif — caché,
secret

1. Comment la jeune fille passait-elle ses vacances? En était-elle contente? Pourquoi?
2. Comment trouvait-elle les étudiants parisiens?
3. Faites le portrait de Cyril.
4. Quelles sont les réflexions de la jeune fille?

II. Complétez les phrases suivantes avec le mot de liaison qui convient: (5 points)

1. Il fait du jogging tous les matins
..... son âge.
2. Il est venu faire ses études à Paris.....
..... les cours y sont meilleurs.
3. Je n'aime pas le théâtre de Victor Hugo, j'aime ses romans.
4. vous me l'aviez dit, il est trop occupé pour venir.
5. Cela fait 110 F d'essence plus 54 F d'huile, 164 F en tout.

III. Faites des phrases logiques en utilisant tous les éléments proposés en forme convenable: (5 points)

1. trop /dormir/ boire /s'habituer/ beaucoup
2. ne pas avoir /fruits/encore/ assez
3. bistrot /la plupart/fermer/journée/ une partie
4. aimer/volaille/moins/poisson
5. s'endormir/boire/au volant/automobilistes/avant/conduire/risquer

IV. Réunissez chaque couple de propositions en une seule phrase comportant un infinitif dans la 2ème partie: (3 points)

1. Nous n'avons pas le temps. Nous n'irons pas au cinéma.
2. Il regrette beaucoup. Il a quitté cette ville magnifique.
3. Elle a des difficultés. Elle ne comprend pas les mathématiques modernes.
4. Vous êtes libre. Choisissez votre destin.
5. Tu te réjouis. Tu pars en vacances d'hiver.
6. Il invite ses amis. Ils fêteront son anniversaire.

V. Complétez les phrases suivantes avec les verbes demandés par le sens: (7 points)

Conseils du docteur Tizane

1. Si on trop de sport et si on mal aux muscles, il de un bain chaud!
Il est inutile d'aller voir le médecin!
2. Si vous ne pas assez la nuit et si vous le visage et les jambes gonflés le matin, un bon café et une heure de yoga, cela vaudra mieux qu'un médicament!
3. Bien sûr, si vous de la fièvre, votre médecin tout de suite et ses conseils!
4. Si votre médecin vous des médicaments et si vous ne pas mieux, changez de médecin!
5. Si vous ne pas mes conseils, ne venez pas vous plaindre!

VI. Chacun des verbes donnés ci-dessous peut avoir au moins deux significations différentes. Faites deux phrases avec chacun des verbes en mettant en relief leurs sens différents: (6 points)

chercher manquer tenir

VII. Trouvez un synonyme pour chaque locution ou verbe donné ci-dessous et faites une phrase avec chacun de ces synonymes: (9 points)

1. laisser quelqu'un
2. laisser faire
3. avoir l'air
4. prendre l'air
5. garder quelqu'un
6. se garder de

VIII. Inventez la suite à cette histoire en 10 phrases complètes: (13 points)

"Sézambourg, le 12 Octobre...

Monsieur le Docteur,

Venez chez nous cet après-midi. Notre fille, Mathilde, est malade. Il paraît que c'est grave...

Herbert von Geist"

Le docteur lisait la lettre avec un air stupéfait. Sézambourg, c'était une ville dont tous les habitants étaient morts 150 ans auparavant au cours d'une épidémie. Personne de la famille von Geist n'avait survécu.

Dix minutes plus tard,

KLUZCE

Uwaga!

1. Klucz podaje rozwiązania wzorcowe. Dopuszcza się wszystkie inne poprawne odpowiedzi.

2. We wszystkich ćwiczeniach od uzyskanej liczby punktów odejmuje się:

a) za błąd gramatyczny lub językowy — 1/2 pkt.

b) za błąd ortograficzny — 1/4 pkt.

3. Błędów ortograficznych (w tym akcentów) nie zalicza się do błędów gramatycznych z wyjątkiem przypadków, w których błąd ortograficzny zmienia znaczenie, wymowę lub formę gramatyczną wyrazu.

I ETAP

Maksymalna liczba punktów — 90

I. Razem — 30 punktów.

A. Przykłady odpowiedzi na pytanie. Razem — 11 pkt.

1. *François est allé à Bamako pour prendre part à la Foire du Livre. (1 pkt)*

2. *Le voyage a été agréable. François a voyagé avec M. Diouf, un ami africain de M. Lefèvre. M. Diouf lui a parlé du Mali, de son climat, du tourisme et des habitudes africaines. (2 pkt.)*

3. *Tout d'abord il a été agréablement surpris par le climat du Mali. Il l'a trouvé moins chaud qu'il ne l'avait pensé. La deuxième chose qui l'a surpris c'était le confort de l'hôtel où il y avait une piscine, beaucoup de verdure, des chambres confortables et où on pouvait jouer au tennis. (3 pkt.)*

4. *Il n'a pas pu bien voir la ville parce que quand M. Diouf est venu le chercher à l'hôtel, il faisait déjà nuit. (1 pkt.)*

5. *Quand François et M. Diouf étaient au restaurant, un client a bousculé le serveur qui apportait le poulet. La sauce a sali le costume de François. Le client était désolé et il a voulu payer le nettoyage du costume. (3 pkt.)*
B. Razem 6 pkt. Po 2 pkt. za każde dobrze przetłumaczone zdanie.

1. *Dopiero co (przed chwilą) wróciłem do hotelu i mam ochotę opowiedzieć ci o mojej podróży (opisać ci moją podróż).*

2. *Pierwsza niespodzianka: bardzo obawiałem się (bałem się) upału, ale wydaje mi się, że klimat tego kraju jest całkiem znośny.*

3. *Około ósmej wieczorem pan Diouf przyszedł po mnie do hotelu.*

C. Razem 5 pkt. Po 1 pkt. za każdy antonim. Za brak niezbędnych przekształceń odejmuje się 0,5 pkt.

1. *Je suis monté dans l'avion.*

2. *Nous sommes entrés dans l'hôtel.*

3. *Nous avons voyagé séparément.*

4. *Demain se termine (finit, prend fin) la Foire du Livre.*

5. *Le client était content (ravi, satisfait).*

D. Razem 5 pkt. Po 1 pkt. za każdy właściwy synonim. Za brak niezbędnych przekształceń odejmuje się po 0,5 pkt.

1. *Il m'a longuement parlé de leur manière de vivre (de leur mode de vie).*

2. *J'espère que la tache va disparaître.*

3. *M. Lefèvre m'a présenté à M. Diouf, qui parlait lui aussi pour Bamako.*

4. *C'était excellent (très bon).*

5. *Un client a bousculé le garçon.*

E. Razem 3 pkt. Po 1 pkt. za każde poprawnie przekształcone zdanie.

1. *Je n'ai pas choisi de poulet.*

2. *Je ne m'attendais à rien de confortable. (Je ne m'attendais pas à quelque chose de confortable).*

3. *A cette heure, les clients de l'hôtel ne prenaient pas l'apéritif.*

II. Razem 6 pkt.

Po 1 pkt. za poprawne połączenie zdań za pomocą odpowiedniego zaimka względnego.

1. *L'homme a essayé le veston qu'il avait vu dans la vitrine.*

2. *Voici la photo de mon cousin avec qui (avec lequel) j'ai beaucoup voyagé.*

3. *Bientôt nous nous sommes approchés d'une montagne au pied de laquelle coulait un ruisseau.*

4. *Nous allons voir le dernier film de Godard dont (duquel) nous discuterons à la prochaine leçon de français.*

5. *Il travaillent dans des conditions difficiles auxquelles ils ne se sont pas encore habitués.*

6. *Nous nous sommes promenés dans le village où (dans lequel) notre père était né.*

III. Razem 5 pkt.

Po 0,5 pkt. za poprawnie wstawiony przyimek lub rodzajnik.

1. de	4. à	7. avec (à)
2. à	5. une	8. dans
3. de	6. l'	9. de
		10. à

IV. Razem 7 pkt.

Niewłaściwe miejsce zaimka w zdaniu dyskwalifikuje odpowiedź.

1. *Oui, je peux le lui passer.* (1 pkt)
2. *Non, je ne lui en ai pas donné* (1 pkt)
3. *Oui, nous en sommes contents.* (1 pkt)
4. *Non, il ne faut pas la lui cacher.* (1 pkt)
5. *Non, il n'y a pas renoncé.* (1 pkt)
6. *Oui, je le suis.* (2 pkt).

V. Razem 15 pkt.

Po 1 pkt za każdy prawidłowo wstawiony czasownik.

A. 1. arrivera	4. reconnaîtrais
2. amènerai (amène)	5. était arrivé
3. ferais	
B. 1. ai commencé	4. ne viendrait pas
2. avait envoyée	5. espérais (avais espéré)
3. ai compris	
C. 1. viennes	4. aie
2. puisse	5. guérira
3. fasse	

VI. Razem 2 pkt.

Po 0,5 pkt za wstawienie odpowiedniego przyimka.

1. devant	3. avant
2. avant	4. devant

VII. Razem 6 pkt.

Po 1 pkt za każdą prawidłowo wstawioną formę.

1. toutes	4. tous
2. tous	5. toutes
3. tout	6. tous

VIII. Razem 7 pkt.

Po 1 pkt za prawidłowe wstawienie czasownika. Za brak lub niepotrzebne wstawienie "trait d'union" odejmuje się 0,5 pkt.

1. prenons	5. aie, ayez
2. donne- (dis-)	6. téléphone- (appelle-)
3. va	7. excusez- (excuse-)
4. dites-	

IX. Razem 12 pkt.

Po 1 pkt za każde rozwinięte zdanie +2 pkt dodatkowo za inwencję, bogate słownictwo i walory stylistyczne.

II ETAP

Maksymalna liczba punktów — 117

(Najniższa ocena punktowa zadania może wynosić 0 pkt)

I. Razem 20 pkt — streszczenie tekstu ze słuchu.

Zawodnik może uzyskać maksymalnie 20 pkt. — tzn. 15 pkt. za przytoczenie istotnych elementów treściowych tekstu +5 pkt. dodatkowo za styl, walory kompozycyjne, logiczne powiązanie, bogate słownictwo itp. Za każdą wymyśloną informację odejmuje się po 1 pkt.

Za błąd gramatyczny lub językowy odejmuje się po 1/2 pkt.

Za błąd ortograficzny odejmuje się po 1/4 pkt.

Istotne elementy treści opowiadania:

1. *profession de M. Pierret,*
2. *mécontentement de sa femme et les raisons de ce mécontentement,*
3. *soirée de M. et Mme Pierret,*
4. *coup de téléphone.*
5. *invitation au concours d'Europe n° 1,*
6. *déroulement du concours (questions — réponses),*
7. *résultat du concours (prix),*
8. *réactions de M. et Mme Pierret,*
9. *manque de réponse — entretien avec des amis,*
10. *décision d'écrire à Europe n° 1,*
11. *contenu de la lettre,*
12. *réaction du directeur d'Europe n° 1 et sa réponse,*
13. *retour du voyage, rencontre avec les enfants,*
14. *identification de l'auteur de la blague,*
15. *décision d'inviter et de remercier le blagueur.*

II. Razem 7 pkt.

Po 1/2 pkt. za każdy prawidłowo wstawiony przyimek.

1. devant, à	6. de	10. à
2. avec	7. auprès	11. de
3. chez	8. de	12. de
4. vers	9. pour	13. sans
5. à		14. dans

III. Razem 14 pkt.

Po 1 pkt. za każde poprawne, pełne zdanie (razem 10 pkt.) + 4 pkt. dodatkowo za bogate słownictwo i walory stylistyczne.

IV. Razem 14 pkt.

Po 1 pkt. za poprawne przekształcenie każdego z 14 podkreślonych czasowników. Za każdy błąd wynikający z nieprawidłowego przekształcenia elementów zdania z mowy niezależnej na zależną (zaimków, spójników itp.) odejmuje się po 1/2 pkt. *Mme Thibaut a dit à Paul de venir avec elle. Elle lui a demandé de l'aider à porter ses paquets. Paul voulait savoir où ils allaient. Mme Thibaut a dit d'entrer d'abord chez l'épicier. L'épicier a dit bonjour à Mme Thibaut et lui a demandé ce qu'il lui fallait ce jour-là. Mme Thibaut a dit de lui donner une livre de riz et trois kilos de pommes de terre. Elle lui a demandé s'il avait du beurre. L'épicier a répondu que oui et (il a ajouté) que le beurre était tout frais et très bon. A ce moment-là, Mme Thibaut s'est écriée (a dit) qu'elle avait cassé un oeuf. L'épicier a répondu que ce n'était rien et qu'il allait le lui remplacer. Mme Thibaut a demandé combien elle lui devait. Elle a dit à Paul d'aller avec elle chez le boucher. Paul a demandé s'ils ne pouvaient pas y aller le lendemain.*

V. Razem 5 pkt.

Po 1 pkt za każde prawidłowo przetłumaczone zdanie.

1. Nie można mieć do niego zaufania, ponieważ nigdy nie dotrzymuje obietnic.

2. Zrobię ten placek ze śliwkami pod warunkiem, że dasz mi na niego przepis.

3. Po przeczytaniu wielu ogłoszeń znalazł w końcu pracę, która mu odpowiadała.

4. Jeśli nie masz co robić dziś wieczorem, możesz sobie obejrzeć telewizję (zawsze możesz obejrzeć...)

5. Przypuszczam, że nie miałem racji zapraszając go (ją).

VI. Razem 10 pkt.

Po 2 pkt. za każde poprawnie przetłumaczone zdanie.

1. *Je ne m'attendais pas à vous rencontrer ici. (Je n'espérais pas vous...).*

2. *Le professeur a constaté que cet élève est (était) doué pour les langues.*

3. *Hier, nous avons acheté un magnétophone à Pierre.*

4. *Ne m'en veux pas (ne sois pas fâché contre moi), je ne l'ai pas fait exprès.*

5. *Puisque le temps s'est amélioré (s'est éclairci), ils ont pu partir très tôt (de bonne heure).*

VII. Razem 12 pkt.

Po 1 pkt za każdy prawidłowo wstawiony czasownik.

1. Emmène	7. apporté
2. emporte	8. écoutez
3. entends	9. s'est résigné, se résigna
4. prête	10. emprunter
5. amène	11. parlé
6. dit	12. renoncer

VIII. Razem 7 pkt.

Po 1 pkt za każdy prawidłowo wstawiony czasownik.

1. travaillez	5. faire
2. peux	6. parle
3. sois	7. quittiez
4. vous intéressez	

IX. Razem 10 pkt.

Po 1 pkt za każdy prawidłowo wstawiony czasownik.

1. s'était donné	6. rentra
2. avait fermé (fermait)	7. leva
3. conduisait	8. vit
4. avait	9. avait fermée
5. alla	10. était ouverte.

X. Razem 18 pkt.

Po 1 pkt. za trafny dobór „marzenia” i po 2 pkt. za komentarz do poszczególnych obrazków (po 1 pkt. za zdanie).

A 4, B 6, C 2, D 1, E 3, F 5

Dopuszcza się inny dobór „marzeń” logicznie uzasadniony, pod warunkiem wyczerpania całości bez powtórzeń.

III ETAP

Maksymalna liczba punktów — 60

(Najniższa ocena punktowa zadania może wynosić 0 pkt).

I. Razem 12 pkt.

Odpowiedzi na pytania do tekstu usłyszanego dwukrotnie. Po 3 pkt. za każde pytanie.

II. Razem 5 pkt.

Po 1 pkt. za każdy prawidłowo wstawiony spójnik lub wyrażenie przyimkowe.

1. *malgré, en dépit de*
2. *car, parce que, puisque*

3. *mais, en revanche, par contre, cependant, pourtant*

4. *comme*

5. *soit, donc, c'est-à-dire*

III. Razem 5 pkt.

Po 1 pkt. za każde prawidłowe zdanie.

1. *Il s'est habitué à boire trop et à dormir beaucoup.*

2. *Nous n'avons pas encore assez de fruits.*

3. *La plupart des bistrots ferment une partie de la journée.*

4. *J'aime moins la volaille que le poisson.*

5. *Les automobilistes qui boivent avant de conduire risquent de s'endormir au volant.*

IV. Razem 3 pkt.

Po 1/2 pkt. za każde prawidłowe przekształcenie zdań.

1. *Nous n'avons pas le temps d'aller au cinéma.*

2. *Il regrette beaucoup d'avoir quitté cette ville magnifique.*

3. *Elle a des difficultés à (pour) comprendre les mathématiques modernes.*

4. *Vous êtes libre de choisir votre destin.*

5. *Tu te réjouis de partir en vacances d'hiver.*

6. *Il invite ses amis à (pour) fêter son anniversaire.*

V. Razem 7 pkt.

Po 1/2 pkt. za każdy prawidłowo wstawiony czasownik.

1. *fait*
2. *a*
3. *suffit, convient, est nécessaire, est indispensable*
4. *prendre*
5. *dormez*
6. *avez*
7. *prenez*
8. *faites*
9. *avez*
10. *faites, venir, consultez, appelez*
11. *suivez*
12. *a donné, a prescrit, (donne, prescrit)*
13. *allez, vous portez*
14. *suivez*

VI. Razem 6 pkt.

Po 1 pkt. za każde prawidłowo skonstruowane zdanie, które właściwie określa różne znaczenie podanych czasowników.

chercher q. ch., chercher à + inf., chercher q. manquer, manquer de, manquer à

tenir q. ch., tenir pour, tenir à

VII. Razem 9 pkt.

Po 1/2 pkt za prawidłowo podany synonim i po 1 pkt za każde prawidłowo skonstruowane zdanie.

1. *quitter, abandonner*
2. *permettre de, consentir à, autoriser*
3. *sembler, paraître*
4. *se promener, faire un tour, décoller, s'en-voler,*
5. *surveiller, s'occuper de, retenir*
6. *éviter, s'abstenir de, se dispenser de*

VIII. Razem 13 pkt.

10 pkt za zdania (po 1 pkt za każde poprawne zdanie) + 3 pkt dodatkowo za walory stylistyczne i kompozycyjne itp.

DZIESIĘĆ LAT OLIMPIADY JĘZYKA ANGIELSKIEGO

Olimpiada języka angielskiego, której finał odbył się w Poznaniu w kwietniu 1986 już po raz dziesiąty, osiągnęła wiek dojrzały. Wskazuje na to fakt, iż od kilku już lat ustalil się tryb przebiegu zawodów wszystkich trzech stopni przy obowiązywaniu w zasadzie tego samego regulaminu oraz przy zastosowaniu podobnych zestawów testowych. Jeśli tak, to od opisu X Olimpiady pożyteczniejsza będzie krótka charakterystyka olimpiady w ogóle z uwypukleniem jej pozytywów, ale bez zatajania aspektów negatywnych. Zaczniemy może od tych pierwszych -- oczywiście najważniejszym z nich jest spora, i jak się wydaje nadal rosnąca, liczba uczestników etapu szkolnego -- w roku 1985/1986 było ich 7300. Nie trzeba chyba dowodzić zbieżności między wzrostem popularności olimpiady a wzrostem zainteresowania się przez uczniów solidną nauką angielskiego. To jest korzyść najważniejsza, której nie mogą przekreślić nawet najpoważniejsze zarzuty pod adresem obecnego kształtu olimpiady. Kolejnym pozytywnym jest sprawna na ogół organizacja olimpiady w okręgach i na poziomie centralnym -- nie można nie podkreślić tu ogromnej pracy sprawnie wykonywanej co rok przez sekretarza olimpiady mgr Danutę Trawczyńską z Instytutu Filologii Angielskiej UAM. Pojawiające się tu czy tam usterki są nieuniknione przy obecnej skali przedsięwzięcia i szczupłości sił i środków będących w dyspozycji Komitetu Głównego.

W ciągu 10 lat istnienia olimpiady wypracowany został model zestawu testowego, pozwalającego dość sprawnie i trafnie oceniać uczestników kolejnych etapów. Zdając sobie sprawę z niedostatków tego modelu (np. brak testu ze słuchu na drugim etapie), piszący te słowa nie zamierza jednak zmieniać go obecnie na inny, pamiętając o nauce płynącej ze starego francuskiego przysłowia „Lepsze jest wrogiem dobrego”. Argumentem merytorycznym przeciw zmianom jest fakt, iż w ciągu 10 lat nie zdarzył się bodajże ani jeden przypadek, aby w finale znalazła się osoba wyraźnie odbiegająca poziomem językowym od pozostałych finalistów -- przemawia to za trafnością obecnego systemu oceniania przez, niezależnie od siebie działające i nie poddane uprzedniemu szkoleniu, komisje egzaminacyjne w okręgach.

Niewątpliwym pozytywnym jest niezmiennie wysoki poziom znajomości języka wśród finalistów, nawet jeśli część z nich rozpoczęła naukę języka w czasie dłuższego pobytu za granicą. (Spora grupa laureatów i finalistów poszczególnych olimpiad zdążyła już zasilić kadre instytutów anglistyki w naszym kraju).

I wreszcie, *last but not least*, powodem satysfakcji jest istnienie niemałej grupy nauczycieli entuzjastów olimpiady. Ich

nazwiska pojawiają się z mniejszą lub większą regularnością przy nazwiskach laureatów kolejnych olimpiad. Naśladownictwo mile widziane, szczególnie jeśli chodzi o nauczycieli z mniejszych miejscowości.

Teraz słów kilka o negatywach. Zapewne najpoważniejszy z nich to utrzymywanie się bezwzględnej dominacji wśród finalistów młodzieży z dużych ośrodków akademickich -- corocznie zajmuje ona 70--80% miejsc w finale. Truizmem jest stwierdzenie ogólnie lepszej sytuacji edukacyjnej i kulturalnej tej młodzieży, jednak wydaje się, że nie ma potrzeby upatrywać w tym jakiegoś fatalizmu nie do przewyciężenia (świadczą o tym zresztą wcale liczne przykłady laureatów pochodzących z owych mniejszych miejscowości). Aby nie ograniczyć się do dawania ogólnie dobrych rad, piszący te słowa pragnie zaproponować następujący „zestaw wyrównujący nierówność startu”: prosty magnetofon kasetowy MK 232p z kabelkiem do nagrywania, radio z dobrym zestawem krótkich fal -- np. produkowane na Łotwie radia typu VEF lub Spidola, albo polskie, znacznie jednak droższe „Sabina” lub „Maria”, 10--15 kaset C-60 (o nie zresztą najtrudniejszej, ale tu pomoc mogą sami uczniowie), słownik angielsko-angielski lub duży słownik angielsko-polski. Taki zestaw plus ewentualnie od czasu do czasu numer miesięcznika „London Calling”, podającego program *BBC World Service* (otrzymać można przez *British Council* w Warszawie), zapewni nie tylko stały intensywny kontakt z żywą angielszczyzną, ale również wgląd w aktualne problemy społeczeństw anglosaskich. Efekt regularnego korzystania z proponowanego tu zestawu będzie gwarantowany, a dodajmy, iż skorzystać mogą nie tylko uczniowie.

Kolejną sprawą, która wywołuje negatywne reakcje, jest oczywiście udział w olimpiadzie uczniów znających język z dłuższego pobytu za granicą. Problem ten został już wyczerpująco przedyskutowany w kilku poprzednich sprawozdaniach i w tym miejscu można ograniczyć się do stwierdzenia, że zmieniono formułę regulaminową i obecnie taki uczestnik może wygrać olimpiadę, ale nie może skorzystać z wyjazdu za granicę (możliwość taką ma następny w kolejności laureat, który nie uczył się języka za granicą).

I wreszcie ostatnia z uwag krytycznych -- egzaminy ustne, zwłaszcza okręgowe, ujawniają, iż bardzo duża część uczniów ogranicza się do czysto instrumentalnego podejścia do nauki języka -- nawet ci, którzy zupełnie dobrze opanowują język, kompletnie nie interesują się kulturą i cywilizacją, których jest on wyrazem. Bez wątpienia jest to jeden z przejawów ogólnego kryzysu humanistyki w polskiej szko-

le, ale czy my, Angliści, nie jesteśmy szczególnie predystynowani, aby temu przeciwdziałać?

Na zakończenie wypada życzyć organizatorom i nauczycielom dotrwania w dobrej kondycji do dwudziestej olimpiady, której zwycięzcą obyć się miałby Leżajski lub Obornik, mający za sobą dwa miesięczne pobyty wakacyjne w Wielkiej Brytanii zorganizowane w ramach wymiany między jego liceum a szkołą w Minehead lub Inverness. Jeśli tu i teraz wydaje się to nierealne, spróbujmy uświadomić sobie, co z otaczającej nas rzeczywistości mogło się nam wydawać nierealne lat temu dziesięć, a być może czujemy się lepiej.

Jeśli chodzi o X Olimpiadę warto wspomnieć, iż uroczystość wręczenia nagród laureatom została wzbogacona występem młodzieży z II LO im. Hetmana Jana Tarnowskiego w Tarnowie, która wystawiła jednoaktówkę współczesnego komediopisarza amerykańskiego Neila Simona pod tytułem *Plaza Suite*.

A oto laureaci X Olimpiady:

1. **Małgorzata Jakubczyk** — kl. IV (XVII LO w Warszawie),
2. **Grzegorz Buczkowski** — kl. IV (LO w Elblągu), uczeń Zofii Cuprych,
3. **Jarosław Mątkiewicz** — kl. IV (XV LO w Warszawie),

4. **Agnieszka Brzoza** — kl. III (XIX LO w Warszawie), uczennica Beaty Jawłowskiej,
5. **Adam Szczegielniak** — kl. IV (XXXIII LO w Warszawie), uczeń Marii Bis,
6. **Aleksandra Głombińska** — kl. III (XXXIII LO w Warszawie), uczennica Marii Bis,
7. **Anna Hadrych** — kl. II (III LO w Gdyni), uczennica Marii Michałowskiej,
8. **Marcin Wawrzyniak** — kl. IV (XXXIII LO w Warszawie), uczeń Marii Bis,
9. **Joanna Kopel** — kl. IV (LO SS Urszulanek we Wrocławiu), uczennica Jadwigi Grzenkiewicz,
10. **Olga Stanisławska** — kl. IV (I LO w Łodzi), uczennica Joanny Włodarczyk,
11. **Magda Białoń** — kl. IV (XIV LO we Wrocławiu), uczennica Janusza Laszkosa,
12. **Andrzej Dziedzic** — kl. IV (I LO w Jeleniej Górze),
13. **Katarzyna Szymborska** — kl. IV (XXVII LO w Warszawie),
14. **Agnieszka Kafilńska** — kl. IV (IV LO w Łodzi), uczennica Henryki Klimczak,
15. **Rafał Wójcik** — kl. IV (XII LO w Krakowie), uczeń Marka Kosińskiego.

HENRYK KRZYŻANOWSKI
Poznań

KONKURS

Jak co roku ogłaszamy nasz następny konkurs dla wszystkich nauczycieli uczących w szkołach języków zachodnioeuropejskich i łaciny. Temat konkursu w roku 1987 brzmi:

POMOCE DYDAKTYCZNE

(WŁASNE, PODPATRZONE, SPRAWDZONE, NIEZBĘDNE)

Już od lat nauczyciele języków obcych borykają się z brakiem pomocy dydaktycznych. Stałe nie ma na rynku taśm z nagraniami tekstów podręcznikowych, brakuje plansz, obrazków, gier. W wielu szkołach nie ma nawet sprawnych magnetofonów, a rzutnik i epidiascopy należą do rzadkości. Aż dziwne, że w wielu krajach do nauczania języków obcych wkroczyły komputery i video, a my marzymy o porządnej tablicy i lekko piszącej kredzie.

Czy uczymy przez to gorzej? Na pewno nie, ale na pewno większym nakładem sił i naszego głosu, i nie tak ciekawie i atrakcyjnie, jak chcielibyśmy. I to właśnie skłoniło nas do wyboru tego tematu konkursu.

Liczymy na odzew wszystkich tych, dla których pomoc dydaktyczna jest niezbędna w nauczaniu. Spodziewamy się, że do naszego konkursu przystąpią wszyscy ci, dla których nauczanie jest pasją. Czekamy na:

- opisy stosowanych pomocy,
- informacje o tym, czyjego są autorstwa,
- wskazówki, jak i gdzie je stosować,
- rady, jak najprościej je wykonać.

Prace konkursowe nie muszą być obszernymi artykułami. Mogą być krótkimi opisami pomocy dydaktycznych własnego pomysłu, podpatrzonych u kogoś innego, sprawdzonych i, co za tym idzie, niezbędnych. Pomoce mogą być różne: obrazki, modele, plansze, plakaty, nawet zestawy ćwiczeń. Ich liczba jest nieograniczona. Potraktujmy więc tym razem nasz konkurs jako giełdę pomysłów.

Koleżanki i Koleżdy, serdecznie zapraszamy Was do wzięcia udziału w konkursie. Przypominamy, że mogą w nim brać udział wszyscy nauczyciele uczący w szkołach podstawowych, średnich i pomaturalnych.

Warunki konkursu:

- Udział w konkursie może wziąć każdy nauczyciel języka zachodnioeuropejskiego i łaciny.
- Objętość pracy nie powinna przekraczać 12 stron maszynopisu.
- Termin nadsyłania prac upływa 1 listopada 1987 roku.
- Decyduje data stempla pocztowego.
- Prace podpisane tylko godłem (nie nazwiskiem), należy nadsyłać, o ile to możliwe w dwóch egzemplarzach, pod adresem redakcji czasopisma „Języki Obce w Szkole” — 00-511 Warszawa, ul. Nowogrodzka 31, pokój 415.
- Do pracy należy dołączyć podpisaną godłem i zaklejoną kopertę, wewnątrz której podane będzie nazwisko i adres autora.
- Jury konkursowe powołane zostanie przez redakcję czasopisma.
- Przewiduje się następujące nagrody:
 - I nagroda — 5000 zł
 - II nagroda — 4000 zł
 - III nagroda — 3000 złoraz dwa wyróżnienia po 1500 zł każde.
- Jury zastrzega sobie prawo do innego podziału sumy przeznaczanej na nagrody.
- Niezależnie od nagród, prace nagrodzone i wyróżnione będą wydrukowane w czasopiśmie i honorowane według przewidzianych stawek.

INFORMACJE DLA AUTORÓW ARTYKUŁÓW NADSYŁANYCH DO REDAKCJI

„JĘZYKÓW OBCYCH W SZKOLE”

- Artykuły prosimy dostarczać w dwóch egzemplarzach maszynopisu (w wyjątkowych przypadkach może być rękopis) podając imię, nazwisko i dokładny adres prywatny, a dodatkowo adres miejsca pracy.
- Objętość artykułu nie powinna przekraczać 10—12 stron maszynopisu (30 wierszy na stronie po około 60 miejsc znakowych), objętość recenzji i sprawozdań — 6 stron.
- Autorzy recenzji, notatek bibliograficznych itp. powinni podawać dokładne dane o omawianych książkach lub innych wydawnictwach. mianowicie: imię i nazwisko autora książki, tytuł, wydanie, tom, część, zeszyt, miejsce i rok wydania, wydawca, liczba stron i cena.
- Odsyłacze należy oznaczać numeracją ciągłą dla całego tekstu, przypisy zaś umieszczać na dole odpowiedniej strony tekstu, a cyfry odsyłaczy i przypisów oznaczać nawiasem okrągłym z prawej strony, np.: „....podawania reguł gramatycznych”¹⁾.
- Tablice i wszelkie wykresy, ponumerowane i opatrzone informacją, do którego miejsca w tekście się odnoszą, powinny być dołączone na końcu artykułu na oddzielnych kartkach.

WYDAWNICTWA

SZKOLNE I PEDAGOGICZNE

Nakład 3876 + 144 egz. Arkuszy druk. 6. Papier druk. mat. kl. V, 70 g, 70 × 100 cm. Podpisano do druku 16 03 1981 r. Druk ukończono w kwietniu 1987 r.

Zam. 3845/1372 P-4

Zakłady Graficzne im. KEN w Bydgoszczy

**INFORMACJA
O CENACH I WARUNKACH
PRENUMERATY**

1. Instytucje i zakłady pracy zlokalizowane w miastach wojewódzkich i pozostałych miastach, w których znajdują się siedziby oddziałów RSW „Prasa-Książka-Ruch”, zamawiają prenumeratę w tych oddziałach.

Instytucje i zakłady pracy zlokalizowane w miejscowościach, w których nie ma oddziałów RSW „Prasa-Książka-Ruch” i na terenach wiejskich, opłacają prenumeratę w urzędach pocztowych i u doręczycieli.

2. Osoby fizyczne zamieszkałe na wsi i w miejscowościach, w których nie ma oddziałów RSW „Prasa-Książka-Ruch”, opłacają prenumeratę w urzędach pocztowych i u doręczycieli.

Osoby fizyczne zamieszkałe w miastach — siedzibach oddziałów RSW „Prasa-Książka-Ruch” opłacają prenumeratę wyłącznie w urzędach pocztowych nadawczo-oddawczych właściwych dla miejsca zamieszkania prenumeratora lub w kasach oddziałów i wytypowanych klubach prasy i książki, dokonując wpłaty używają „blankietu wpłaty” na rachunek bankowy miejscowego Oddziału RSW „Prasa-Książka-Ruch”.

3. Prenumeratę ze zleceniem wysyłki za granicę przyjmuje RSW „Prasa-Książka-Ruch”, Centrala Kolportażu Prasy i Wydawnictw, ul. Towarowa 28, 00-958 Warszawa, konto NBP XV Oddział w Warszawie Nr 1153—201045-139-11.

Prenumerata ze zleceniem wysyłki za granicę pocztą zwykłą jest droższa od prenumeraty krajowej o 50% dla zlecających indywidualnych i o 100% dla zlecających instytucji i zakładów pracy.

4. Przedpłaty są przyjmowane w terminach:

— do 10 listopada na I kwartał, I półrocze roku następnego oraz cały rok następny,

— do 1 każdego miesiąca poprzedzającego okres prenumeraty roku bieżącego.

5. Cena prenumeraty krajowej wynosi:

- rocznie zł 550,—
- I półrocze zł 330,—
- II półrocze zł 220,—